

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

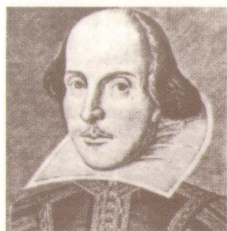
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

REMZİ KİTABEVİ

William Shakespeare

ANTONIUS VE
KLEOPATRA

ANTONIUS
VE
KLEOPATRA

William Shakespeare

Antoniüs ve Kleopatira

Türkçesi:
Bülent Bozkurt

Remzi Kitabevi

Çeviride esas olarak aşağıdaki metin kullanılmıştır:

William Shakespeare: The Complete Works.

Edited by Peter Alexander. London, 1951.

Ancak, başta Stanley Wells ve Gary Taylor tarafından hazırlanan *Yeni Oxford Shakespeare* ve aynı metnin esas alındığı *Norton Shakespeare* (1997) olmak üzere, oyunun başka basımlarından da yararlanılmıştır.

Çeviri metninde, *Alexander Shakespeare*'de yer alan *Antonius ile Kleopatra* oyunuyla uyuşmayan bölümler için, *Norton Shakespeare*'e bakılması önerilir.

ANTONIUS İLE KLEOPATRA / William Shakespeare

Her hakkı saklıdır.

Bu yapıtın aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

Yayına hazırlayan: Yasemin Aktaş

Kapak: Ömer Erduran

ISBN 978-975-14-0858-7

BİRİNCİ BASIM: Nisan 2002

YEDİNCİ BASIM: Nisan 2014

Remzi Kitabevi A.Ş., Akmerkez E3-14, 34337 Etiler-İstanbul
Sertifika no: 10705

Tel (212) 282 2080 Faks (212) 282 2090

www.remzi.com.tr post@remzi.com.tr

Baskı ve cilt: Remzi Kitabevi A.Ş. basım tesisleri
100. Yıl Matbaacılar Sitesi, 196, Bağcılar-İstanbul
Sertifika no: 10648

İçindekiler

Giriş, 7

Kişiler, 13

Antonius ve Kleopatra, 15

GİRİŞ

Antonius ve Kleopatra

Antonius ve Kleopatra, Shakespeare'in Roma tarihini konu alan trajedilerinden. Oyunun 1606-7 yıllarında yazıldığı tahmin ediliyor. İlk basımı 1623 yılında yapılmış: Bu tarihte, Shakespeare'in oyunlarının ilk toplu basımı olan "First Folio"da yer almış. 1623 yılına kadar herhangi bir sahnelenişi kayıtlara geçmemiş. Oyunda kullanılan başlıca kaynak, eski Yunanlı tarihçi ve biyografi yazarı Plutarkhos'un, kısaca *Yaşamlar* olarak da adlandırılan, *Soylu Yunan ve Roma Büyüklerinin Yaşamları* adlı eseri. Shakespeare, kitabın aslından değil, Sir Thomas North'un, kitabın Fransızca çevirisinden yaptığı İngilizce çeviriden yararlanmış. Oyun metni yer yer North'un çevirisine çok yakın.

Başta Kleopatra, Antonius ve Enobarbus olmak üzere, Shakespeare'in unutulmaz karakterlerini ve şiirsel dehasının önde gelen örneklerini içeren oyun, her çağda eleştirmenlerin büyük ilgisini çektiği halde, sahnede fazla başarılı olamamış. Görünüşe göre, yönetmenler, kâğıt üzerindeki bu çarpıcı sanat ürününü sahneye etkili bir biçimde aktaramamış.

Oyunun konusu, M.Ö. 40-30 tarihleri arasında, Roma'da, Mısır'da ve Roma İmparatorluğu'nun çeşitli bölgelerinde geçer. Oyunun başında, o dönemde Roma İmparatorluğu'nu birlikte yöneten üç hükümdardan biri olan "triumvir" (üçlü yönetim üyesi) Marcus Antonius ve Mısır Kraliçesi Kleopatra, genellikle Kleopatra'nın sarayında, bir süredir birlikte eğlenip sefa sürmektedir. Antonius, öteki triumvir Octavius Caesar'ın ısrarlı çağrılarına rağmen, âşığı Kleopatra'yı bırakıp Roma'ya dönmeye yanaşmamaktadır. Ancak, karısı Fulvia'nın öldüğü ve Sextus Pompeius'un başkaldırdığı haberi gelince, Roma'ya gider.

Roma'da, uzun süredir geçinemediği Octavius Caesar'la arasını dü-

zeltmek için, Caesar'ın kız kardeşi Octavia ile evlenmeye razı olur. Triumvirler (Antonius, Caesar ve Lepidus), hem bu evliliği hem de aralarındaki uzlaşmayı kutlamak için, (bu arada barışa razı olan) Pompeius'un kadirgasında düzenlenen bir şölene katılırlar.

Ancak, Antonius Kleopatra'dan vazgeçemez. Caesar da Pompeius'la yaptığı barış anlaşmasını bozar. Sonunda, Caesar'la Antonius'un orduları Actium'da karşı karşıya gelir. Buradaki deniz savaşında, Antonius'un yanında çarpışan Kleopatra'nın filosu kaçır ve Antonius yenilgiye uğrar. Karada yapılan savaşta Antonius ilk gün başarı kazanır, ama Kleopatra'nın donanması düşmana teslim olunca tekrar yenilgiye uğrar.

İhanetle suçlanan Kleopatra, Antonius'u yeniden kazanma umu-
duyla, anıt mezarına kapanır ve Antonius'a öldüğü haberini gönderir. Bunun üzerine Antonius üzüntüsünden, intihar etmek amacıyla kılıcını kendine saplar. Hemen sonra Kleopatra'nın sağ olduğunu öğrenir ve Kleopatra'nın yanına, anıt mezara götürülür. Orada, Kleopatra'nın kol-
larında ölür.

Kleopatra ise, Roma'ya götürülüp orada savaş ganimeti olarak halka teşhir edilmektense kendini öldürmeye karar verir. Kaftanını giyip tacını taktıktan sonra, bir köylünün incir sepetinde getirdiği yılanlara kendini sokturarak intihar eder.

Oyunun başta gelen kişilerinden Kleopatra, büyük ölçüde Shakespeare sayesinde, dünya tiyatro tarihinde efsane boyutları kazanmış. Kendini beğenmiş, huysuz, kaprisli, cilveli, kurnaz, yerine göre çok saf, her an havası değişebilen, son derece çekici, zaman zaman aşk uğruna dünyayı feda etmeye hazır, anlaşılması, anlatılması, dolayısıyla sahnede yorumlanması zor bir kadın, bir muamma Kleopatra. Oyun içindeki özellikleri kadar, oyunda yer yer kısa değinilerle ortaya çıkan tarihsel kimliği (geçmişte Ptolemeus'la evliliği, Julius Caesar'la ilişkisi, v.s.) de onun bu yönünü pekiştiriyor.

Kleopatra'nın ihtişamı, oyunda, Antonius'un subaylarından Enobarbus'un (dünya tiyatro tarihinde ünlü) anlatımıyla dile geliyor:

*İçinde bulunduğu tekne, yaldızlı bir taht gibi
Yanıyordu suyun üstünde. Pupası dövme altındandı;
Mor atlastan yelkenleri öyle hoş kokuyordu ki,
Rüzgârlar sevdalanıp hasta düşmüştü.*

Flütlerin müziğine eşlik eden gümüşten kürekler
 Suya dalıp çıktıkça, sular da büyülenmiş gibi
 Daha bir hızla seyirtiyordu peşlerinden.
 Kleopatra'nın kendisine gelince,
 Tarife sığmaz o. Sırma işlemeli çadırında
 Sere serpe uzanmıştı. Venüs'ün ressamı
 Nasıl doğayı aşmışsa Venüs'ü yaratırken,
 Kleopatra da resimdeki Venüs'ü aşmıştı o haliyle.

Yine Enobarbus, Antonius'un Kleopatra'yı niye bırakamayacağını anlatırken, onu unutulmaz kılan özelliklerine değiniyor ve bu sözleriyle okura ve seyirciye, Kleopatra'yı daha derin bir perspektiften görebilmeleri için bir tür "arka plan" sunuyor:

MAECENAS

Artık Antonius onu tamamen bırakmalı.

ENOBARBUS

Asla bırakamaz. Kleopatra bu;
 Yıllar solduramaz onu bence,
 Ne de büyüğü kaçır sınırsız renklerinin.
 Gün gelir doyar insan başka kadınlara,
 Ama onun fazlası, doyurmak bir yana,
 Daha da acıktırır. En kötü şeyler bile
 Ona yakışır; öyle ki,
 Sürtük gibi davrandığında,
 Muhterem rahipler onu takdis eder.

Shakespeare, Kleopatra'nın kişiliğindeki tüm çelişkileri, ayrıntılara girip açıklama yapmaksızın, dramatik gerilim öğeleri olarak kullanıyor. Kleopatra'nın en önemli kişilik özelliklerinden biri, Enobarbus'un yukarıdaki anlatımında da gördüğümüz gibi, çevresindekileri, eşsiz bir ustalık ve hünerle etkilemeyi, daha yaşarken bir efsane olmayı başarabilmesi.

Buna bağlı olarak, bir başka özelliği ise, karşısındaki insanı, ne kadar öfkeli olursa olsun, yatıştırmayı, yumuşatmayı becermesi. Bu amaçla her türlü yolu dener, gerekirse yalandan hastalanmaktan, hatta ölmüş gibi

yapmaktan kaçınmaz. Antonius'la olan çatışmaları da hep barışmayla sona erer.

Marcus Antonius bu oyunda, artık gençlik günleri geride kalmış, aşk uğruna, hem devlet adamı hem de bir eş olarak görev ve sorumluluklarını ihmal eden bir kişi görünümünde. Antonius'un kişiliğinde, *Julius Caesar* oyunundaki hırslı ve fırsatçı Antonius'tan izler olmakla birlikte, farklar daha belirgin. Duyguları, bedensel dürtüleri, ağır basıyor. Sanki kendine olan saygısını kazanmak için sürekli olarak bedensel ve duyuşsal arzularını bastırmak ister gibi burada. Politik hırısı, büyük asker ve devlet adamı nitelikleri geçmişte kalmış. Roma açısından bakıldığında, daha baştan yenilgiye mahkûm görünüyor. Antonius'la Kleopatra'nın ilişkisinin Roma'dan nasıl görüldüğü, oyunun başında, Antonius'un subaylarından Philo'nun ağzından aktarılıyor:

*Şu Antonius'a bak,
Dünyayı taşıyan üç sütundan biri,
Bir aşiftenin maskarası olmuş.*

Kleopatra'nın, Antonius'un ölüm anında söylediği sözlerse hem Antonius'un kişiliğine hem de Kleopatra ile olan ilişkisine ışık tutar nitelikte:

*Büyük insan, ölüyor musun?
Beni bırakıp nasıl gidersin?
Nasıl bırakırsın bu tatsız dünyada,
Bu domuz ahırında beni sensiz?
(...)
Aynı yeryüzünü bir dahaki ziyaretinde,
Görölmeye değer bir şey olmayacak aşağıda.*

Antonius'un en güvendiğı adamlarından biri olan Enobarbus, tecrübeli, bilgili, yürekli bir subay. Başlangıçta kadınları pek önemsemez görünüyor. Antonius'a, büyük davalar peşinde koşanlar kadınları unutmalı, diyor. Ancak, Kleopatra'nın kadınlığını ve ihtişamını da en iyi anlayan yine o. Octavius Caesar, Antonius ve Kleopatra'ya savaş açtığında, Enobarbus iyi bir askeri strateji uzmanı olarak Antonius'a, denizde de-

ğil karada çarpışmasının daha uygun olacağını söylüyor. Kleopatra'nın etkisiyle Antonius bu öğütü dinlemeyince, Enobarbus Caesar'ın tarafına geçiyor. Ancak Antonius, Enobarbus'un bu davranışını kınamak şöyle dursun, büyük bir anlayışla karşılayıp arkasından eşyasını ve malını da gönderiyor. Bunun üzerine, Enobarbus derin bir pişmanlık duygusuna kapılarak azap içinde ölüyor.

Oyunda romantik öğelerle siyasal öğeler sürekli bir etkileşim içinde: Antonius'un devlet adamı olarak sorumluluğu ile aşk ilişkileri, varlığının en önemli gerilim odağı olarak kişiliğine damgasını vuruyor. Sonunda öyle bir an geliyor ki, Antonius'un ne Roma'dan ne de Kleopatra'dan kopamayacağı ortaya çıkıyor; yükselse de, düşse de, kişiliğinin bu her iki yönüyle birden yükselecek veya düşecek.

Shakespeare, öteki tarihsel oyunlarında olduğu gibi, *Antonius ve Kleopatra*'da da ağırlıklı bir tema olarak liderlik özelliklerini irdeliyor. Bir yanda Antonius, çevresiyle sıcak ve samimi ilişkiler kuran, adamlarının sevgisini kazanan ancak devlet yönetiminde başarısız olan lideri sergilerken, öte yanda Octavius Caesar'da, bulunduğu mevkiin gereklerini, ödev ve yükümlülüklerini her şeyin üstünde tutan, kişisel eğilim ve duygularını ön plana çıkarmayan, etkili, "profesyonel" bir lideri görüyoruz.

Antonius ve Kleopatra'nın, Shakespeare'in oyunları arasında, olgunluk dönemi aşkını ele alan tek oyun olması açısından özel bir yeri var. Ön plandaki her iki âşığın da gençlik çağları epey geride kalmış. Tutkulu, çalkantılı, sürekli iniş çıkışlar gösteren, çelişkilerle dolu ve bu nitelikleriyle Antonius'un da, Kleopatra'nın da sonunu hazırlayan bir aşk aralarındaki.

Yine de Shakespeare, Kleopatra'nın Antonius'a gerçekten âşık olup olmadığı konusunu da müphem bırakır. Örneğin, deniz savaşında filosuyla Caesar'a teslim olduğunda, gerçekten Antonius'a ihanet etmiş veya etmeyi düşünmüş müdür? Antonius can çekişirken, Caesar'ın eline hazırlıksız düşmemek için anıt mezarından inip onun yanına gitmez. Bu tutumu, başka hesaplar peşinde olduğunu mu gösterir? Yine, intihar etmeden önce, Roma'da kendisine nasıl muamele edileceğini iyice bilmek ister. Acaba, Roma caddelerinde teşhir edilmeyecek olsaydı, intihar eder miydi? Bunları bilmiyoruz. Ancak, bildiğimiz şu ki, onu ilginç kılan şeylerden biri de kişiliğindeki çelişki, belirsizlik ve tutarsızlıklar.

Oyunun sonunda, ölmeye hazırlanırken, heyecanla, sanki başka varoluş düzlemlerinde benzeri rolleri sonsuza kadar oynayacakmış gibi, takındığı tavır ve nedimesi Iras'a söylediği sözler bile Kleopatra'nın özgün kişiliğini özetler:

*Kaftanımı ver, koy başıma tacımı;
Ölümsüzlük özlemleri var içimde.*

KİŞİLER

MARCUS ANTONIUS, triumvir^(*)

Antonius'un Dost ve Taraftarları

DEMETRIUS

PHILO

DOMITIUS ENOBARBUS

VENTIDIUS

SILIUS

EROS

CAMIDIUS

SCARUS

DECRETAS

OCTAVIUS CAESAR, triumvir

OCTAVIA, Octavius Caesar'ın kız kardeşi

Caesar'ın Dost ve Taraftarları

MAECENAS

AGRIPPA

TAURUS

DOLABELLA

THIDIAS

GALLUS

PROCULEIUS

LEPIDUS, triumvir

SEXTUS POMPEIUS

Pompeius'un Dostları

MENECRATES

MENAS

VARRIUS

^(*) Roma'da üçlü yönetim üyesi; yönetim yetkisini paylaşan üç kişiden biri.

KLEOPATRA, Mısır Kraliçesi

Kleopatra'nın Nedime ve Hizmetkârları

CHARMIAN

IRAS

ALEXAS

MARDIAN, hadım

DIOMEDES

SELEUCUS, hadım

FALCI

ELÇİ

HABERCİLER

ÇOCUK (şarkı söyler)

NÖBETÇİLER

MUHAFIZLAR

MISIRLI YURTTAŞ

KÖYLÜ

HİZMETKÂRLAR

SUBAYLAR

ASKERLER

HADIMLAR

MAİYETTEKİ KİŞİLER

ANTONIUS
VE
KLEOPATRA

BİRİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Kleopatra'nın sarayı, İskenderiye. Demetrius ile Philo.)

PHILO

Bence bizim sevdalı komutan

İyice ölçüyü taşırdı artık.⁽¹⁾

Eskiden, o yaman bakışlarıyla,

Savaş zırhını kuşanmış Mars gibi

Birliklerini denetlerken, aynı gözler şimdi,

Esmer bir yüze takılı; başka şey göremiyor.

Bağrındaki komutan yüreği, bir zamanlar,

Büyük cenklerde, dövüşlerde,

Göğsündeki zırhın bağlarını koparmışken,

Şimdi çığırından çıkmış,

Mısırlı bir yosmayı kızıştırıp soğutmak için

Körük ve yelpaze işi görüyor.

(Borazanlar. Antonius, Kleopatra, nedimeler, maiyettekiler ve yelpazelerle Kleopatra'yı serinleten hadımlar girer.)

İşte geliyorlar. Şu Antonius'a bak,

(1) Ölçüyü taşırdı: İfadenin İngilizcesi, “‘O’erflows the measure”. Burada, oyunun hemen başında, Nil nehrinin taşmasına değiniliyor ve dolayısıyla Kleopatra ve Mısır’la bağlantı kuruluyor. O nedenle “Ölçüyü kaçırdı” karşılığını kullanmadım. “Ölçüyü taşımak” ifadesi Türkçe’de doğal değil, ama bu, İngilizcesi için de geçerli. (Çevirenin notu.)

Dünyayı taşıyan üç sütundan biri,⁽¹⁾
 Bir aşıftenin maskarası olmuş.
 Bak da gör.

15

KLEOPATRA (*Antoniüs'a*)

Pekâlâ, madem gerçekten âşıkısın,
 O zaman, ne kadar, onu söyle.

ANTONIUS

Aşk ölçülebiliyorsa, değeri yoktur bence.

KLEOPATRA

Peki, ya ben, bu işe sınır koyarım, diyorsam?

20

ANTONIUS

O zaman, yeni bir gökyüzü, yeni bir yerküre bulacaksın.

(*Haberci girer.*)

HABERCİ

Haber getirdim efendim; Roma'dan.

ANTONIUS

Hay aksi! Kısa kes.

KLEOPATRA

Yapma Antonius; dinle bakalım.

Fulvia⁽²⁾ kızmıştır belki ya da, kimbilir,

25

Yüzünde tüy bitmemiş Caesar'dan⁽³⁾

Sert bir buyruk gelmiştir:

"Şunu yap, bunu yapma,

Şu ülkeyi al, ötekini bırak;

Dediğimizi yap, yoksa canına okuruz,"

30

Filan diyordur belki.

(1) Antonius, Octavius Caesar ve Lepidus, o tarihte (Romalılar için, bilinen dünyanın büyük bölümünü kapsayan) Roma İmparatorluğu'nun yönetimini paylaşan üçlüydü.

(2) Fulvia: Antonius'un karısı.

(3) Oyunun başlangıcında olayların geçtiği tarih M.Ö. 40. Octavius Caesar bu tarihte 23 yaşında, Antonius ise ondan 20 yaş büyük.

ANTONIUS

Ne dedin canım?

KLEOPATRA

Hattâ belkisi bile yok; çok mümkün bu.

Daha fazla kalamazsın burada.

Emir Caesar'dan geliyor;

35

Kulak versen iyi olur Antonius.

Hani, nerede Fulvia'nın celp emri?

Yani, Caesar'ın diyecektim...

İkisinin de belki, ha? Çağırın habercileri.

Şu işe bak! Yüzüne al basmadıysa,

40

Ben de Mısır Kraliçesi değilim!

Kızarmandan belli Caesar'a olan saygın.

Ya da, şirret Fulvia'nın korkusundan

Al al oldu yüzün. Haberciler!

ANTONIUS

Varsın Tiber alıp götürsün Roma'yı,

45

O sınırsız İmparatorluğun ulu kemeri yıkılsın.

Benim yerim burası.

Krallık dediğin çamur, topraktır.

Şu gübre yığını dünya,

İnsanı da doyurur, hayvanı da.

50

Yaşamın soylu yanına gelince;

İşte şu bizim yaptığımız o:

Değil mi ki, seninle benim gibi iki ayrı kişi

Mükemmel bir sevgiyle çift oluyor,

Kucaklaşabiliyor, o halde,

55

Dünya âlem kabul etsin ki,

Eşimiz emsalimiz yok bizim.

KLEOPATRA (*Kendi kendine*)

Aldanışın da böylesine pes doğrusu!

Madem sevmiyordu, niye evlendi Fulvia'yla?

Hadi biraz saf görünelim. (*Antonius'a*)
Antonius, hep aynı Antonius.

60

ANTONIUS

Evet, ama Kleopatra'sı yanındaysa.
Bence, Aşk Tanrıçası bize
Bu tatlı saatleri bağışlamışken,
Tatsız sözlerle bozmayalım her şeyi.
Şimdi hayatımızın her dakikası
Ayrı bir zevkle dolup uzamalı.
Bu akşamın eğlencesi ne?

65

KLEOPATRA

Elçileri kabul edip dinlemek.

ANTONIUS

Yapma be Kraliçem,
Oyunbozanlık etme gene!
Ama her şey yakışıyor sana;
Huysuzken de güzelsin,
Gülerken de, ağlarken de.
Her duygu canla başla çabalıyor,
Kendini beğendirmek için sana.
Elçi filan değil, seni dinlemek isterim ben.
Gel, baş başa sokaklarda dolaşalım bu gece,
Türlü türlü insanlara bakalım.
Hadi gidelim Kraliçem.
Dün gece sen de istiyordun hani.
(*Haberciye*) Yeter, hiçbir şey söyleme.

70

75

80

(*Antonius, Kleopatra ve maiyettekiler bir kapıdan, haberci başka bir kapıdan çıkar.*)

DEMETRIUS

Caesar'ın değeri bu kadar mı Antonius için?

PHILO

Antonius, Antonius olmuyor bazen,
 O zaman da, doğal olarak sahip olduğu
 O büyük kişiliğinden uzaklaşıyor.

85

DEMETRIUS

Çok yazık! Çünkü bu tavrı,
 Onun hakkında Roma'da dolaşan
 Maksatlı yalanları doğruluyor.
 Neyse, yarın daha iyi şeyler görürüz umarım.
 Haydi sağlıcakla kalın. (Çıkarlar.)

90

İkinci Sahne

(Kleopatra'nın sarayı. Enobarbus, Falcı, Charmian, Iras, hadım
 Mardian, Alexas ve maiyettekiler.)

CHARMIAN

Sayın Alexas, tatlı Alexas, sana ne desem az; büyük, hayli
 büyük, bayağı büyük Alexas; hani bir falcı vardı, Kraliçeye
 pek övmüştün, nerede o falcı? Diyordun ya, benimle evlenecek
 adam boynuzlarında hep çiçekten bir taçla gezmeliymiş, diye.
 Ah o kocayı bir bulsam!⁽¹⁾

5

ALEXAS

Falcı!

FALCI

Buyrun!

⁽¹⁾ Alexas, Charmian'ın, evlenirse kocasını aldatacağını ima etmiş olacak ki, Charmian bu alaylı sözü söylüyor.

CHARMIAN

Dediğin adam bu mu? (*Falcıya*) Olacakları bilirmişsiniz, öyle mi bayım?

FALCI

Doğa'nın sonsuz sırlar kitabını 10
Okumayı biraz beceririm.

ALEXAS (*Charmian'a*)

Hadi, aç avcunu, göster.

ENOBARBUS (*Seslenir.*)

Yiyecekler gelsin! Çabuk olun!
Bol şarap getirin;
Kleopatra'nın sağlığına içmek için. 15
(*Hizmetkârlar şarap ve yiyecek getirdikten sonra çıkarlar.*)

CHARMIAN (*Falcıya*)

Kuzum falcı, hadi bana iyi haberler ver.

FALCI

Ben yaratamam, görürüm.

CHARMIAN

O zaman bana iyi bir şey gör.

FALCI

Şimdi olduğundan çok daha güzel olacaksın.

CHARMIAN

Daha dolgun, diyor yani. 20

IRAS

Hayır, yaşlanınca boyanacaksın diyor.

CHAIRMAN

Aman, Tanrı buruşturmasın!

ALEXAS

Karıştırmayın, bırakın konuşsun.

CHARMIAN

Hişt! Susalım.

FALCI

Sevmekten çok, seven biri olacaksın.

25

CHARMIAN

Ciğerimi içkiyle yakarım daha iyi.⁽¹⁾

ALEXAS

Sus da dinle be!

CHARMIAN

Hadi şöyle güzel bir kısmet çıkar! Kuşluk vakti üç kralla evlenip hepsinden dul kalayım. Elli yaşına geldiğimde bir oğlum olsun. Gaddar Yahudi Herod bile saygı duysun ona.⁽²⁾ Octavius Caesar'la evleneyim, hanımım gibi olayım.

30

FALCI

Hizmetinde olduğun hanımdan daha uzun yaşayacaksın.

CHARMIAN

Oh, harika! Uzun ömür olsun da, varsın incirsiz olsun.⁽³⁾

FALCI

Gelecekte göreceğinden daha iyi günler gördün ve yaşadın.

CHARMIAN

O zaman çocuklarım adsız kalacak herhalde.⁽⁴⁾

35

Peki, kaç oğlan kaç kız çocuğum olacak?

(1) Aşkın ve şarabın, "tutkuların merkezi" olan ciğeri "tutuşturduğuna" inanılmış.

(2) Yahudi Herod: Bugün İsrail'de Ölü Deniz bölgesini kapsayan toprakların Roma dönemindeki, gaddarlığı ve zorbalığıyla tanınan yöneticisi. Daha ileri bir tarihte, Yahudi Herod Hazreti İsa'nın doğumundan hemen sonra, İsa'nın "Yahudilerin Kralı" olacağına ilişkin kehanetin gerçekleşmesini önlemek için, bölgede bulunan iki yaşından küçük tüm erkek çocukların katledilmesini emretmişti. Görünüşe göre Shakespeare, bir zamanlama hatası yaparak, bu olaya değiniyor.

(3) İncirin, gençleştirici ve cinsel gücü körükleyici niteliği olduğuna inanılmış. Ayrıca, ağaçta asılı duran bir çift incirin, erkek hayalarına benzeyişi de bu meyvenin cinsel çağrışımlı imalar için sık kullanılmasına yol açıyor.

(4) Adsız: gayri meşru, evlilik dışı.

FALCI

Bir milyon olurdu, eğer her dileğinin bir rahmi,
Bir de dölü olsaydı.

CHARMIAN

Seni şapşal! Bu yaptığın cadılık, ama hadi bağışlıyorum seni.

ALEXAS

Sen de sanıyorsun ki, dileklerini bir tek çarşafın duyar. 40

CHARMIAN (*Falcrya*)

Pekâlâ, şimdi Iras'ın falına bak.

ALEXAS

Hepimiz kismetimizi görelim.

ENOBARBUS

Bence, benimki dahil çoğumuzun kismetinde, bu gece sarhoş
olup yatağı boylamak var.

IRAS (*Avcunu falcrya gösterir.*)

Al sana iffet timsali bir el!⁽¹⁾ 45

CHARMIAN

Evet, Nil'in taşkın suları nasıl kıtlık timsaliyse!

IRAS

Hadi be sen de ahlaksız, sen ne anlarsın faldan!

CHARMIAN

Bence eli ıslak olanın meyvası bol olur; yalansa adam değilim.
(*Falcrya*) Hadi şuna da ufak bir fal bak.

FALCI

İkinizin falı aynı. 50

IRAS

Aynı mı? Nasıl yani? Haydi anlat!

(1) Shakespeare'in çağında, kuru el namus ve iffet göstergesi, terli el ise şehvet ve riyakârlık göstergesi kabul ediliyordu.

FALCI

Söyledim ya.

IRAS

Benim kısmetim onunkinden bir santimcik daha iyi değil mi?

CHARMIAN

Pekâlâ, diyelim ki kısmetin benimkinden bir santim daha iyi olacak, o fazlalığı nerede isterdin?

55

IRAS

Müstakbel kocamın burnunda değil herhalde.

CHARMIAN

Yüce tanrılar, ahlaksız düşüncelerimiz için bizi bağışlayın! Alexas, gel, sıra sende. Hadi, oku şunun falını. Kuzum İsis,⁽¹⁾ ne olur, şu adama doymak bilmez ve kısır bir kadın düşsün; sonra o ölsün, daha beteri gelsin, sonra daha da beteri gelsin; tâ ki, beterin beteri en sonunda bu elli kere boynuzlanmış herifi önüne katsın ve kahkahalar atarak mezarına kadar sürsün. Canım İsis, daha önemli isteklerime aldırmasan da, şu duama kulak ver; canım İsis, ne olursun!

60

IRAS

Amin! Ey ulu tanrıça; hepimizin dileği bu. İyi adamın nasibine gevşek karı düştüğünde nasıl yüreğimiz sızlarsa, aşağılık biri boynuzlanmadan kaldığında da içimiz yanar. Ne olur, sevgili İsis, gereğini düşün, layığını ver şu adama.

65

CHARMIAN

Amin!

ALEXAS

Vay canına! Beni boynuzlatma uğruna kendileri yoldan çıkmaya hazır bunlar.

70

(Kleopatra girer.)

(1) İsis: Mısır mitolojisinde bereket, yeryüzü ve ay tanrıçası.

ENOBARBUS

Susun, işte Antonius geliyor.

CHARMIAN

Hayır, gelen o değil, Kraliçe.

KLEOPATRA

Antonius'u gördünüz mü?

ENOBARBUS

Hayır efendim.

75

KLEOPATRA

Burada değil miydi?

CHARMIAN

Değildi efendim.

KLEOPATRA

Tam keyfi yerindeyken,
Birden aklına Roma'yla ilgili bir şey geldi.
Enobarbus!

80

ENOBARBUS

Buyrun.

KLEOPATRA

Git, onu bul ve buraya getir. Alexas nerede?

ALEXAS

Buyrun efendim, buradayım. Efendimiz geliyor.

(Antonius ile haberci girer.)

KLEOPATRA

Ona görünmeyelim. Gelin benimle.

(Antonius ile haberci dışında herkes çıkar.)

HABERCİ

Önce eşiniz Fulvia savaş alanına gelmiş.

85

ANTONIUS

Kardeşim Lucius'a karşı mı?

HABERCİ

Evet, ama bu çatışma hemen sona ermiş;

Durumu değerlendirip çıkarları uğruna,

Caesar'a karşı birleşmişler.

Ancak, daha ilk çarpışmada Caesar

90

Onları yenilgiye uğratmış

Ve İtalya'dan sürüp atmış.

ANTONIUS

Demek öyle; en kötüsü bu mu?

HABERCİ

Kötü haberi getiren de kötü oluyor.

ANTONIUS

Hele bir budala ya da korkaksa. Devam!

95

Olan olmuşsa, elden bir şey gelmez.

Bana verilen haber doğruysa,

Ölüm haberi de olsa,

Kötü düşünmem getiren hakkında.

HABERCİ

Labienus...⁽¹⁾

100

Bu sıkı bir haber... emrindeki Part ordusuyla

Asya'yı⁽²⁾ ele geçirdi. Fetih sancakları

Fırat'tan Suriye'ye, Lidya ve İonya'ya kadar

Her yerde dalgalandı.

Bu arada...

105

ANTONIUS

Antonius ise, diyecektin, değil mi?

(1) Brutus ile Cassius Philippi'de yenildikten sonra, Partlar'ın tarafına geçen Romalı general.

(2) Roma İmparatorluğu'nun Asya vilayeti (bugünkü Türkiye'nin batısı) kastediliyor.

HABERCİ

Aman efendim!

ANTONIUS

Çekinme, söyle.

Herkesin dilinde olanı benden saklama.

Roma'da Kleopatra'ya ne diyorlarsa, 110

Sen de onu de. Fulvia'nın ağzıyla konuş;

Payla beni, gerçeğin gücüne sığın,

Hışım la veryansın et tınmadan.

Bereket getiren rüzgârlar esmediğinde,

Bizim gibi toprakları ot sarar; 115

Kusurlarımızı duydukça verimimiz de artıyor.

Hadi şimdi sana güle güle.

HABERCİ

Emredersiniz yüce efendim. (*Haberci çıkar.*)

(*Başka bir haberci girer.*)

ANTONIUS

Pekâlâ, Sicyon'dan⁽¹⁾ ne haber? Konuş.

İKİNCİ HABERCİ

Efendim, Sicyonlu... 120

ANTONIUS

Böyle biri mi var?

İKİNCİ HABERCİ

Huzurunuz a kabul edilmeyi bekliyor.

ANTONIUS

Söyle gelsin. (*İkinci haberci çıkar.*)

Ya Mısır'ın bu zorlu prangalarını kırarım,

Ya da aklımı kaybederim. 125

(*Elinde bir mektupla başka bir haberci girer.*)

Ne var, ne oldu?

(1) Sicyon: Yunanistan'da bir şehir. Antonius, karısı Fulvia'yı burada bırakmıştı.

ÜÇÜNCÜ HABERCİ

Karınız Fulvia öldü.

ANTONIUS

Nerede öldü?

ÜÇÜNCÜ HABERCİ

Sicyon'da.

Hastalığı ile ilgili bilgi

130

Ve önemli başka hususlar

Bu mektupta.

(Mektubu Antonius'a verir.)

ANTONIUS

Beni yalnız bırak. (Üçüncü haberci çıkar.)

Demek bu yüce insan gitti.

Ben de bunu istiyordum içimden.

135

Ama çoğu zaman, sevmediğimiz bir şeyi

Kendimizden kopardıktan sonra,

Keşke yanımızda olsaydı, dediğimiz de olur.

Güzel bir duygu, bakarsınız,

Çarkın tepesinden dibine inmiş,

140

Tersine dönmüş.⁽¹⁾ Fulvia'nın gidişi iyi oldu.

Onu itip uzaklaştıran el,

Geri de getirmek isteyebilirdi.

Bu Kraliçe beni büyüledi;

Ondan kurtulmam gerek.

145

Bu aylaklık, bu iptila,

On binlerce dert açıyor başıma;

Akla hayale gelmeyecek dertler.

Hey, Enobarbus!

(Enobarbus girer.)

(1) Burada bir tür "çarkıfelek" imajı var. Bir an çarkın tepesinde olan duygu, zaman içinde çark dönünce en alta düşebiliyor.

ENOBARBUS

Buyrun efendim; arzunuz?

150

ANTONIUS

Hemen buradan gitmek istiyorum.

ENOBARBUS

İşte hep böyle öldürüyoruz kadınlarımızı. Gücendirmekle öldürmek aynı şey çünkü. Ayrılmamızla ölmeleri bir olur.

ANTONIUS

Gitmem şart.

ENOBARBUS

Eh, çare yoksa, öldürelim gitsin kadınları, ne yapalım. Onları yok yere harcamasaydık iyiydi; ama işin ucunda büyük dava varsa, hiç olmak zorundalar tabii. Ancak Kleopatra bu konuda en ufak bir şey duyarsa, anında ölür. Çok daha önemsiz durumlarda yirmi defa öldüğünü gördüm. Bu ölümde tuhaf bir güç var; sevişmek gibi bir şey onun için; müthiş bir hızla ölüveriyor!

155

160

ANTONIUS

Onun kurnazlığına akıl sır ermez.

ENOBARBUS

O, hayır efendim. Onun duyguları, katıksız aşkın en has parçasından oluşur. Ondaki rüzgârlara, sulara, iç çekiş ve gözyaşı denemez; takvimler daha yazmamış, içinde kopan fırtınaları, kabaran denizleri. Bence onunki kurnazlık olamaz; ama öyleyse, Jüpiter⁽¹⁾ gibi sağanak yağdıracığından şüpheniz olmasın.

165

(1) Jüpiter: Roma mitolojisinde, büyük tanrı Jüpiter, başka özellikleri yanında, gökler ve yağmur tanrısı. İfadenin İngilizcesi'nde "cunning" kelimesi geçiyor. Shakespeare burada çağrıştırmaya yoluyla müstehcen bir kelime oyunu yapıyor: Latince'de "Cunnus," kadın cinsel organının bir bölümü ("vulva") anlamına geliyor. Cümlelerin son kısmındaki "yağmur" benzetmesi de yine bu çağrıştırmaya devam ediyor. Örneğin, mitolojiye

ANTONIUS

Keşke onu hiç görmemiş olsaydım!

ENOBARBUS

Oh, efendim, o zaman muhteşem bir sanat eserini 170
kaçırmış olurdunuz. Bu da sizin gibi bir gezgin için büyük
kayıp sayılırdı.

ANTONIUS

Fulvia ölmüş.

ENOBARBUS

Efendim?

ANTONIUS

Fulvia ölmüş? 175

ENOBARBUS

Fulvia mı?

ANTONIUS

Ölmüş.

ENOBARBUS

O zaman kurban kesip tanrılara şükredin. Terzilerden 180
farksız tanrılar: Terzi eski giysinin yerine yenisini dikeyor,
tanrılarsa eski eşi alıp yenisini gönderiyor. Fulvia'dan
başka kadın olmasaydı, kaderinize yanabilirdiniz. Ama bu
kederin bir tesellisi var: Eski elbise gitti, yeni entari geldi.
Yani, bu felaketin ardından gelecek gözyaşı, olsa olsa soğan
doğrarken dökülen türden olabilir.

ANTONIUS

Fulvia'nın orada başlattığı işler 185
Ben olmadan yürümez.

göre, ulu tanrı Zeus (Roma mitolojisinde Jüpiter), Danae adlı güzel bir kıza göz koyar ve onun üzerine bir "altın tozu yağmuru" gibi yağarak, onunla cinsel ilişkiye girer. Shakespeare'in oyunlarında sıkça rastlanan bu gibi durumlarda ifade ve anlam (Türkçe'de ve İngilizce'de) biraz zorlama kalıyor.

ENOBARBUS

Ama sizin burada başlattığınız işler de siz olmadan hiç yürümez. Özellikle Kleopatra ile ilgili olanlar. Hepsi sizin buradaki varlığınıza bağlı.

ANTONIUS

Pekâlâ, artık ciddi olalım. 190
 Önce komutanlara planlarımızı açalım.
 Telaşımın nedenini Kraliçe'ye ben açıklar,
 Ayrılmadan önce rızasını alırım.
 Şu andaki derdim yalnız Fulvia'nın ölümü değil;
 Acil ilgi bekleyen, başka konular da var. 195
 Roma'da bana yakın olan dostlarım,
 Mektuplarında ısrarla, hemen dönmemi istiyor.
 Sextus Pompeius⁽¹⁾ denizde kontrolü ele geçirmiş,
 Caesar'a kafa tutuyormuş.
 Malum, bizim kaypak insanlarımız da, 200
 Sevgiye layık olanı sevmeyi bilmezler,
 Meğer ki kişinin liyakati tarihe karışmış olsun.
 Bu defa, Büyük Pompeius unvanı dahil,
 Her türlü payeyi oğluna yakıştırmaya başlamışlar.
 O da bakmış ki, kanıyla, canıyla yükseldiği gibi, 205
 Adıyla ve gücüyle de yükseklerde artık,
 Dünyanın en yaman komutanı havasına girmiş.
 Eğer böyle devam ederse, bu adam,
 Dünyanın düzenini tehlikeye sokabilir.
 Memleket kaynıyor, bir sürü bela türüyor; 210
 Sudaki at kılı gibi,⁽²⁾ canlanıp yılan olmuş bile bunlar,
 Ama henüz zehirleri birikmemiş.
 Git komutanlara söyle,
 Buradan derhal ayrılmayı uygun buluyoruz.

(1) Sextus Pompeius: Büyük Pompeius'un küçük oğlu. Korsan filosu ile Batı Akdeniz'i ege-menliği altına alan Sextus Pompeius, Roma Senatosunca yasadışı ilan edilmiş.

(2) Sudaki at kılı: At kılının suya konduğunda canlı bir yılan dönmüşceğine inanılmış.

ENOBARBUS

Peki efendim. (*Ayrı ayrı çıkarlar.*)

215

Üçüncü Sahne

(*Kleopatra'nın sarayı. Kleopatra, Charmian, Alexas, Iras.*)

KLEOPATRA

Antonius nerede?

CHARMIAN

Şu ara görmedim.

KLEOPATRA (*Alexas'a*)

Bak bakalım nerede; kiminle, ne yapıyor.

Unutma, seni ben göndermedim.

Onu keyifsiz bulursan, benim dans ettiğimi söyle;

5

Neşeliyse, aniden hastalandı de benim için.

Hadi, durma; hemen dön. (*Alexas çıkar.*)

CHARMIAN

Bayan, onu gerçekten çok seviyorsanız,

Onun da sizi öyle sevmesi için

Uygun bir davranış değil bu.

10

KLEOPATRA

Peki, sence ne yapmalıyım?

CHARMIAN

Onun suyuna gidin, huysuzluk yapmayın.

KLEOPATRA

Aptalca bir öğüt; dediğini yaptığım anda

Onu kaybettim demektir.

CHARMIAN.

Bence üstüne fazla gitmeyin; 15
Ne olur vazgeçin bu işten.
Zamanla korku nefret doğurur.

(*Antonius girer.*)

Hah, işte Antonius geliyor.

KLEOPATRA

Çok canım sıkılıyor, hiç keyfim yok.

ANTONIUS

Planlarımı açıkladığım için kusura bakma. 20

KLEOPATRA

Charmian, tut beni, bacaklarım kesiliyor.
Yeter artık, böyle devam edemez;
Artık dayanamayacağım.

ANTONIUS

Ne olur, yapma sevgili Kraliçem!

KLEOPATRA

Hayır, yaklaşma bana lütfen. 25

ANTONIUS

Peki ama ne var?

KLEOPATRA

İyi haber almışsın; gözlerinden belli.
Nikâhlı kadın⁽¹⁾ ne diyor?
Gitmen mi gerekiyormuş?
Keşke hiç izin vermeseydi gelmene! 30
Sanmasın ki, seni burada tutan benim;
Benim sözüm geçmez sana; sen onunsun.

(1) Nikâhlı kadın: Fulvia.

ANTONIUS

Tanrılar şahidimdir ki...

KLEOPATRA

Nasıl da aldandım!

Benim kadar talihsiz bir kraliçe

35

Gelmemiştir şu dünyaya. Oysa biliyordum,

Tâ başta atılmıştı ihanet tohumları.

ANTONIUS

Kleopatra...

KLEOPATRA

Hem, niye inanayım ki benim olacağına,

Bana ihanet etmeyeceğine?

40

Gerçi sen yeminler ederken

Tanrılar sarsılmıştı tahtlarında, ⁽¹⁾

Ama Fulvia'yı aldatan kim?

Herhalde zırdeliymişim ki,

Daha ağızdan çıkarken bozulan,

45

Lafta kalan yeminlere kandım.

ANTONIUS

Benim tatlı Kraliçem...

KLEOPATRA

Yo yo, lütfen, hiç bahane arama gitmek için;

Veda et ve git. Eskiden can atardın kalmaya;

Konuşma zamanı o zamandı;

50

Gitmek isteyen filan yoktu.

Sonsuzluk, dudaklarımızda, gözlerimizdeydi,

Mutluluk, kaşımızın kemerinde; ⁽²⁾

En kusurlu yanımızda bile ilahi bir şey vardı.

(1) Roma mitolojisinde, büyük tanrı Jüpiter öfkelendiğinde, yemin ettiğinde veya and içtiğinde Olimpos dağı sarsılmıştır.

(2) Burada Kleopatra, muhtemelen saray ağızyla, çoğul kullanarak kendisini kast ediyor. "Geçmişte, sonsuzluğu benim dudaklarımda ve gözlerimde, mutluluğu kaşımın kemerinde bulurdun."

O yanlarım hâlâ öyle, ama sen, 55
 Dünyanın en büyük askeri,
 En büyük yalancısı oldun şimdi.

ANTONIUS

Ne oluyor Kraliçem?

KLEOPATRA

Keşke senin kalıbın bende olsaydı.
 O zaman görürdün, 60
 Mısır'da nasıl bir yürek attığını.

ANTONIUS

Beni dinle Kraliçem; Roma'da
 Acilen hizmetimize ihtiyaç varmış.
 Ama ben gitsem de,
 Kalbim tümüyle sende kalacak. 65
 İtalyamız baştan başa
 İç savaş kılıçlarıyla ısıldıyor. Sextus Pompeius
 Roma limanına⁽¹⁾ yaklaşıyormuş.
 Siyasi güçler denk oldu mu,
 En ufak bahaneyle çatışma çıkar. 70
 Nefret edilenler giderek güçlendi
 Ve yeniden sevilir oldular.
 Ülkeden sürülen Pompeius,
 Babasının şan ve şöhreti sayesinde,
 Bugünkü yönetimden hoşnut olmayan 75
 Ve sayıları gittikçe artan muhaliflerin
 Yüreğine hızla sokuluyor.
 Anlaşılan fazla durgunluktan
 Huzurun sağlığı bozulmuş, hacamat gerekiyor;
 Yani köklü bir değişim.⁽²⁾ Ama aslında 80

(1) Roma limanı: Tiber nehri ağzındaki Ostia kastediliyor.

(2) Hacamat: Hastalıkların iyileştirilmesinde nasıl "hacamat" (kan alma) yoluna başvuruluyorsa, sağlıksız bir ortamın düzelmesi için bazen "kan akması" gerekebiliyor.

Çok özel bir neden var gitmem için,
 Senin de sakıncalı bulmayacağın bir neden:
 Fulvia'nın ölümü.

KLEOPATRA

Yaşım, aptallık etmeme engel değil,
 Ama çocukça saf olmama engel. 85
 Fulvia ölebilir mi?

ANTONIUS

Ama öldü Kraliçem. (*Mektubu uzatır.*)
 Al, işte burada. Boş zamanında oku da,
 Bu ölümün nasıl kargaşaya yol açtığını gör.
 En büyük işi en son yaptı; 90
 Ne zaman ve nerede ölmüş, baksana!

KLEOPATRA

Ah, aşk denen büyük yalan!
 Çektiğin acının yaşıyla
 Hokkalar doldururdun hani?⁽¹⁾
 Nerede o kutsal hokkalar? 95
 Her şey çok açık! Fulvia'nın ölümünde
 Kendi sonumu görüyorum:
 Demek tavrın bu olacak.

ANTONIUS

Lütfen atışmayı kes de planlarımı dinle;
 Bu planların uygulanması sana bağlı; 100
 Ne düşünüyorsan söyle.
 Nil'in çamuruna can veren
 Ateş topuyla⁽²⁾ birlikte ben,
 Senin asker-hizmetkârın,

(1) Romalılar küçük hokka veya şişeleri gözyaşıyla doldurup, sevdiklerinin mezarına koyarlarmış.

(2) Ateş topuyla: Güneşle (güneşin doğuşuyla).

Buradan ayrılıyorum; 105
Ya kavgayla ya huzurla,
Seçim senin.

KLEOPATRA

Kes şu bağları⁽¹⁾ Charmian, gel.
Neyse, vazgeçtim, bırak.
Anında kötüleşip gene iyileşiyorum; 110
Antonius'un sevgisine bağlı halim.

ANTONIUS

Benim canım Kraliçem, yapma;
Şerefli her sınavdan geçer aşkım,
Yeter ki sen dürüst tanık ol.

KLEOPATRA

Fulvia gibi yani, değil mi? 115
Hadi, hadi, çekinme,
Başını çevir de ağla arkasından;
Sonra da, bana veda ederken,
"Gözlerimdeki yaşlar Mısır⁽²⁾ için," dersin.
İstersen şimdi ustalığını göster; 120
Bakalım nasıl oynayacaksın
Şu şerefli görev rolünü.

ANTONIUS

Yeter, kafamı kızdırma.

KLEOPATRA

Bak bu fena değil, ama daha iyisini beklerim senden.

ANTONIUS

Bana bak, kılıcım hakkı için... 125

(1) Shakespeare burada Kleopatra'yı, Elizabeth devri soylu kadınları gibi bedeni sıkı saran korse gibi bir giysiyle düşünmüş. Kleopatra, fenalık geçiriyormuş gibi yaptığından, bir an önce rahatlamak için Charmian'dan, giysisinin bağlarını kesmesini istiyor.

(2) Mısır: Kleopatra kendini kastediyor.

KLEOPATRA

Ve de kalkanın!⁽¹⁾ Evet, daha iyi!
Ama hâlâ mükemmel değil.
Vay canına, Charmian, baksana,
Öfke pozu nasıl yakışıyor şu Romalı Herkül'e!⁽²⁾

ANTONIUS

Ben gidiyorum bayan.

130

KLEOPATRA

Kibar beyim, bir dakika.
Siz ve ben ayrılmak zorundayız;
Ama mesele bu değil.
Siz ve ben sevmiştik;
Ama konu bu da değil;
Bunu siz de pek iyi biliyorsunuz.
Asıl önemli olan...

135

Ah, hafızam da tıpkı Antonius gibi
Beni tek başıma bıraktı, gitti.

ANTONIUS

Neyse ki, tıpkı halkına olduğu gibi,
Zevzekliğine de hükmetmeyi bilirsin;
Yoksa, zevzekliğin ta kendisisin derdim.

140

KLEOPATRA

Zevzeklik, aylaklık deyip geçme,
Bu işi iyi kıvrılabilmek için
Kleopatra gibi ter dökmek,
Sancısına katlanmak gerek.
Yine de, beni bağışlayın efendim.
Çünkü bu tutarsız tavırlarım,
Size hoş gelmiyorsa, benim için ölümdür.

145

(1) Kleopatra, alayla, hamasî oyunlarda sık görülen abartılı yeminlere değiniyor.

(2) Tarihçi Plutarkhos'a göre, Antonius, ünlü Yunan kahramanı Herkül'ün soyundan geldiğine inanıyor ve davranışlarında zaman zaman ona özendiği görülüyor.

Şerefiniz gitmenizi gerektiriyor; 150
 Onun için, benim saçmalıklarına aldırmayın,
 Kulak tıkayın gitsin. Tanrılar sizinle olsun.
 Defne dalından zafer çelengi
 Kılıcınızın ucundan inmesin.⁽¹⁾
 Başarınızın şerefine 155
 Çiçekler atılsın ayaklarınıza.

ANTONIUS

Hadi gidelim, gel. Buradan gidişim,
 Hem ayrılık hem beraberlik demek:
 Sen kalıyorsun, ama hep benimle olacaksın;
 Ben gitsem de, senin yanıdayım aynı zamanda.⁽²⁾ 160
 Gidelim. (Çıkarlar.)

Dördüncü Sahne

(Roma. Octavius Caesar, Lepidus ve maiyettekiler. Octavius Caesar'ın elinde bir mektup vardır.)

CAESAR

Sen de görüyorsun ve anlayacaksın, Lepidus,
 Bu büyük rakibimize karşı
 Doğal bir nefret duygusu yok Caesar'ın içinde.
 İskenderiye'den gelen haberlere göre,
 Antonius balık avlıyor, yiyip içiyor, 5
 Yıldızlı geceleri zevk ve sefayla geçiriyormuş.
 Görünüşe göre, ne o Kleopatra'dan daha erkekmiş,

(1) "Dilerim cenklerden hep zaferle döner ve defne dalından çelenkle ödüllendirilirsin." Roma'da o çağda, zafer kazanan komutanların başına veya boynuna ödül olarak defne dalından bir halka veya çelenk takılırmış.

(2) "Ayrılmış olmayacağız, çünkü aklımız birbirimizde olacak." Çağın şairleri bu tür paradoksları seviyor.

Ne Ptolemeus'un Kraliçesi⁽¹⁾ ondan daha kadın.
 Habercilerimizi doğru dürüst dinlememiş bile;
 Yönetimde bizlerin de olduğu
 Umurunda bile değilmiş. Şuraya bak;⁽²⁾
 İnsanoglunda ne kusur varsa,
 Hepsi bunda toplanmış.

10

LEPIDUS

Tüm iyiliğini karartmaya yetecek kadar
 Kötülük yok onda bence.
 Gökteki yıldızlar misali, kusurları,
 Gece karanlığında daha parlak görünüyor.
 Soydan gelme bunlar; sonradan edindiği,
 Ya da kendi seçimiyle olan şeyler değil.
 İstese de değiştiremez bu kusurları.

15

20

CAESAR

Sen çok iyi niyetlisin. Diyelim ki,
 Ptolemeus'un yatağında⁽³⁾
 Sarmaş dolaş debelenmek kötü şey değil,
 Bir anlık eğlenceye bir ülke vermek de değil;
 Kölelerle kadeh tokuşturup âlem yapmak,
 Öğle vakti sokaklarda sürtüp,
 Ter kokan serserilerle dalaşmak da kötü değil.
 De ki bunlar ona yakışıyor
 –Ki, bunlarla bozulmayan kişilik,
 Herhalde ilginç bir kişilik olmalı–
 Yine de, onun hafifliği yüzünden
 Biz bunca yükü kaldırmak zorundaysak,
 Kusurlarına bahane bulmaya çalışmak anlamsız.
 Boş zamanını sefayla dolduran adamın,

25

30

(1) Ptolemeus'un Kraliçesi: Bir kaynağa göre, Kleopatra gençliğinde, üvey kardeşi Ptolemeus ile evlenmiş ve daha sonra onu zehirlemiş.

(2) Elindeki mektubu gösteriyor.

(3) Kleopatra'nın, Antonius'un karısı olmadığını ima ediyor.

Ya pisboğazlıktan ya fuhuştan 35
 Nasıl olsa bir bela gelir başına.
 Ancak, çocukça bir umursamazlıkla
 Çağrılarımıza kulak vermeyen;
 Eğlencesine biraz ara verip,
 Hem bizim hem onun durumuyla ilgili, 40
 Önemli konulara vakit ayırmaya yanaşmayan;
 Çocuklar gibi, akli erecek yaşta olsa da,
 Anlık eğlencesi için geleceği hiçe sayan biri,
 Çocuk gibi paylanmayı hak ediyor.

(Bir haberci girer.)

LEPIDUS

İşte yine haber var. 45

HABERCI

Emirlerin yerine geldi ulu Caesar!
 Roma dışında olan biten her şey,
 Saat başı sana rapor edilecek.
 Pompeius denizde güçlü.
 Ayrıca, görünüşe göre şimdiye kadar 50
 Sadece korktukları için Caesar'a bağlı kalan
 Bir kısım halk, Pompeius'u seviyormuş.
 Hoşnutsuz kitleler limanlara akın ediyormuş,
 İnsanlar, "Ona çok haksızlık edildi," diyor-muş. (Çıkar.)

CAESAR

Bunu tahmin etmeliydim. Bu iş hep böyledir: 55
 Yönetime gelen kişinin gördüğü destek,
 Yönetmeye başlayana kadar olmuştur.
 Ne zaman ki yönetimden düşer,
 Sevilip sevilmemesi önemini yitirir,
 O zaman varlığı hatırlanır, 60
 Yeniden kıymete biner.
 Bu halk tabakası, akıntıya kapılmış,

Rasgele sürüklenen bir çöp gibi,
 Çalkantıyla bir ileri bir geri sallanır durur,
 Tâ ki çürüyüp gidene kadar.

65

(İkinci haberci girer.)

İKİNCİ HABERCİ

Caesar, haberlerim var:
 Ünlü korsanlar, Menecrates ile Menas,⁽¹⁾
 Denizleri sahiplenmişler, her çeşit tekneyle,
 Keyiflerince suları yarıp geçiyor,
 Şiddetli akınlar yapıyorlar İtalya'ya.
 Sahilde oturan insanların,
 Korkudan kanları çekiliyor;
 Yürekli gençler karşı koymaya çalışıyor.
 Ama bir tekne burnunu çıkarmayagörsün,
 Anında korsanların eline geçiyor.
 Görünüşe göre Pompeius'un şöhreti,
 Ordularından daha etkili. (Çıkar.)

70

75

CAESAR

Antonius, bırak artık âlem yapmayı.
 Bir zamanlar Modena'daki cenkte,
 Yenilgiye uğramış ama bu arada
 Hirtius'la Pansa adlı konsülleri öldürmüştün.
 Hemen sonra, geri çekilirken,
 Kıtılık bastırıldığında, nazenin yetiştiğin halde,
 Vahşilerde bile görülmedik bir sebatla,
 Bu defa da onunla savaşımayı bildin.
 Gün oldu hiç tınmadan at sidiği içtin,
 Yolda, hayvanların bile tiksiniş içemediği
 Üstü tortu bağlamış pis sulardan
 İçmekte tereddüt etmedin.

80

85

(1) Menecrates ile Menas: Pompeius'un müttefikleri.

Bodur çalının üstündeki adi yaban yemişini 90
 Tatsız bulmadı damağın. Evet,
 Kar otları örttüğünde, geyikler gibi,
 Ağaç kabuklarıyla beslendin. Dediklerine göre,
 Senin Alpler'de yediğin etlere
 Sadece baksa ölürmüş başkaları. 95
 Şimdi ben söyleyince onuruna dokunuyor ama,
 Bütün bunları zamanında
 Öylesine askerce yapmıştın ki,
 Avurtların bile çökmemişti.

LEPIDUS

Onun adına çok yazık! 100

CAESAR

Umarım utancı onu hemen Roma'ya getirir.
 Artık zamanı geldi; ikimiz birlikte
 Cenk meydanına çıkıp kendimizi göstermeliyiz.
 Bunun için derhal meclisi toplayalım.
 Biz sallandıkça Pompeius kazançlı çıkıyor. 105

LEPIDUS

Düşmana karşı denizden ve karadan
 Ne kadar asker çıkarabiliriz, araştırıyorum.
 Güvenilir bilgiyi yarın sunacağım Caesar.

CAESAR

Pekâlâ, toplantımıza kadar,
 Benim de aklım orada olacak. 110
 Güle güle.

LEPIDUS

İyi günler. Bu arada,
 Roma dışında olan bitenler hakkında
 Bilgi alacak olursan, bana da iletir misin?

CAESAR

Merak etme;

Bunu görev bileceğim. (*Çıkarlar.*)

115

Beşinci Sahne

(*İskenderiye. Kleopatra, Charmian, Iras, Mardian.*)

KLEOPATRA

Charmian!

CHARMIAN

Buyrun!

KLEOPATRA (*Esner.*)Aah! Hadi bana biraz adamotu suyu⁽¹⁾ ver.

CHARMIAN

Ne için efendim?

KLEOPATRA

Antonius'umdan ayrı düştüğüm

Şu koca zamanı

Uykuda geçirebilmek için.

5

CHARMIAN

Fazla düşünüyorsunuz onu.

KLEOPATRA

Ama aksi vefasızlık olur.

CHARMIAN

Bence olmaz efendim.

10

KLEOPATRA

Hey, hadımağa, Mardian!

(1) Adamotu ("mandragora" veya "mandrake"): Uyuşturucu özelliği olan bir bitki.

MARDIAN

Arzunuz hanımefendi?

KLEOPATRA

Şarkı dinleme havasında değilim. Ayrıca,
Bir hadımın yapabileceği hiçbir şey
İlginç gelmiyor şu anda bana. 15
Düşüncelerim uçup Mısır'dan uzaklara gidiyor,
Ama hadım olduğun için anlayamazsın sen bunu.
Hiç arzu uyandığı oluyor mu içinde?

MARDIAN

Evet, sayın bayan.

KLEOPATRA

Gerçekten mi? 20

MARDIAN

“Gerçekten” sayılmaz efendim,
Çünkü pek bir şey gerçekleşmiyor sonunda;
Zaten ben de edepsizlik edecek biri değilim.
Ama şiddetli hisler duyuyorum;
Venüs'le Mars'ın⁽¹⁾ yaptığı işi hayal ediyorum. 25

KLEOPATRA

Ah, Charmian,
Sence Antonius nerede acaba şimdi?
Ayakta mı, oturuyor mu?
Belki de yürüyor ya da, ata biniyor...
Ah, ne kadar mutludur o at kimbilir; 30
Üstüne binmiş Antonius'un ağırlığıyla!
Aman atım, taşıdığın adamı bil, ona göre yürü!
Yeryüzünün yarı Atlas'ı;⁽²⁾ askerın âlâsı o.

(1) Mardian, klasik mitolojiye göre, birbirlerine âşık olan aşk tanrıçası Venüs ile savaş tanrısı Mars'ın sevişmelerinden söz ediyor.

(2) Klasik mitolojide Atlas adlı Titan, baş tanrı Zeus'a karşı geldiği için gökleri omuzlarında taşımakla cezalandırılmıştı. Burada Octavius ile Antonius'un, aralarında dünyanın yönetimini paylaşmalarına değiniliyor.

Şimdi soruyordur kendi kendine,
Ya da mırıldanıyordu,
“Nerede benim yılanım,⁽¹⁾
Koca Nil’in yılanı nerede?” diye.

35

–Bana öyle der çünkü.

Artık bu lezzetli zehirle besleniyorum ben.⁽²⁾

Yani, şu halime de bak: Bedenimde,
Phoebus⁽³⁾ nereye dokunmuşsa kapkara çürük,
Yılların etkisiyle de kırış kırış tenim.
Ey koca alınlı Caesar,⁽⁴⁾ bir zamanlar,
Sen hâlâ burada, yerin üstündeyken,
Ben bir hükümdar lokmasıydım;
Büyük Pompeius,⁽⁵⁾ beni ne zaman görse,
Olduğu yerde kalır, gözlerini bana diker,
Bakışıyla beni soyar, sever, kendinden geçerdi.

40

45

(Alexas girer.)

ALEXAS

Mısır Hükümdarı, selam!

KLEOPATRA

Hiç de Marcus Antonius’a benzer bir yanın yok!
Ama onun yanından geldiğin için,
O muhteşem iksirin⁽⁶⁾ altın yaldızı

50

(1) Bir inanca göre, yılanlar Nil’in getirdiği çamurda kendiliğinden ürerlermiş. Özellikle kuzey Afrika’ya özgü bir tür engerek, eski Mısır’ın büyük tanrıçası İsis ile bağdaştırılıyor. Kleopatra da kendini İsis ile özdeşleştiriyor.

(2) “Antonius’u hatırlamak hem güzel, hem de ölümcül acı veriyor,” diyor olabilir.

(3) Phoebus: Roma mitolojisinde Güneş Tanrısı. Kleopatra, hem güneş yanıklarından hem de Antonius’un dokunuşlarından söz ediyor.

(4) Kleopatra, bir zamanlar âşığı olan Julius Caesar’ın hayatta olduğu dönemden söz ediyor.

(5) Kleopatra, bu oyunda adı geçen Pompeius’u değil, onun ağabeyi Gnaeus Pompeius’u kastediyor.

(6) Simyacıların bulmaya çalıştığı “hayat iksirinden” söz ediyor. Bu iksirin, değersiz maddenleri altına çevirme, hastalıkları geçirme gücünün olduğuna inanılmış.

Senin üstünde de parıldıyor.
Benim yiğit Antonius'um nasıl?

ALEXAS

En son ne yaptı biliyor musunuz sevgili Kraliçem, 55
Uzakdoğu'dan gelme şu inciye defalarca öptü.
Sözleri hâlâ kalbime saplı.

KLEOPATRA

O zaman kulaklarım çıkarsın o sözleri oradan.

ALEXAS

"Aziz dostum," diye başladı,
"De ki, sadık Romalı, yüce Mısır'a⁽¹⁾ 60
İstiridyeden çıkan bu serveti gönderiyor.
Bu ufak armağana ek olarak,
Onun göz kamaştıran tahtına
Yeni ülkeler ekleyeceğim. De ki,
Doğu'da kimse kalmayacak, 65
Ona kraliçe demeyen."
Sonra başıyla selam verip, vakur bir tavırla
Savaş donanımlı atına bindi.
Bu arada at öyle bir kişnedi ki,
Hayvanın sesinden benim sözlerim duyulmadı. 70

KLEOPATRA

Peki, keyifsiz miydi, neşeli mi?

ALEXAS

Sıcakla soğuk mevsim arası gibi,
Ne keyifsizdi, ne neşeli.

KLEOPATRA

Ne dengeli adam! Bak işte Charmian,
Bak da gör; adam diye buna denir. 75

(3) "Kleopatra'ya."

Keyifsiz değildi, neden? Yanındaki insanların
Onu örnek aldığını biliyordu da ondan.

Neşeli değildi, neden?

Çünkü aklının Mısır'da olduğu,

Oradaki sevinç kaynağını unutmadığı

80

Anlaşılsın istiyordu da ondan.

Biraz öyleydi, biraz böyle; ilahi bir karışım!

Ama sen, Antonius, ister keyifsiz ol, ister neşeli,

Yakışıyor sana bu aşırı duygular;

Hiçbir erkeğe yakışmadığı kadar hem de.

85

Peki, benim ulaklarıma rastladın mı?

ALEXAS

Evet bayan, yirmi küsur haberciye.

Niye böyle durmadan adam gönderiyorsunuz?

KLEOPATRA

Antonius'a ulak göndermediğim gün doğan kişi,

Aç sefil ölecek demek. Mürekkep ve kâğıt, Charmian!

90

Hoş geldin Alexas'cığım. Ne dersin Charmian,

Caesar'ı hiç böyle sevmiş miydin?

CHARMIAN

Ah, o yüce Caesar!

KLEOPATRA

Sus! Bu ne heyecan! Dilin tutulsun da

Bir daha böyle anamaz ol Caesar'ın adını!

95

Yüce Antonius de onun yerine.

CHARMIAN

Yiğit Caesar!

KLEOPATRA

İsis aşkına, benim yiğitler yığidimi

Bir daha Caesar'la kıyaslarsan

Ağzını yırtarım.

100

CHARMIAN

Ne olur bağışlayın efendim;
Siz de böyle söylediniz, onun için.

KLEOPATRA

O benim toyluk günlerimdeydi;
Henüz kafam olgunlaşmamış,
Her neyse, hadi durma,
Git bana mürekkeple kâğıt getir.
Mısır'da insan kalmayana dek
Antonius'a her gün bir ulak gidecek. (*Çıkarlar.*)

İKİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Pompeius'un Sicilya'daki karargâhı. Asker giysileri ve savaş teçhizatıyla Pompeius, Menecrates ve Menas.)

POMPEIUS

Eğer ulu tanrılar adilse,
En haklı insanlara
İşlerinde yardım ederler.

MENECRATES

Biliniz ki değerli Pompeius,
Tanrılar yardımı geciktiriyorsa,
Yardım etmeyecekler demek değil.

5

POMPEIUS

Ama biz tanrılara yakarırken,
İstediğimiz şey değerini yitiriyor.

MENECRATES

Kendimizi tanımayan bizler,
Kendi kötülüğümüzü isteriz bazen.
Her şeyi bilen tanrılar da, bizim iyiliğimiz için,
İsteğimizi yerine getirmeyiverir.
Böylece, dualarımızın yerine gelmeyişi
Bizim hayrımıza olur.

10

POMPEIUS

Bu işi başaracağım.

15

Halk beni seviyor; denizler de benim.

Askeri gücüm hilal gibi büyüyor

Ve benim geleceğe dönük umudum,

Bunun dolunay olacağını söylüyor.

Marcus Antonius Mısır'da yiyip içiyor;

20

Dışarda savaşmaya hiç niyeti yok.⁽¹⁾

Caesar para bulayım derken,

İnsanların sevgisini kaybediyor.⁽²⁾

Lepidus dersen, ikisine de iltifat yağdırıyor,

İkisinden de iltifat görüyor.

25

Ama ne Lepidus onları seviyor,

Ne onlar Lepidus'u umursuyor.

MENAS

Caesar'la Lepidus savaşa hazırlarmış;

Muazzam bir ordu toplamışlar.

POMPEIUS

Nereden duydun bu haberi? Doğru değil bu.

30

MENAS

Silvius'tan efendim.

POMPEIUS

Hayal görüyor o. Ben biliyorum,

İkisi de Roma'da, Antonius'u bekliyorlar.

Ey azgın Kleopatra, dilerim aşkın tılsımı,

O kurumuş dudaklarını yumuşatsın;

35

Güzellikle büyü birleşsin,

Şehvet de her ikisi ile, vursun kösteği

O azgın zevk, sefa düşkününe;

Hep dumanlı tutsunlar kafasını.

(1) "Antonius, içerde savaşmakla (yani sevişmekle) meşgul," demek istiyor.

(2) Caesar'ın para hırsı meşhurmuş. Roma yönetimindeki topraklardan sürekli vergi ve haraç alma çabası içindeymiş.

Epikuros'un aşçıları, ⁽¹⁾ yeni yeni soslarla 40
 Sürekli iştahını bilesinler, uyku ve yemek
 Şeref ve sorumluluk duygusunu unuttursun;
 Lethe'nin suyundan içmiş gibi, ⁽²⁾
 Uyuşsun; silinsin her şey aklından.

(*Varrius girer.*)

Evet Varrius, ne haber getirdin? 45

VARRIUS

Aldığım kesin bilgiye göre,
 Marcus Antonius her an Roma'da bekleniyor.
 Mısır'dan ayrıldığı vakte bakılırsa, geç bile kaldı.

POMPEIUS

Daha önemsiz bir habere
 Daha zevkle kulak verirdim. 50
 Menas, bu sefahat düşkünü adamın,
 Böyle ufak bir çatışma için
 Tolgasını giyme zahmetine gireceği
 Aklıma gelmezdi. Onun askerliği,
 Öbür ikisinin iki katına bedeldir. 55
 Ama bir bakıma, bu bizi daha da yüceltir:
 Demek ki, bizim ayaklanmamız,
 Şehvetten yorulmak bilmeyen Antonius'u,
 Mısırlı dulun kucağından koparabiliyormuş.

MENAS

Caesar'la Antonius'un birbirlerini görmekten 60
 Pek de hoşlanacaklarını sanmam.

(1) Epikuros (İ.Ö. 341-270): Yunanlı filozof. Epikuros'un öğretisinde, insanın hazlara, sevinçlere yönelik bir yaşamı hedef edinmesi gerektiği öne sürülüyor. "Epikurosçuluk" terimi bugün genellikle "yiyip içip eğlenme, yaşamın keyfini çıkarma" çağrışımı yapıyor.

(2) Lethe: Klasik Yunan mitolojisinde, yeraltı dünyasında akan bir nehir. Lethe'nin suyundan içenlerin belleği siliniyor, her şeyi unutuparlarmış.

Antonius'un ölen karısı,
 Caesar'a haksızlıklar yapmıştı.
 Kardeşi de isyan çıkarmıştı.
 Gerçi Antonius kardeşini desteklememişti galiba,
 Ama olsun.

65

POMPEIUS

Bu tür küçük soğukluklar
 Büyük düşmanlıklara yol açar mı, bilemem.
 Ama biz o üçlünün karşısına dikilmesek,
 Büyük ihtimalle, onlar birbirine girecekti.
 Her birinin yeterince nedeni var
 Ötekilere karşı kılıç çekmek için.
 Yine de, bakarsınız bizden korkmaları
 Aralarındaki açıklığı kapatıp
 Onları birleştirmeye zorlar, bilemeyiz.
 Her neyse, tanrıların takdiri neyse, o olsun.
 Ancak, hepimizin hayatı tek bir şeye bağlı:
 Var gücümüzle savaşmaya. Yürü Menas. (Çıkarlar.)

70

75

İkinci Sahne

(Roma. Enobarbus ile Lepidus.)

LEPIDUS

Aziz Enobarbus, bence de komutanını uyar;
 Nazik ve sakın konuşsun.
 Merak etme, bu hem uygun düşer
 Hem de yakışık alır.

ENOBARBUS

Aslında, "Kendin gibi konuş," diyeceğim.
 Ama Caesar onu kızdıracak olursa, o zaman,

5

Antonius, Caesar'ın tepesinden bakıp,
 Sesini yükselterek Mars gibi⁽¹⁾ konuşabilir.
 Jüpiter hakkı için, Antonius'un yerinde olsam
 Sakalımı kesmezdim bugün.⁽²⁾

10

LEPIDUS

Kişisel çekişme zamanı değil şimdi.

ENOBARBUS

Her an her şeyin zamanıdır;
 Olayları zaman doğurur.

LEPIDUS

Ama büyük işler varken,
 Küçük işleri bir yana bırakmalı.

15

ENOBARBUS

Küçük işler önce gelmiyorsa.

LEPIDUS

Sen duygusal konuşuyorsun.
 Lütfen eski korları körükleme.
 İşte soylu Antonius geliyor. *(Bir kapıdan Antonius ile Ventidius girer.)*

ENOBARBUS

Ve işte Caesar. *(Ayrı bir kapıdan Caesar, Maecenas ve Agrippa girer.)*

20

ANTONIUS (*Ventidius'a*)

Burada anlaşmaya varırsak, hedefimiz Partia.⁽³⁾
 Aklında bulunsun Ventidius.

(1) Mars: Roma mitolojisinde savaş tanrısı.

(2) Enobarbus, "Antonius'un yerinde olsaydım, Caesar'ın karşısına dikilir, ona meydan okurdum; bakalım sakalımı çekmeye cüret edebilecek mi, diye sınırdım onu," diyor. O çağda, birinin sakalını çekmek hakaret anlamı taşırmış.

(3) Partia: Hazar Denizi'nin güney doğusunda, Partların yaşadığı bölge.

CAESAR

Bilmiyorum Maecenas; Agrippa'ya sor.⁽¹⁾

LEPIDUS (*Caesar'la Antonius'a*)

Değerli dostlar,

Bizleri birleştiren büyük bir dava.

25

Dikkat edelim de, küçük olaylar yüzünden

Ayrılık girmesin aramıza.

Canınızı sıkan bir şey varsa,

Bunu tatlılıkla görüşebiliriz.

Ufak tefek anlaşmazlıkları

30

Öfkeyle dile getirirsek,

Yaraları iyileştirelim derken,

Cinayet işlemiş oluruz.

O halde, değerli arkadaşlar, rica ediyorum;

En tatsız konulara, özellikle,

35

En yumuşak üslupla değinelim;

Aksilenip işi zorlaştırmayalım.

ANTONIUS

Güzel konuştunuz.

Eğer şu anda ordularımızın başında,

Cenge hazır olsaydık, işte böyle yapardım.

40

(*Antonius ile Caesar kucaklaşır. Borazanlar.*)

CAESAR

Roma'ya hoş geldiniz.

ANTONIUS

Teşekkürler.

CAESAR

Oturun.

ANTONIUS

Siz buyrun.

(1) Burada, Caesar ile Maecenas, ötekilere katılmadan önce kendi aralarında konuşuyorlar.

CAESAR

Hadi o zaman.

45

(*Otururlar.*)

ANTONIUS

Duyduğuma göre, bazı şeyleri
Kötüye yorummuşsunuz,
Yani, aslında kötü olmayan;
Öyle olsa da, sizi ilgilendirmeyen şeyleri.

CAESAR

Bu çok gülünç. Öyle yok yere,
Ufak şeylerden alınmam ben,
Hele sizinle ilgiliyse. Daha da gülüncü,
Hiç yeri değilken adınızı anıp,
Size karşı atıp tuttuğum söylentisi.

50

ANTONIUS

Peki, benim Mısır'da bulunmam
Neden ilgilendiriyordu sizi?

55

CAESAR

Aslında, benim Roma'da oluşum
Sizi neden ilgilendiriyorsa ondan;
Ne eksik, ne fazla. Mesela, siz orada,
Bana karşı iş çevirmeye kalkışmışsanız,
O zaman, Mısır'da oluşunuz
Bizi özellikle ilgilendirebilir.

60

ANTONIUS

"İş çevirmek"ten kastınız ne?

CAESAR

Burada olup bitenleri duyunca
Kastımın ne olduğunu anlayacaksınız.
Karınızla kardeşiniz bana savaş açtı;
Sizin adınıza çarpıştılar aslında,
Esin kaynakları sizdiniz.

65

ANTONIUS

Bu işte yanılıyorsunuz.
 Kardeşim hiçbir zaman, 70
 Benim adıma çarpıştığını iddia etmemiş.
 Bu konuyu araştırdım ben;
 Sizin yanınızda kılıç çeken
 Güvenilir kaynaklardan bilgi aldım.
 Aslında, benim rızam olmadan, 75
 Aynı davayı paylaştığım kişi olan
 Size karşı çarpışmakla
 Benim otoritemi de sarsmış olmadı mı?
 Mektuplarımda bunu size açıklamıştım.
 Eğer bölük pörçük gerekçeleri bir araya getirip 80
 Kavga çıkarmanın yolunu arıyorsanız,
 Bu konu işinize yaramaz.

CAESAR

Siz benim aklıma kusur bulup
 Kendinizi övüyorsunuz ama,
 Sizin bulduğunuz mazeretler de bölük pörçük. 85

ANTONIUS

Hayır, hayır, hiç de değil.
 Sizin de herhalde bildiğiniz gibi,
 Kardeşimin yaptığını hoş göremezdim.
 Çünkü sizinle davamız ortak olduğuna göre,
 Size karşı çarpışmakla 90
 Benim de huzurumu bozuyordu.
 Karıma gelince; sizin de böyle
 Dik başlı bir karınız olsaydı görürdünüz!
 Dünyanın size ait olan üçte birini,
 Gem vurup terbiye edebilirsiniz belki, 95
 Ama böyle bir kadını asla!

ENOBARBUS

Keşke hepimizin böyle karısı olsaydı;
Onlar da erkeklerle birlikte savaşa giderdi.

ANTONIUS

Üzülerek kabul ediyorum ki,
Huysuzluğundan gelme azgınlıkları 100
Ölçüyü çok aşıyordu. Buna bir de
Kurnazca hesaplarını eklersen,
Herhalde epeyce canınızı sıkmış olmalı.
Ama takdir edersiniz ki,
Elimden bir şey gelmezdi. 105

CAESAR

Siz İskenderiye'de keyif çatarken,
Yazdığım mektupları umursamadınız;
Habercimle alay edip huzurunuzdan kovdunuz.

ANTONIUS

O haberci izin almadan içeri dalmıştı.
Bir gece önce üç krala ziyafet vermiştim 110
Ve sabah daha kendimde değildim.
Ama ertesi gün ona durumumu anlatmıştım;
Yani bir anlamda özür dilemiştim.
Bu adamı bir yana bırakalım;
Tartışsak bile, o bir gerekçe olamaz. 115

CAESAR

Siz ettiğiniz yemini bozdunuz;
Oysa aynı şeyle beni asla suçlayamazsınız.

LEPIDUS

Sakin ol Caesar.

ANTONIUS

Bırak Lepidus; bırak, konuşsun.
Kutsal bir şeyden, şereften söz ediyor; 120

Bende olmadığını sanıyor bunun.
 Pekâlâ, devam et, Caesar,
 Hangi yeminimi bozmuşum?

CAESAR

İhtiyacım olduğunda
 Silah ve yardım gönderecektiniz. 125
 İkisini de göndermediniz.

ANTONIUS

Kasıtlı değildi, kargaşaya geldi.
 Keyifli saatlerin zehiriyle uyuşmuştum,
 Kendime gelemedim bir türlü.
 Şimdi içtenlikle, dosdoğru 130
 Özür dileyeceğim senden.
 Dürüst olmakla büyüklüğünden bir şey eksilmez,
 Ne de otoritem zayıflar.
 İşin doğrusu şu ki, Fulvia,
 Beni Mısır'dan uzaklaştırmak için 135
 Burada savaş çıkardı.
 Bu işe bilmeden alet olduğum için,
 Onuruma yakışanı yapıyor
 Ve sizden özür diliyorum.

LEPIDUS

Soylu bir davranış bu. 140

MAECENAS

Lütfen bu kırılganlığı daha fazla büyötmeyin.
 Artık bu işi tamamen unutup
 Mevcut durumu göz önüne alarak,
 Bir an önce uzlaşmanız büyük önem taşıyor.

LEPIDUS

Güzel konuştun Maecenas. 145

ENOBARBUS

İsterseniz şimdilik birbirinizden sevgi ödünç alın. Pompeius'tan haber gelmezse, geri verirsiniz. Daha sonra, yapacak başka işiniz kalmadığında, dalaşmak için bol vaktiniz olacak.

ANTONIUS

Sen sadece bir askersin. Fazla konuşma.

ENOBARBUS

Evet, unutmuştum; gerçek sessiz kalmalı. 150

ANTONIUS

Bu topluluğun havasını bozuyorsun; kes artık.

ENOBARBUS

Pekâlâ, düşünen bir taşım artık.

CAESAR

Söylediği şeyleri değil de,
Söyleyiş tarzını yadırgadım.
Doğrusu, anlayışımız bu kadar farklıken,
Dost kalmamız mümkün değil bence. 155
Yine de, bilsem ki yeryüzünde,
Bizi birbirimize kenetleyecek bir kasnak vardır,
Aramadık yer bırakmazdım onu.

AGRIPPA

İzninizle Caesar. 160

CAESAR

Konuş Agrippa.

AGRIPPA

Anne tarafından bir kız kardeşiniz var sizin,
Değerli Octavia. Yüce Marcus Antonius ise şimdi dul.

CAESAR

Dikkat et Agrippa; Kleopatra seni duysaydı,
Haklı olarak öyle bir haşlardı ki,
Söylediğine pişman olurdun bu sözleri. 165

ANTONIUS

Ben evli değilim Caesar.
Agrippa ne demek istiyorsa desin.

AGRIPPA

Ben diyorum ki,
Sürekli dost ve kardeş kalmanız için, 170
Yürekler arasında bağ kurulması
Ve bu bağın asla çözülmemesi için,
Antonius, Octavia ile evlenmeli.
O Octavia ki, güzelliğiyle,
Erkeklerin en iyisine layık bence; 175
İyi ahlakı ile sayısız erdemleri,
Onun için yeterli tavsiyedir.
Bu evlilik gerçekleşirse,
Bugün önemli görünen küçük kuşkular da,
Tehlikeye yol açabilecek büyük korkular da 180
Kendiliğinden yok olur.
Şu anda yarı masal haberler
Gerçek gibi görünürken,
O zaman, gerçeklere masal gibi bakılır.
Octavia'nın her ikinize olan sevgisi 185
Hem sizi birbirinize yaklaştırır, hem de
Herkesin sevgisini sizlere çeker.
Söylediklerim için kusuruma bakmayın,
Ama bu düşünce şu anda aklıma gelmiş değil;
Ne zamandır kafamda dolaşıyor. 190

ANTONIUS

Caesar konuşacak mı?

CAESAR

Hayır; Antonius ne düşünüyor bu konuda;
Onu öğrenmeden konuşmayacak.

ANTONIUS

Peki, ben, "Tamam, öyle olsun Agrippa," desem,
İş olacak mı? Agrippa'nın yetkisi nedir?

195

CAESAR

Caesar'ın yetkisi neyse o;
Octavia üzerindeki yetkisi dahil.

ANTONIUS

Böyle güzel bir amaca yönelik,
Bu kadar çekici bir teklifin önüne
Çıkabilecek bir engel düşünemiyorum.
Ver elini, bu hayırlı işi bağlayalım.
Artık bundan böyle de yüreklerimize
Kardeş sevgisi hâkim olsun,
Yapacağımız büyük işlere
Bu sevgi yön versin.

200

205

CAESAR

İşte elim.

(Antoniüs ile Caesar el sıkışırlar.)

Kardeşim eş olarak sana emanet.
Bil ki, kardeşini benim kadar seven
Bir ağabey daha olamaz yeryüzünde.
Dilerim onun sayesinde
Topraklarımız ve gönüllerimiz birleşir,
Karşılıklı sevgimiz bizleri terk edip gitmez.

210

LEPIDUS

Yürekten, amin!

ANTONIUS

Pompeius'a karşı kılıç çekmek istemezdim;
Son zamanlarda büyük iyilikleri dokundu bana.
En azından bir teşekkür borçluyum ona,
Yoksa adım nanköre çıkar.

215

Bunu yaptıktan sonra
Dikilebilirim karşısına.

LEPIDUS

Vakit geçiyor. 220
Hemen peşine düşmeliyiz,
Yoksa o bizim peşimize düşer.

ANTONIUS

Neredeymiş?

CAESAR

Misena tepesi eteklerinde.

ANTONIUS

Karadaki gücü ne? 225

CAESAR

Büyük ve artıyor,
Ama denizde kesin üstün.

ANTONIUS

Demek haberler böyle.
Keşke daha önce birleşseydik.
Acele edelim, ama silaha sarılmadan önce 230
Konuştuğumuz konuyu halledelim.

CAESAR

Çok memnun olurum.
O zaman bence en iyisi kardeşimi gör;
Ben seni götürüyüm.

ANTONIUS

Hadi gidelim Lepidus; 235
Sensiz olmaz.

LEPIDUS

Yüce Antonius, hasta yatağımda olsam
Yine kalkar gelirdim.

(Borazanlar. Çıkarlar. Enobarbus, Agrippa ve Maecenas kalır.)

MAECENAS (*Enobarbus'a*)

Mısır'dan hoş geldiniz bayım.

ENOBARBUS

Caesar'ın can dostu, değerli Maecenas! Sevgili dostum
Agrippa!

240

AGRIPPA

Aziz Enobarbus!

MAECENAS

İşlerin böyle yoluna girmesi güzel oldu. Mısır'da bu kadar zaman
iyi dayandın.

ENOBARBUS

Ne demezsin! Gün boyu uyuyup, güne gece muamelesi
yaptık; gece boyu da içip onu aydınlattık.

245

MAECENAS

Kahvaltıda on iki kişi, yedi yaban domuzu çevirmişsiniz,
doğru mu?

ENOBARBUS

Bu söylediğin, kartalın yanında sinek kalır. Öyle muazzam
ziyafetler çektik ki kendimize, anlatsam şaşar kalırsınız.

250

MAECENAS

Kleopatra muhteşem bir kadın olmalı; kulağımıza gelenlere
bakılırsa, tabii.

ENOBARBUS

Cydnus çayı⁽¹⁾ üzerinde, Antonius'la daha ilk karşılaştığında,
kalbini alıp kesesine atmış.

AGRIPPA

Haberi getiren kişi kafasından uydurmadıysa, çok
etkileyici bir kadınmış gerçekten.

255

(1) Cydnus çayı: Bugün, Tarsus'taki Berdan çayı.

ENOBARBUS

Ben size anlatayım.

İçinde bulunduğu tekne, yaldızlı bir taht gibi,
 Yanıyordu suyun üstünde. Pupası dövme altındandı;
 Mor atlastan yelkenleri öyle hoş kokuyordu ki, 260
 Rüzgârlar sevdalanıp hasta düşmüştü.
 Flütlerin müziğine eşlik eden gümüşten kürekler
 Suyu dalıp çıktıkça, sular da büyülenmiş gibi,
 Daha bir hızla seyirtiyordu peşlerinden.
 Kleopatra'nın kendisine gelince, 265
 Tarife sığmaz o. Sırma işlemeli çadırında
 Sere serpe uzanmıştı. Venüs'ün ressamı
 Nasıl doğayı aşmışsa resmini yaratırken,
 Kleopatra da resimdeki Venüs'ü aşmıştı o haliyle.
 İki yanında şirin, gamzeli çocuklar duruyor, 270
 Küçük Cupidler⁽¹⁾ gibi gülüşüyorlardı.
 Onlar renk renk yelpazelerini salladıkça,
 Kleopatra'nın o ipeksi yanakları serinliyor,
 Hemen sonra da yine kızarıp parlıyordu sanki;
 Her an, yap boz oynuyordu yelpazeler.⁽²⁾ 275

AGRIPPA

Oo! Nadide bir kısmet düşmüş Antonius'a!

ENOBARBUS

Hizmetindeki nedimeler, deniz perileri gibi,
 Çevresinden ayrılmıyor, gözünün içine bakıyor,
 Diz kırıp reverans yapıyor,
 Hoşluğa hoşluk katıyorlardı. 280
 Dümende de, görünüşe göre,
 Bir deniz kızı vardı.

(1) Cupid: Roma mitolojisinde, kanatlı bir oğlan çocuğu gibi temsil edilen aşk tanrısı.

(2) Buradaki imge, körüklenen bir ateşi çağrıştırıyor. Yelpaze ile yaratılan hava akımı hem sıcak bir yüzeyi soğutmaya, hem de, kızgın kora hava üfleyen körük örneğinde olduğu gibi, ateşi parlatmaya yarıyor.

İpek kumaştan yelkenler,
 Taç yaprağı gibi pürüzsüz ellerin
 Hünerli dokunuşuyla şişiyordu. 285
 Tekneden yayılan, muhteşem bir koku,
 Her iki kıyıyı sarmıştı.
 Şehirde kim varsa onu karşılamaya gelmişti.
 Antonius ise, pazar yerinin ortasında,
 Tahtına oturmuş, havaya ısıkl çalışıyordu, 290
 Ki o hava bile, elinden gelse, kalkıp
 Kleopatra'yı görmeye gidecek,
 Doğada bir boşluk bırakacaktı yerinde.⁽¹⁾

AGRIPPA

Eşsiz Mısırlı!

ENOBARBUS

Karaya çıktığında Antonius adam gönderdi 295
 Ve onu akşam yemeğine davet etti.
 Kleopatra ise, "Siz benim misafirim olun,"
 Diye rica etti. Bugüne kadar hiçbir kadına,
 Ağzından hayır kelimesi çıkmamış olan
 Bizim kibar Antonius, saçını on defa taratıp 300
 Ziyafete gitti ve gözleriyle yediğinin bedelini
 Kalbiyle ödedi.

AGRIPPA

Ne fettan sultanmış! Yüce Caesar da
 Koymuştu kılıcını onun yatağına;
 Sonra çift sürer gibi sürmüş, 305
 Mahsulünü de almıştı.⁽²⁾

ENOBARBUS

Gözlerimle gördüm, bir defasında Kleopatra

(1) Doğada, içinde hiçbir gaz, madde v.s.'nin olmadığı "boşluk" kalmasının imkânsızlığına değiniliyor.

(2) Kleopatra'nın, Julius Caesar'dan bir oğlu olmuş. Caesar katledildikten sonra Mısır'a dönen Kleopatra, Caesarion adındaki oğlu ile birlikte orada hüküm sürmüş.

Ana caddede seke seke kırk adım gitti,
 Sonra nefessiz kalınca durdu;
 Bir yandan soluk almaya  alışıyor, 310
 Bir yandan konuşuyordu. Öyle ki,
 Kusuru kusursuz yapıyor,
 Soluksuzken bile g   yayıyordu etrafa.

MAECENAS

Artık Antonius onu tamamen bırakmalı.

ENOBARBUS

Asla bırakamaz. Kleopatra bu; 315
 Yıllar solduramaz onu bence,
 Ne de büyüsü ka ar sınırsız renklerinin.
 Gün gelir doyar insan başka kadınlara,
 Ama onun fazlası, doyurmak bir yana,
 Daha da acıktırır. En kötü şeyler bile 320
 Ona yakışır; öyle ki,
 Sürtük gibi davrandı ında
 Muhterem rahipler onu takdis eder.

MAECENAS

Eğer güzellik, akıl, iffet
 Yeterse Antonius'u uslandırmaya, 325
 Octavia bulunmaz bir nimet onun için.

AGRIPPA

Hadi gidelim.
 Aziz Enobarbus, burada kaldı ın sürece
 Benim konu um ol.

ENOBARBUS

Çok naziksiniz efendim, teşekkür ederim. ( ıkarlar.) 330

Üçüncü Sahne

(Roma. Antonius, Caesar ve ikisinin arasında Octavia.)

ANTONIUS

Dünya işleri ve önemli görevim,
Zaman zaman kollarından ayırarak beni.

OCTAVIA

O zaman ben de diz çöküp,
Senin için tanrılara dua ederim.

ANTONIUS

İyi geceler bayım. Sevgili Octavia,
Hakkımda her duyduğuna inanıp,
Beni hemen kınama. Bugüne kadar
Düzenli bir hayatım olmadı,
Ama her şey yoluna girecek artık.
İyi geceler, sevgili bayan;
İyi geceler bayım.

5

10

CAESAR

İyi geceler. (Caesar ile Octavia çıkar.)
(Falcı girer.)

ANTONIUS

Evet ahbap, ne dersin, şimdi Mısır'da olmak isterdin
herhalde, ha?

FALCI

Keşke hiç oradan ayrılmıyaydım; sen de oraya hiç
gelmeseydin.

15

ANTONIUS

Nedenmiş?

FALCI

Hiç, içimden bir ses öyle diyor, açıklaması yok. Yine de, hemen Mısır'a dön bence.

ANTONIUS

Söyle bakalım, hangimizin kısmeti açık, Caesar'ın mı, 20
benim mi?

FALCI

Caesar'ın. Onun için, sen sen ol Antonius,
Onun yanında durma. Senin koruyucu meleğin,
Soylu, yürekli, yüce, benzersiz;
Oysa Caesar'ınki öyle değil. 25
Ama senin meleğin, onun yanında korkuyor,
Ürkekleşiyor. Onun için,
Aranıza yeterince mesafe koy.

ANTONIUS

Bu konuyu kapat artık.

FALCI

Yalnızca sana söylerim bunu; 30
Başka kimseye değil.
Hangi oyunu oynarsan oyna onunla,
Kaybetmeye mahkûmsun.
İhtimaller senden yana görünse bile,
Kazanmak onun kaderinde var. 35
O giderek parlarken, senin ışığın solacak.
Yine söylüyorum, o yakınında oldukça,
Meleğin seni kollamaktan ürüyor;
Ama Caesar uzaktaysa,
O da asil haline dönüyor. 40

ANTONIUS

Hadi git, Ventidius'a söyle,
Onunla konuşmak istiyorum. *(Falcı çıkar.)*

Evet, Caesar Partia'ya gidecek.

Bilerek ya da tesadüfen,

Falcı doğru konuştu. 45

Zarlar bile Caesar'ın buyruğunda.

Oyunlarda üstün becerim işe yaramıyor

Onun şansı karşısında.

Kura çekiyoruz, ona çıkıyor;

Horoz dövüştürüyoruz, onunki kazanıyor. 50

Bıldırcınları koyuyoruz çemberin içine,⁽¹⁾

Her türlü ihtimal benden yanayken,

Yenilen hep benimkiler oluyor.

En iyisi Mısır'a gideyim ben.

Bu evliliği huzur bulayım diye yaptım, 55

Ama gönlümün eğlencesi doğuda.

(Ventidius girer.)

Ha, gel Ventidius.

Partia'ya gideceksin. Görev emrin hazır.

Benimle gel de vereyim.

Dördüncü Sahne

(Roma. Lepidus, Maecenas ve Agrippa.)

LEPIDUS

Hadi artık, düşünmeyi bırakın.

Acele edin, komutanlarınızı izleyin.

⁽¹⁾ Horozlar gibi, özel olarak yetiştirilmiş bıldırcınlar da, küçük, çevrili bir alanda dövüştürülürlermiş.

AGRIPPA

Tamam, Marcus Antonius Octavia'yı öpsün,
Hemen geliyoruz.

LEPIDUS

O zaman, üniformalarınızı giydiğinizde
Görüşmek üzere. İkinize de yakışacak.
Hoşça kalın.

5

MAECENAS

Eğer hesabım doğruysa, senden önce
Tepenin eteklerinde oluruz Lepidus.

LEPIDUS

Sizin yolunuz daha kısa. Görevim gereği
Ben epey dolaşmak zorundayım.
Bu size iki gün kazandıracak.

10

MAECENAS VE AGRIPPA

Başarılar efendim.

LEPIDUS

Hoşça kalın. (*Maecenas ile Agrippa bir kapıdan, Lepidus diğer kapıdan çıkar.*)

Beşinci Sahne

(İskenderiye. Kleopatra, Charmian, Iras ve Alexas.)

KLEOPATRA

Müzik istiyorum biraz, müzik,
Biz aşk tacirlerinin hüzünlü besini.

CHARMIAN, IRAS VE ALEXAS

Müzik gelsin, hey!

(*Hadım Mardian girer.*)

KLEOPATRA

Vazgeçtim. Hadi bilardo oynayalım. Gel Charmian.

CHARMIAN

Benim kolum ağrıyor. En iyisi Mardian'la oynayın.

5

KLEOPATRA

Doğru ya, ha bir kadınla oynamışsın,
Ha bir hadımla. Ne dersin,
Oynar mısın benimle?

MARDIAN

Elimden geleni yaparım hanımefendi.

KLEOPATRA

Eh, aktörlerde olduğu gibi:

10

İyi niyet olsun da,

Zararı yok, seyirci bağışlar.

Ama zaten canım istemiyor şimdi.

Oltamı getirin bana. Nehre gidelim.

Orada, uzaktan müzik çalarken,

15

Kara yüzgeçli balıkları aldatır,

Çekerim yanıma. Oltamın kıvrık ucu,

Kaygan çenelerini deldikçe,

Onları yukarı çeker, her birini

Bir Antonius gibi düşünürüm.

20

"Ya!" derim, "İşte yakalandın!"

CHARMIAN

Çok hoştu; hani bir gün,

Balık tutma yarışması yapmıştınız.

Sizin dalgıcınız Antonius'un oltasına

Salamura balık takmış, o da,

25

Nasıl da sevinçle çekmişti oltayı.

KLEOPATRA

Ah, evet! Ne günlerdi!

Sinirlerini bozuncaya kadar gülmüştüm ona;
 Gece olduğunda da,
 Sinirlerini düzeltinceye kadar gülmüştüm.
 Sabaha karşı sızdığında, yatağına yatırmış,
 Başlığımı, giysilerimi ona giydirmiş,
 Onun kılıcı Philippan'ı da ben kuşanmıştım.

30

(Bir haberci girer.)

Oh, İtalya'dan!
 Hadi, hemen at şu verimli tohumlarını,
 Ne zamandır sürülmemiş kulaklarıma!

35

HABERCİ

Efendim! Efendim!

KLEOPATRA

"Antonius öldü," dersen eğer alçak herif,
 Hanımının da canına kıydın demek.
 Ama eğer, "Sağ ve salim," diyorsan,
 İşte sana altın ve işte elimin
 En mavi damarları, öpmen için.
 Krallar dudak değdirmiştir bu ele
 Ve titremişlerdir öperken.

40

HABERCİ

Öncelikle efendim, Antonius iyi.

45

KLEOPATRA

O zaman al sana biraz daha altın.
 Ama, bana bak, zaman zaman
 Ölüler için de iyi dediğimiz olur.
 Lafi oraya getirirsen,
 Sana verdiğim altını eritir,
 O şom ağızından içeri akıtırım.

50

HABERCİ

Sayın bayan, konuşabilir miyim?

KLEOPATRA

Pekâlâ, hadi konuş bakalım.

Ama yüzündeki ifade hoş değil.

Antonius sağ ve sağlıklıysa,

55

Güzel haberler getirdiysen bana,

Niye ekşitiyorsun suratını öyle?

Yok, iyi değilse, insan kılığında değil,

Başında yılanlardan tacınla,

Bela Tanrıçaları⁽¹⁾ gibi gelmeliydin.

60

HABERCİ

Efendim, lütfen söyleyeceklerimi dinler misiniz?

KLEOPATRA

Sen konuşmaya başlamadan

Suratına bir patlatasım geliyor.

Ama, dersen ki, Antonius sağ ve sağlıklı,

Caesar'la arası iyi; ona tutsak olmamış,

65

O zaman yağmur gibi altın,

Dolu gibi değerli inci yağdırırım sana.

HABERCİ

Hanımefendi, Antonius iyi.

KLEOPATRA

Bu güzel.

HABERCİ

Caesar'la da arası iyi.

70

KLEOPATRA

Harika bir adamsın sen.

HABERCİ

Hiç bu kadar yakın olmamışlardı Caesar'la.

(1) Bela Tanrıçaları: Klasik mitolojide, suçluların peşine düşerek onları cezalandıran yılan saçlı tanrıçalar.

KLEOPATRA

Benden sana bir servet var.

HABERCİ

Ancak, şey, efendim...

KLEOPATRA

O “ancak”tan hoşlanmadım.

75

Önceki iyi haberlerin hepsini götürüyor.

Yazıklar olsun o “ancak”a!

“Ancak” dediğin tıpkı bir zindancı;

Yanında korkunç bir cani getiriyor.

Hadi, dostum, iyi veya kötü,

80

Dağarcığında ne varsa,

Hepsini boşalt artık kulaklarıma.

Caesar’la arası iyi, sağlığı yerinde ve

Diyorsun ki, özgür.

HABERCİ

Özgür mü efendim?

85

Ben böyle bir şey demedim.

Octavia’ya bağlandı.

KLEOPATRA

Peki, derdi neymiş?

HABERCİ

Kadının yatağına girmek herhalde.

KLEOPATRA

Kanım çekiliyor Charmian.

90

HABERCİ

Antonius Octavia’yla evlendi efendim.

KLEOPATRA

Dilin tutulsun, kahrolası herif!

(Haberciyi döverek yere yuvarlar.)

HABERCİ

Ne olur efendim, yapmayın!

KLEOPATRA

Ne dedin sen?

(Haberciye vurur.)

Yıkıl karşımdan alçak herif! Yoksa,
Gözlerini oyar, top diye oynarım onlarla;
Kafandaki saçların hepsini yolarım şimdi.

95

(Haberciyi tutarak silkeler.)

Seni telle kırbaçlatıp, ağır ateşte,
Tuzlu suda haşlayacağım.

HABERCİ

Merhamet edin hanımefendi,
Onları başgöz eden ben değilim;
Ben sadece haber getirdim.

100

KLEOPATRA

Hadi, "Yok böyle bir şey," de,
Sana bir vilayet bağışlayayım,
Servet yağdırayım başına.
Bak, beni kızdırdığın için,
Yediğin dayanın üstüne
Başka şey yapmayacağım sana.
Ayrıca, ödül olarak da,
Dile benden ne dilersen.

105

110

HABERCİ

Antonius evlendi efendim.

KLEOPATRA

Adi herif, sonun geldi.

(Bıçağını çeker.)

HABERCİ

Ay, aman! Ben gidiyorum!

Ama efendim, anlamıyorum;

Benim kusurum ne? *(Kaçarak çıkar.)*

115

CHARMIAN

Lütfen hanımefendi, sakin olun.

Adamın suçu yok.

KLEOPATRA

Suçsuzlara da yıldırım çarptığı olur bazen.

Keşke Nil alıp götürse Mısır'ı,

Tüm zararsız yaratıklar yılanı dönse!

Çağırın o adi herifi geri.

Çıldırılmaya çıldırıldım ama,

Isırmayacağım onu. Çağırın!

120

CHARMIAN

Gelmeye korkuyor.

KLEOPATRA

Bir şey yapmayacağım. *(Charmian çıkar.)*

Benden aşağı bir insana vuran bu eller

Yeterince soylu sayılmaz;

Zaten bu işin sorumlusu da benden başkası değil.

(Haberci ile Charmian girer.)

Gel bakalım buraya ahbap.

Kötü haber, getireni suçlu yapmaz,

Ama, iyi de karşılanmaz hiçbir zaman.

Hayırlı haber getirdiğinde bol bol konuş,

Ama bırak, uğursuz şeyleri kendileri anlasın insanlar.

125

130

HABERCİ

Ben görevimi yaptım.

KLEOPATRA

Evlendi mi? Merak etme,

135

Zaten o kadar nefret ediyorum ki senden,
Gene, “Evet,” diyecek olsan da,
Daha fazla edemem artık.

HABERCİ

Evlendi efendim.

KLEOPATRA

Tanrılar belanı versin! 140
Hâlâ aynı şeyi söylüyorsun.

HABERCİ

Yalan mı söyleseydim efendim?

KLEOPATRA

Keşke söyleseydin!
Keşke Mısır’ın yarısı yerin dibine batsaydı,
İçinde pullu yılanların kaynaştığı 145
Bir kuyuya dönseydi! Hadi, defol karşımdan!
Suratında Narcissus’un güzelliği de olsa, ⁽¹⁾
Çirkinler çirkini gelirdin bana.
Evlendi ha?

HABERCİ

Yüce efendim, beni bağışlayın. 150

KLEOPATRA

Evlendi mi?

HABERCİ

Sorunuza cevap veremeyeceğim için
Lütfen bana kızmayın. Hem beni zorluyor,
Hem cezalandırıyorsunuz. Haksızlık bu.

⁽¹⁾ Narcissus: Yunan mitolojisinde, güzelliğiyle ünlü bir genç. Orman perisi Echo (“Yankı”) Narcissus’a âşık olur. Aşkına karşılık alamayınca, Narcissus’a büyü yaparak, onun su-daki kendi aksine âşık olmasını sağlar. Kendi kendine âşık olan Narcissus, aşkına karşılık görmeyince, giderek sararıp solmaya başlar ve sonunda kendi adını taşıyacak olan çiçeğe (“Nergise”) dönüşür.

KLEOPATRA

Şu işe bak! Suçu işleyen sen olmasan da, 155
 Sözünü etmen, seni suçlu yapmaya yeter.
 Hadi, defol git! Roma'dan getirdiğin mallar
 Benim için fazla pahalı. Hepsini geri götür
 Ve belanı bul. (*Haberci çıkar.*)

CHARMIAN

Aziz efendim, lütfen sakin olun. 160

KLEOPATRA

Antonius'u yüceltirken,
 Hep Caesar'ı aşağılamış oldum.

CHARMIAN

Evet, hanımefendi, hem de kaç defa!

KLEOPATRA

Şimdi bedelini ödüyorum.
 Çıkarın beni buradan, fena oluyorum. 165
 Ah, Iras, Charmian! –Neyse, önemi yok.
 Git o herifi bul, kuzum Alexas; sor bakalım,
 Octavia nasıl bir kadın? Görünüşü nasıl?
 Kaç yaşında? Karakteri nasıl?
 Saçının rengini söylemeyi unutmasın. 170
 Hadi, çabuk ol; hemen haber getir bana. (*Alexas çıkar.*)
 Antonius hiç dönmese de olur... yok, yok, dönsün.
 Bu yandan bakıyorsun, tıpkı bir Gorgon;
 Öte yandan bakıyorsun, aynı Mars.⁽¹⁾
 (*Mardian'a*) Alexas'a söyle, sormayı unutmasın, 175
 Kadının boyu posu neymiş?

(1) Shakespeare'in çağında oldukça popüler olan "perspektif tablo"dan söz ediliyor. Bu tür tablolarla, bakan kişi, bakış açısına göre farklı figürler görüyordu. Gorgon: Klasik mitolojide altından kanatları, piringten pençeleri, saç yerine başında kıvrım kıvrım canlı yılanlar olan bir canavar. Bu canavar o kadar korkunçmuş ki, ona bakan kişi anında taş kesilmiş. Mars: (Erkek güzeli) Savaş tanrısı.

İstersen halime acı Charmian,
Ama şu anda hiçbir şey söyleme.
Hadi, odama gidelim. (Çıkarlar.)

Altıncı Sahne

(İtalya, Misenum civarı. Borazan ve trampet. Bir kapıdan, bir trampetçi ve bir borazancı eşliğinde, Pompeius ve Menas; öteki kapıdan Caesar, Lepidus, Antonius, Enobarbus, Maecenas, Agrippa ve merasim yürüyüşüyle askerler girer.)

POMPEIUS

Benim elimde sizin rehineler var,
Sizde de bizimkiler. O halde,
Çarpışmadan önce konuşalım.

CAESAR

Önce konuşmak bizce de çok uygun.
O nedenle yazılı tekliflerimizi önden gönderdik. 5
Bunları incelediyseniz, şimdi söyleyin,
Tekliflerimiz sizce uygun mu;
İsyancı kılıçlarınızı kınına koymaya,
Yiğit gençlerin burada boş yere telef olmadan
Sicilya'ya dönmelerine elverecek mi? 10

POMPEIUS

Ey bu koca dünyayı yöneten siz üç hükümdar,
Tanrıların yeryüzündeki en büyük elçileri!
Benim derdim şu: Hayatta bir oğlu
Ve onca dostu varken, babamın öcü alınmıyor.
Neden? Philippi'de hortlayarak, 15
Aziz Brutus'un karşısına dikilen⁽¹⁾

(1) Shakespeare'in *Julius Caesar* oyunun sonunda yer alan Philippi cenginde, Julius Caesar'ın ruhu (Caesar'ın katillerinden biri olan) Brutus'a görünür.

Julius Caesar'ın öcünü almadınız mı?
 Sarı benizli Cassius'u komplo kurmaya iten neydi?
 Nasıl oldu da, saygın, şerefli Romalı Brutus,
 Sırf bir insana insan olduğunu hatırlatmak için, 20
 Silahlarını kuşanıp o canım özgürlük peşinde,
 Ötekilerle birlikte Capitol'u⁽¹⁾ kana buladı?
 İşte benim, gemilerimi donatıp, dalgaları yara yara,
 Denizleri öfkeliendirip, sularını köpürterek
 Buraya gelişimin nedeni bu. Niyetim, 25
 Burnu büyük, gaddar Roma'ya bir ders vermek,
 Asil babama yaptığı hainliğin bedelini ödetmekti.

CAESAR

Evet, devam edin.

ANTONIUS

Yelkenleriniz bizim gözümüzü korkutamaz Pompeius.
 Denizde sizinle görüşeceğiz; karada ise 30
 Sizden ne kadar güçlü olduğumuzu biliyorsunuz.

POMPEIUS

Doğru, karada beni dolandırıp
 Babamın evinde oturmayı başardınız.⁽²⁾
 Bundan böyle de, guguk kuşu gibi,⁽³⁾
 Kendi yuvanızı kuracağınıza, 35
 Başkasının yuvasında oturmaya devam edin.

LEPIDUS

Konumuz bu değil.

(1) Capitol: Eski Roma'da Jüpiter tapınağı. Başta Cassius olmak üzere, komplo kurarak Julius Caesar'ı öldürenler, gerekçe olarak, "özgürlüklerinin kalmadığını" ve Caesar'ın son zamanlarda kendini herkes gibi bir insan değil, "yarı tanrı" gibi görmeye başladığını öne sürmüşlerdi.

(2) Tarihçi Plutarkhos'a göre, Antonius, Pompeius'un babası Büyük Pompeius'un evini gasp etmiş, orada oturuyormuş.

(3) Guguk kuşu, kendine yuva kurmaktansa, yumurtalarını başka kuşların yuvasına bırakmış.

Her şeyden önce söyleyin lütfen,
Tekliflerimize ne diyorsunuz?

CAESAR

Önemli olan bu.

40

ANTONIUS

Bunu dayatma olarak görmeyin;
Değerini tartıp öyle karar verin.

CAESAR

Fazlasına heveslenirseniz,
Sonucu ne olur, onu da iyi düşünün.

POMPEIUS

Bana Sicilya ve Sardunya'yı öneriyorsunuz.
Karşılığında, diyorsunuz ki,
Bütün denizleri korsanlardan temizle; ayrıca,
Roma'ya tahıl gönder. Anlaşırsak,
Kılıçlar kullanılmadan kınına girecek,
Kalkanlar aşınmadan yerine konacak.

45

50

CAESAR, ANTONIUS VE LEPIDUS

Evet, teklifimiz bu.

POMPEIUS

Pekâlâ, o zaman bilin ki, buraya geldiğimde
Teklifinizi kabul etmeye hazırdım.
Ancak, Marcus Antonius biraz canımı sıktı.
Neyse, Antonius, bunu övünür gibi anlatmam
Yakışık almayacak ama, bilmeniz gerekiyor:
Caesar'la sizin kardeşiniz çatışırken,
Anneniz Sicilya'ya gelmiş ve iyi ağırlanmıştı.

55

ANTONIUS

Evet, öyleymiş Pompeius;
Ne zamandır aklımdaydı;

60

Size büyük teşekkür borçluyum;
Şükranlarımı sunuyorum.

POMPEIUS

O zaman verin elinizi.

(*Pompeius ile Antonius el sıkışır.*)

Size burada rastlayacağımı tahmin etmemiştim.

ANTONIUS

Doğudaki yataklar yumuşak.

65

Şu sıralar buraya gelmeye niyetim yoktu,
Ama sayenizde planladığımdan önce geldim
Ve çok şey kazandım.

CAESAR (*Pompeius'a*)

Son gördüğümden bu yana
Biraz değişmişsiniz.

70

POMPEIUS

Kader denen zalim tanrıçanın
Bir hesabı var ki,
Yüzüme çentikler açıp duruyor.
Ama asla bağırma girip,
Kalbimi tutsak alamayacak.

75

LEPIDUS

İyi ki buluştuk burada.

POMPEIUS

Umarım iyi olur Lepidus.
Sonunda görüş birliğine vardık.
Şimdi anlaşmayı yazıya döküp imzalayalım.

CAESAR

Evet, ilk işimiz bu olsun.

80

POMPEIUS

Ayrılmadan önce birbirimizi ağırlayalım.

Kura çekelim, kime çıkarsa
İlk ziyafeti o versin.

ANTONIUS

Ben başlayayım Pompeius.

POMPEIUS

Olmaz Antonius, kuranızı çekin.
Ama, ister ilk olun ister son,
Güzel Mısır yemekleriniz heyecan uyandıracak.
Duyduğuma göre Julius Caesar
Orada yediği yemeklerden iyice şişmanlamış.

85

ANTONIUS

Çok şey duymuşsunuz.

90

POMPEIUS

İyi niyetle söylemiştim efendim.

ANTONIUS

Kelimeler de iyi seçilmişti!

POMPEIUS

Kulağıma gelen bunlardı.
Ayrıca, duydum ki, Apollodorus...⁽¹⁾

ENOBARBUS

Tamam, yapmışsa yapmış.

95

POMPEIUS

Ne yapmış, peki?

ENOBARBUS

Bir Kraliçeyi yorgana sarıp Caesar'a götürmüş.

⁽¹⁾ Pompeius, geçmişte Kleopatra'nın, bir yorgana sarınarak kendini Julius Caesar'ın odasına taşıttığını anlatmak istiyor. Ancak Enobarbus, Antonius'un bu söylentilere sinirlendiğini fark edip Pompeius'un sözünü kesiyor.

POMPEIUS

Şimdi tanıdım seni. Nasılsın asker?

ENOBARBUS

İyiym ve önümüzdeki ziyafetleri düşündükçe,
Daha da iyi olmayı umuyorum.

100

POMPEIUS

Ver elini sıkayım.

(El sıkışırlar.)

Senden hiç nefret etmedim.
Seni dövüşürken gördüm ve ustalığını kıskandım.

ENOBARBUS

Efendim, sizi fazla sevdiğimi söyleyemem,
Ama övgü hak ettiğiniz zaman,
Bir değil on övgüyü esirgemedim sizden.

105

POMPEIUS

Sözünü sakınmıyorsun, ama sende göze batmıyor.
Hepiniz kadırgama davetlisiniz.
Önden buyurun, beyler.

CAESAR, ANTONIUS, LEPIDUS

Lütfen siz yol gösterin.

110

POMPEIUS

Buyrun. (Çıkarlar. Enobarbus ile Menas kalır.)

MENAS

(Kendi kendine) Pompeius, baban asla böyle bir anlaşma yapmazdı.
(Enobarbus'a) Sizinle karşılaşmıştık, değil mi?

ENOBARBUS

Evet, galiba denizde.

115

MENAS

Karşılaşmıştık.

ENOBARBUS

Denizde iyiydiniz.

MENAS

Siz de karada.

ENOBARBUS

Bana iltifat edildi mi karşılıksız bırakmam, ama karada yaptıklarım inkâr edilemez.

120

MENAS

Benim de denizde yaptıklarım.

ENOBARBUS

Aslında kendi güvenliğiniz için bunu inkâr etseniz daha iyi. Malum, büyük bir eşkıyaydınız denizde.

MENAS

Siz de karada.

ENOBARBUS

Ben karada yaptıklarımı inkâr ediyorum. Şimdi ver elini, 125
Menas. Yani, gözlerimizin tutuklama yetkisi olsaydı, hazır iki eşkıyayı yan yana yakalamışken, tutuklayıverirdi ikisini de.

(El sıkışırlar.)

MENAS

Erkekler böyledir, elleri ne yaparsa yapsın, yüzleri gerçeği söyler.

ENOBARBUS

Oysa kadınlara bak: Güzel olup da gerçek yüzünü görebileceğin tek bir kadın yoktur.⁽¹⁾

130

(1) Enobarbus, bir yandan kadınların "ikiyüzlü" olduğunu ima ederken, aynı zamanda o dönemin makyaj modasından söz ediyor: "Kadınlar o kadar makyaj yapıyor ki, gerçek yüzlerini görmek mümkün değil."

MENAS

Çok doğru, kalbini de çalarlar, anlamazsın.

ENOBARBUS

Buraya seninle dövüşmeye gelmiştik.

MENAS

Evet, iş kadeh tokuşturmaya dönüştü. Doğrusu, kendi adıma bunun için üzgünüm. Pompeius, karşısına çıkan kismete bugün güle oynaya veda ediyor.

135

ENOBARBUS

Evet, galiba artık ağlasa da bir daha bulamayacak onu.

MENAS

Güzel konuştunuz bayım. Marcus Antonius'u burada göreceğimizi tahmin etmemiştik. Ne oldu, Kleopatra ile evlendi mi?

ENOBARBUS

Caesar'ın kardeşinin adı Octavia.

140

MENAS

Biliyorum. Caius Marcellus'la evliydi.

ENOBARBUS

Ama şimdi Marcus Antonius'la evli.

MENAS

Anlamadım!

ENOBARBUS

Dediğim gibi.

MENAS

O zaman Antonius ile Caesar sonsuza dek bağlandılar.

145

ENOBARBUS

Bu birleşme hakkında ille de bir kehanette bulunmam gerekseydi, öyle demezdim.

MENAS

Sanırım burada, tarafların sevgisinden çok, işin politik yanı ağır bastı.

ENOBARBUS

Bence de. Ama dostluğu pekiştiriyor gibi görünen bağ eşler arasındaki yakınlığı boğacak. Octavia aziz, soğuk ve ağır bir kadın. 150

MENAS

Böyle kadını kim istemez?

ENOBARBUS

Kendisi de öyle olmayan kimse istemez. Nitekim, Marcus Antonius öyle değil. O yine Mısır sofrasını özleyecek. 155
Octavia ah vah ettikçe Caesar'ın içindeki ateş daha da körüklenecek ve dediğim gibi, aralarındaki dostluğu pekiştiriyor gibi görünen şey, sonunda düşmanlık nedeni olacak. Antonius'un aşkı neredeyse orada kalacak.
Burada çıkarı için evlendi. 160

MENAS

Olabilir. Hadi, çıkalım mı tekneye? Sağlığına içmek istiyorum.

ENOBARBUS

Memnun olurum. Mısır'da boğazımızı alıştırдық bu işe.

MENAS

Buyrun, gidelim. (Çıkarlar.)

Yedinci Sahne

(Misenum açıklarında, Pompeius'un kadırgası. Müzik. Hizmetkârlar yiyecek servisi yapmaktadır.)

BİRİNCİ HİZMETKÂR

Buraya geliyorlar. Bir kısmı şimdiden sarsak basıyor. En ufak rüzgârda devrilecek hepsi.

İKİNCİ HİZMETKÂR

Lepidus'un suratı kıpkırmızı.

BİRİNCİ HİZMETKÂR

Her turda, artan bütün içkileri ona içirmişler.

İKİNCİ HİZMETKÂR

Atışmalar kızıştıkça, "Tamam, kesin artık!" diye
bağırıyormuş. Onları yatıştırıp içmeye devam ediyormuş.
Ama içtikçe, başkalarını yatıştırayım derken kendisiyle
bozuşmaya başlamış.

5

BİRİNCİ HİZMETKÂR

Büyük adamlar arasında kalan küçük adamın sonu budur.
Kargım olup kaldıramayacağıma, değneğim olsun işime
yarasın.

10

İKİNCİ HİZMETKÂR

Koca bir kürenin içinde insanın hareket edip etmediği belli
olmaz. Tıpkı içinde gözü olmayan göz deliği gibi bir şey bu;
suratın şeklini bozuyor, o kadar. ⁽¹⁾

(1) Karmaşık bir imge. Özetle anlamı şu: "(Lepidus gibi) Üst düzeyde politika ortamına girip orada hareket alanı bulamamak, tıpkı insanın yüzünde göz yerine göz deliği olması gibi bir kusurdur." Eski çağdan kalma bir astronomi anlayışına göre, yıldızlar, onları çevreleyen küreler içinde hareket ediyordu. Yıldızların uğursuz etkisi, kötülüğe, felakete yol açıyordu. Hizmetkâr, biraz beceriksizce ve müphem bir ifadeyle, böyle bir uğursuzluğa değiniyor.

(*Borazanlar. Caesar, Antonius, Pompeius, Lepidus, Agrippa, Maecenas, Enobarbus, Menas, öteki komutanlar ve bir oğlan çocuğu girer.*)

ANTONIUS (*Caesar'a*)

Nil sularının yüksekliğini ölçmek için 15
Piramit üzerine işaretler koymuşlar.
Böylece suların en yüksek ve en alçak noktası ile,
Ortalama seviyeyi buluyorlar,
Kıtlık mı olacak, bolluk mu, anlıyorlar.
Nil kabardıkça, bereket müjdeliyor. 20
Suların çekilmesiyle birlikte çiftçi,
Geride kalan kil ve çamur üzerine
Tohumlarını serpmeye başlıyor;
Çok geçmeden de hasat zamanı geliyor.

LEPIDUS

Sizin o tarafta tuhaf yılanlar var mı? 25

ANTONIUS

Evet Lepidus, var.

LEPIDUS

Nil'in çamuru öyle bir çamurmuş ki, güneş vurunca içinde
kendiliğinden yılanlar, timsahlar ürüyormuş.

ANTONIUS

Evet, öyle.

POMPEIUS

Hadi oturun, şarap içelim. Lepidus'un sağlığına! 30

(*Antonius, Pompeius ve Lepidus otururlar.*)

LEPIDUS

Pek iyi hissetmiyorum kendimi, ama kadeh kaldırmaya hayır
demem.

ENOBARBUS

Meğer ki sızmış olasın, ki bu gidişle olacağı da o galiba.

LEPIDUS

Hayır, gerçekten, duyduğuma göre Ptolemeus'ların piramislere⁽¹⁾
muazzam şeylermiş. İnanın, kesin duydum bunu. 35

MENAS (*Ötekilere duyurmadan, Pompeius'a*)

Bir dakika.

POMPEIUS (*Usulca, Menas'a*)

Kulağıma söyle, ne var?

MENAS (*Usulca, Pompeius'a*)

Lütfen, bir dakika kalkıp benimle gelir misiniz komutanım; size
bir şey söyleyeceğim.

POMPEIUS (*Usulca Menas'a*)

Dur, biraz bekle. 40

(*Yüksek sesle*) Bu kadeh Lepidus şerefine!

(*Menas, Pompeius'un kulağına bir şeyler fısıldar.*)

LEPIDUS

Peki sizin şu timsah neye benziyor?

ANTONIUS

Şeklini soruyorsanız, tıpkı kendisine benziyor; eniyle genişliği
aynı. Boyuyla yüksekliği farksız; kendi organlarıyla hareket
ediyor. Aldığı besinle yaşıyor ve canı bedenden çıktığında, 45
başka bir varlığa geçiyor.

LEPIDUS

Rengi ne renk?

ANTONIUS

Kendi renginde.

⁽¹⁾ I. ve II. Ptolemeus, Mısır hükümdarlarıydı ve piramit değil, tapınak inşa etmişlerdi. Buradaki hata Shakespeare'den kaynaklanıyor olabilir. Belki de Lepidus, genel anlamda "Mısır Hükümdarları" demek istiyor. "Piramisler": Muhtemelen Lepidus içkiyi fazla kaçırdığı için dili sürçüyor.

LEPIDUS

Acayip bir yılanmış.

ANTONIUS

Evet, öyle; ayrıca, gözyaşları da ıslak oluyor.

50

CAESAR (*Antonius'a*)

Bu açıklama Lepidus için yeterli olacak mı acaba?

ANTONIUS

Pompeius'un ona içirdiği şarabı da hesaba katarsak, herhalde olur –doymak bilmez bir obur değilse tabii.

POMPEIUS (*Ötekilere duyurmadan, Menas'a*)

Git başımdan be adam! Ne diyorsun! Hadi git. (*Yüksek sesle*)

Hani, şarabım nerede?

55

MENAS (*Usulca, Pompeius'a*)

Geçmişteki hizmetlerim hatırına, bir dakika kalkın da dinleyin beni.

POMPEIUS (*Kalkar.*)

Deli misin nesen! Ne var?

(*Menas ve Pompeius biraz uzaklaşırlar.*)

MENAS

Sizin için şimdiye kadar her şeyi yaptım.

POMPEIUS

Evet, büyük sadakatle hizmet ettin bana. Bu kadar mı?

60

(*Masaya doğru*) Şerefimize beyler!

ANTONIUS

Bu bataklıklar var ya Lepidus,
Onlardan uzak dur.

MENAS

Dünyaya hâkim olmak ister misiniz?

POMPEIUS

Ne dedin?

65

MENAS

Dünyaya hâkim olmak ister misiniz, dedim.

POMPEIUS

Anlamadım, nasıl?

MENAS

Düşünün bunu;

Siz benim kıymetimi bilmezsiniz ama,

Dünyayı verebilirim size ben.

70

POMPEIUS

İçkiyi fazla kaçırdın galiba.

MENAS

Hayır Pompeius, ağzıma bile koymadım.

Eğer cesaretiniz varsa,

Yeryüzünün Jüpiteri olabilirsiniz.

Okyanusların sakladığı, göklerin kucakladığı,

Ne varsa sizin olabilir, yeter ki siz isteyin.

75

POMPEIUS

Anlat bakalım, nasıl olacak bu iş.

MENAS

Dünyayı ortaklaşa yöneten bu üç adam,

Bu üç müttefik şu anda sizin teknenizde.

Bir halatı kesmeye bakar; tekne açıldığı anda

Bastık mı boğazlarına, her şey sizin olur.

80

POMPEIUS

Ha, o zaman, bana hiç sormadan,

Düşündüğünü yapacaktın.

Şimdi ben yaparsam hainlik olur;

Sen yapsaydın, büyük bir hizmet olurdu.

85

Bil ki, çıkar benim için şereften önce gelmez;
 Tam aksi, şeref çıkardan önce gelir.
 Dilin belası, planını açığa vurduğun için
 Ne kadar yansan az.
 Ben bilmeden iş olup bitseydi,
 Seni kutlayabilirdim. Ama şimdi kınıyorum.
 Unut bu işi ve içmene bak.

90

(Ötekilerin yanına döner.)

MENAS (*Kendi kendine*)

Öyleyse, sen de bundan sonra
 Cılız kısmetinle başbaşa kal.
 Kolladığı fırsat önüne çıktığında
 Bir kere tepen, bir daha asla bulamaz onu.

95

POMPEIUS

Bu, Lepidus'un sağlığına!

ANTONIUS

Karaya çıkarın onu. Ben de ona içiyorum Pompeius.

ENOBARBUS

Şerefine Menas!

MENAS

Enobarbus, hoş geldin.

100

POMPEIUS

Ağızına kadar doldur kupayı.

(*Bir hizmetkâr, sızan Lepidus'u yerden kaldırıp götürür.*)

ENOBARBUS

Adamın gücü kuvveti yerinde Menas.

MENAS

Niye?

ENOBARBUS

Baksana, dünyanın üçte birini hiç tınmadan taşıyor.

MENAS

Dünyanın üçte biri sarhoş da ondan. 105
 Tamamı olsaydı, nasıl tekerlenirdi görürdün.

ENOBARBUS

Hadi içelim, dönsün dönebildiğince kafalar.

MENAS

Hadi.

POMPEIUS

Bu hâlâ İskenderiye şöleni olamadı.

ANTONIUS

Oraya doğru gidiyor. Hey, açın fiçıları! 110
 Bu, Caesar'ın şerefine!

CAESAR

Ben içmesem daha iyi.
 Yıkadıkça daha fazla bulanıyor beynim;
 Zorla eziyet ediyorum kendime.

ANTONIUS

En iyisi, duruma uy. 115

CAESAR

Ya da durumu kendine uydur.
 Bana kalsa, bir günde bu kadar içmektense,
 Dört gün hiç yiyip içmemeyi yeğlerim.

ENOBARBUS (*Antonius'a*)

Yüce İmparator, ne dersiniz ha,
 Artık Mısır eğlencelerine geçip, 120
 Şöyle bir şenlendirelim mi ortalığı?

POMPEIUS

Güzel söyledin yiğit asker, hadi.

ANTONIUS

Gelin o zaman, el ele tutuşalım,

Beynimizi ele geçiren şarapla
 Duyularımız iyice uyuşup, 125
 Yavaş yavaş Lethe'nin ılık sularına
 Dalıncaya kadar dönelim.

ENOBARBUS

Herkes el ele tutuşsun.
 Kulakları müzik kuşatsın.
 Ben sizi sıraya koyarken, 130
 Çocuk da şarkı söylesin.
 Nakarata herkes eşlik etsin,
 Ama iyice bağıra bağıra.

(Müzik çalar. Enobarbus herkesi el ele tutuşturarak dans düzenine sokar.)

ÇOCUK (Şarkı söyler.)

Gel ey kızarmış gözlü, baygın bakışlı,
 Tombul Bacchus;⁽¹⁾ bağlar kralı! 135
 Dertlerimiz fıçılarında boğulsun,
 Üzümlerin saçlarımıza taç olsun!
 Dolsun kupalar, dönsün başlar,
 Dolsun kupalar, dönsün başlar!

CAESAR

Hadi, yetmedi mi artık? Pompeius, iyi geceler. 140
 (Antonius'a) Aziz kardeşim, hadi kıyıya çıkalım.
 Ciddi işlerimiz var; bu kadar eğlence yeter.
 Saygıdeğer beyler, ayrılma vakti.
 Gördüğünüz gibi yanaklarımız kızardı.
 Güçlü Enobarbus bile şaraba yenik düştü. 145
 Benim de dilim dolaşmaya başladı.
 Bu çılgınca sarhoşluk hepimizi maskara etti.
 Başka söze gerek var mı? İyi geceler.
 Aziz Antonius, ver elini.

(1) Bacchus: Roma mitolojisinde şarap ve bereket tanrısı.

POMPEIUS

Sizi bir de karada görelim bakalım; nasıl içiyorsunuz. 150

ANTONIUS

Göreceksin. (*Caesar'a*) Ver elini.

POMPEIUS

Ah Antonius! Sen babamın evini aldın.

Ama olsun, biz dostuz.

Hadi kayığa gelin. (*Enobarbus ve Menas dışında herkes çıkar.*)

ENOBARBUS

Dikkat et, düşme Menas. 155

MENAS

Ben karaya çıkmıyorum,

Odama gidiyorum. Şu davullara,

Borazanlara, flütlere baksana!

Hadi şu büyük adamlara

Seslice bir elveda diyelim de

Neptün⁽¹⁾ bile duysun! Hadi çalın,

Durmayın, çalın!

160

(*Borazan ve davullar.*)

ENOBARBUS (*Şapkasını havaya fırlatır.*)

Hey be! Bak şu şapkaya!

MENAS

Hey be! Hadi, soylu komutan, gel!

(1) Neptün: Roma mitolojisinde deniz tanrısı.

ÜÇÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Suriye. Zafer kazanmış gibi, coşkulu bir tavırla, Ventidius, Silius ve Romalı askerler girer. Ventidius'un önünde Pacorus'un cesedi taşınmaktadır.)

VENTIDIUS

Usta okçu Partların⁽¹⁾ hesabı görüldü.
Marcus Crassus'un öcünü almak da
Sonunda bana nasip oldu. Evet, Orodes,
Senin Marcus Crassus'a yaptığının bedelini
Oğlun Pacorus ödedi.⁽²⁾

5

SILIUS

Soylu Ventidius,
Kılıcındaki Part kanı soğumadan,
Kaçan Partların da peşine düş.
Önce Media'ya⁽³⁾ sürün atları,
Oradan Mezopotamya'ya geçin;
Aramadık kovuk, sığınak bırakmayın.

10

(1) Romalıların düşmanı olan Partlar, at üstünde hem saldırırken hem de çekilirken ok atmadaki ustalıklarıyla ünlüymüş.

(2) Marcus Crassus, Büyük Pompeius ve Julius Caesar'la birlikte Roma'nın önceki üçlü yönetiminin üyesiymiş. M.Ö. 53 yılında, Part Kralı Orodes tarafından yenilgiye uğratılarak haince ve acımasızca öldürülmüş. Daha sonra Pacorus, Part kralı olmuş. Ventidius, Pacorus'u öldürerek, Marcus Crassus'un öcünü aldığını söylüyor.

(3) Media: Doğu Mezopotamya.

Başkomutan Antonius,
Başına taşlar koyacak senin
Ve zafer arabalarıyla gezdirecek seni.

VENTIDIUS

Sağ ol Silius, 15
Ama ben yapacağımı yaptım.
Rütbesine göre davranmalı insan,
Haddini aşmamalı. Bu çok önemli.
Üstlerimizin yokluğunda
Fazla ün kazanmaktansa, 20
Bazı işlere hiç girişmemek daha iyi.
Caesar'la Antonius her zaman
Kendi kişisel becerilerinden çok,
Subayları sayesinde kazanmışlardır.
Antonius'un komutanı Sossius, 25
Suriye'de benimle aynı rütbedeydi.
Çok çabuk ün kazandığı için
Başkomutanın gözünden düştü.
Savaşta komutanından çok şey yapan,
Komutanın komutanı olur. 30
Askeri asker yapan başarıdır ama,
Gerçekten yükselmek isteyen asker,
Kazanmak gibi, kaybetmeyi de bilmeli;
Çünkü fazla başarı onun geleceğini karartır.
Antonius için büyük işler yapabilirim, 35
Ama bu onu kızdırır ve o kızgınlıkta
Benim başarılarım da boşa gider.

SILIUS

Ventidius, sende öyle bir meziyet var ki,
Kılıcı istediği kadar güçlü olsun,
Bir askerin onsuz yükselmesi imkânsız. 40
Antonius'a mektup yazacak mısın?

VENTIDIUS

Onun adına –bu tılsımlı sözü⁽¹⁾ unutmadan–
 Naçizane, neler yaptığımızı ileteceğim.
 Onun sancaklarıyla ve bakımlı askerleriyle,
 Partların yenilgi yüzü görmemiş atlılarını,
 Cenk meydanından, yük beygirleri gibi,
 Nasıl sürüp attığımızı anlatacağım.

45

SILIUS

Peki, Antonius şimdi nerede?

VENTIDIUS

Atina'ya gitmeye niyetleniyordu.
 Biz de, hemen harekete geçip,
 Yükümüz elverdiğince, hızla,
 Ondan önce oraya varmak zorundayız.
 Hadi, yürü gidelim. (Çıkarlar.)

50

İkinci Sahne

(Roma. Bir kapıdan Agrippa, ayrı bir kapıdan Enobarbus girer.)

AGRIPPA

Ne o, bacanaklar ayrıldı mı?

ENOBARBUS

Pompeius'la işi hallettiler. O da gitti.
 Ötekiler anlaşmayı imzalıyor.
 Octavia, Roma'dan ayrılacağı için ağlıyor;
 Caesar mahzun, Lepidus ise,
 Menas'ın dediğine göre,

5

(1) Ventidius, "tılsımlı söz"le, her şeyi Antonius adına yaptıklarını, işin şerefine ona ait olduğunu vurgulayacağını söylüyor.

Pompeius'un şöleninden bu yana
Hâlâ mecnun gibi geziyormuş.⁽¹⁾

AGRIPPA

Soylu adamdır Lepidus.

ENOBARBUS

Benzeri az bulunur.

10

Caesar'ı ne kadar seviyor, baksana!

AGRIPPA

Antonius'a nasıl tapıyor ama!

ENOBARBUS

Caesar mı? Fanilerin Jüpiter'i, tabii.

AGRIPPA

Antonius ne mi? Jüpiter'in tanrısı.

ENOBARBUS

Caesar ha? Eşsiz Caesar?

15

AGRIPPA

Ey Antonius, Arabistan kuşu!⁽²⁾

ENOBARBUS

Caesar'ı övmek istiyorsan, "Caesar," de yeter, fazlasına gerek yok.

AGRIPPA

Doğrusu ikisine de müthiş övgüler yağdırdı.

(1) Aslında "Leyla gibi geziyor," demek daha doğru olurdu. Çünkü buradaki terim, sevdalı genç kızlar için kullanılıyor. Ancak, "Leyla"nın Türk (ve doğu) kültürü ile ilgili çağrışımları çok açık ve güçlü olduğundan, Shakespeare'den fazla uzaklaşmamak için bu ifadeyi kullanmadım. Enobarbus, Lepidus'un sarhoşluğu ve "akşamdan kalmalığıyla" ve öteki triumvirlere olan duygusal düşkünlüğüyle alay ediyor.

(2) Belli bir zaman diliminde yalnızca tek bir örneği var olan efsanevi Anka Kuşu'ndan söz ediliyor. İnanışa göre, Anka Kuşu, yüzyıllarca yaşadıktan sonra yanarak ölüyor, sonra kendi küllerinden yeniden canlanıyor.

ENOBARBUS

Ama en çok Caesar'ı seviyor. 20
 Tabii, Antonius'u da seviyor. Hey be!
 Ondaki Antonius sevgisi var ya,
 Yürekler, diller, sanatlar,
 Yazarlar, âşıklar, şairler, mümkün değil,
 Düşünemez, konuşamaz, anlatamaz, 25
 Yazamaz, seslendiremez, döktüremez onu.
 Hey be! Hele Caesar sevgisi yok mu!
 Diz çökelim, diz çökelim ve hayret edelim!

AGRIPPA

İkisini de seviyor.

ENOBARBUS

Onlar Lepidus'un kanatları, Lepidus da onların böceği. 30
(İçerden borazan sesi gelir.)
 Evet, bu bize. Atlara binme vakti geldi, diyor.

AGRIPPA

Talihin açık olsun, değerli asker, hoşça kal.
(Caesar, Antonius, Lepidus ve Octavia girer.)

ANTONIUS (*Caesar'a*)

Tamam, buraya kadar.

CAESAR

Büyük bir parçamı götürüyorsun yanında.
 Ona iyi davran. Kardeşim, sen de, 35
 Düşündüğüm gibi bir eş ol;
 Hiç kuşkusuz, olacaksın da.
 Pek soylu Antonius, bu erdem timsali kadın,
 Seninle beni birbirimize bağlayacak,
 Karşılıklı sevgimizi kenetleyecek harç sayılır. 40
 Ama dikkat edelim, onun yerine, sakın,

Kale gibi sevgimizin kapısını dövecek
Koçbaşı olmasın. İkimiz de
Bu kadını sevip kollayalım.
Böyle yapmayacaksak,
Onu hiç araya koymadan birleşelim daha iyi.

45

ANTONIUS

Bana güvenmemene üzüldüm.

CAESAR

Diyeceğimi dedim.

ANTONIUS

Merak etme, ne kadar uğraşırsan uğraş,
Seni korkutan şeyin olması için
En ufak bir neden bulamayacaksın.
Haydi, tanrılar sizi korusun;
Roma halkının yüreği sizin için çarpsın.
Burada ayrılıyoruz.

50

CAESAR

Hoşça kal, canım kardeşim, esenlikle kal.
Dilerim kazadan beladan uzak olur,
Gönül rahatlığıyla yaşarsın. Güle güle.

55

OCTAVIA (Ağlar.)

Canım ağabeyim!

ANTONIUS

Gözlerine nisan geldi, aşk mevsimi yani,
Bu yağmur da onun işareti. Hadi, neşelen.

60

OCTAVIA

Ağabey, kocamın evine iyi bakın ve...

CAESAR

Evet Octavia?

OCTAVIA

Kulağına söyleyeyim.

(Caesar'ın kulağına fısıldar.)

ANTONIUS

Ya dili çaresiz, anlatamıyor yürekten geleni;

Ya yüreği çaresiz, bilemiyor,

65

Nasıl iletsin duygularını dile.

Sular yükseldiğinde, birden

Suyun üstünde hareketsiz kalan,

Ne o yana, ne bu yana kımıldayan

Kuğu tüyü gibi tıpkı.

70

ENOBARBUS *(Usulca Agrippa'ya)*

Yoksa Caesar ağlayacak mı?

AGRIPPA *(Usulca Enobarbus'a)*

Yüzünde kara bulut var.

ENOBARBUS *(Usulca Agrippa'ya)*Caesar at olsa uğursuz sayılırdı,⁽¹⁾

Neyse ki insan.

AGRIPPA *(Usulca Enobarbus'a)*

Bu bir şey değil Enobarbus.

75

Antonius, Julius Caesar'ın cesedini gördüğünde,

Böğüre böğüre ağlamıştı;

Philippi'de de, Brutus öldürüldüğünde,

Yine gözyaşı dökmüştü.

ENOBARBUS *(Usulca Agrippa'ya)*

O yıl gözleri rahatsızdı, hep sulanıyordu.

80

Aslında adamı kendi öldürttü, kendi ağıt yaktı;

Üstelik o kadar ki, ben bile ağladım sonunda.

⁽¹⁾ Alnında kara leke olan atların huysuz olduğuna inanılmış.

CAESAR

Merak etme tatlı Octavia,
Her zaman haber alacaksın benden.
Bir günüm bile geçmeyecek seni düşünmeden.

85

ANTONIUS

Hadi hadi, istersen gel güreşelim,
Kimin sevgisi güçlü görelim.
İşte bak, kucaklıyorum seni (*Caesar'ı kucaklar.*)
Ve işte salıyorum. Tanrılara emanet ol.

CAESAR

Hoşça kalın; mutluluklar diliyorum.

90

LEPIDUS

Gökteki tüm yıldızlar
Uğurlu yolunuzu aydınlatsın.

CAESAR

Güle güle, güle güle. (*Octavia'yı öper.*)

ANTONIUS

Hoşça kalın.

(*Borazanlar. Bir kapıdan Antonius, Octavia ve Enobarbus, ayrı bir kapıdan Caesar, Lepidus ve Agrippa çıkar.*)

Üçüncü Sahne

(*İskenderiye. Kleopatra, Charmian, Iras, Alexas.*)

KLEOPATRA

Nerede o adam?

ALEXAS

Gelmeye korkuyor.

KLEOPATRA

Hadi canım!

(Haberci girer.)

Gel bakalım ahbap.

ALEXAS

Sayın majesteleri,
Keyfiniz yerinde değilse,
Yahudi Kral Herod bile çekinir
Yüzünüze bakmaya.

5

KLEOPATRA

O Herod'un kellesini isterdim.
Ama Antonius olmadığına göre,
Kime emir vereyim ki?
(Haberciye) Şöyle yakına gel.

10

HABERCİ

Buyrun aziz majesteleri.

KLEOPATRA

Octavia'yı gördün mü?

HABERCİ

Evet ulu Kraliçe.

15

KLEOPATRA

Nerede?

HABERCİ

Roma'da efendim. Yüzüne baktım
Ve ağabeyiyle Marcus Antonius'un arasında
Yürürken gördüm.

KLEOPATRA

Uzun boylu mu? Benim kadar var mı?

20

HABERCİ

Hayır efendim, yok.

KLEOPATRA

Konuşurken duydun mu? Sesi tiz mi, kısık mı?

HABERCİ

Duydum efendim, kısık.

KLEOPATRA

Bu iyi değil. Uzun süre hoşlanmaz Antonius ondan.

CHARMIAN

Hoşlanmak mı? İsis aşkına, bu mümkün değil!

25

KLEOPATRA

Bence de Charmian. Sohbeti yavan, boyu da bücür.
Yürüyüşü nasıl, haşmetli mi? Düşün bakalım,
Haşmetli yürüyüş gördüysen tabii.

HABERCİ

Hantal. Ha yürümüş, ha durmuş.

Sanki canlı değil de, sadece bedenden ibaret.

Heykel gibi, soluk alıp vermiyor.

30

KLEOPATRA

Gerçekten öyle mi?

HABERCİ

Değilse, gözlem gücüm sıfır demek.

CHARMIAN

Yani, Mısır'ı arasan, senden iyi üç tanık çıkmaz.

KLEOPATRA

Görüyorum ki, çok açıkgöz biri.

Kadında bir şey yok, adam mantıklı konuşuyor..

35

CHARMIAN

Hem de çok.

KLEOPATRA (*Haberciye*)

Peki, yaşı kaç sence?

HABERCİ

Efendim, daha önce dul olduğuna göre...

KLEOPATRA

Dul mu? Charmian, duydun mu?

40

HABERCİ

Bence otuzunda.

KLEOPATRA

Yüzü aklında kaldı mı? Uzun mu, yuvarlak mı?

HABERCİ

Yuvarlak, hattâ kusurlu denecek kadar.

KLEOPATRA

Genellikle böyleleri aptal olur.

Peki saç ne renk?

45

HABERCİ

Kahverengi efendim. Alnı da bayağı dar.

KLEOPATRA (*Para verir.*)

Al bakalım, bu altınlar senin.

Önceki aksiliğimden alınma sakın.

Sana gene iş vereceğim.

Görevini çok iyi yapıyorsun.

Hadi şimdi, git hazırlan.

Mektuplarımız hazır oluyor.

50

CHARMIAN

Kafası çalışıyor.

KLEOPATRA

Haklısın. Onu haşladığıma pişmanım.

Baksana, anlattığına göre,
Bu yaratık hiç de özel birine benzemiyor.

55

CHARMIAN

Hiç benzemiyor efendim.

KLEOPATRA

Adam epeyce ihtişamlı insan görmüş;
O bilmeyecek de kim bilecek.

CHARMIAN

Tabii görecek! İsis aşkına,
Onca zamandır sizin hizmetinizde!

60

KLEOPATRA

Ona soracak bir sorum daha var sevgili Charmian.
Ama, her neyse. Ben mektuplarımı yazacağım;
Sen onu da oraya getir.
Bakalım, her şey yoluna girebilir.

65

CHARMIAN

Girecek hanımefendi, merak etmeyin.

Dördüncü Sahne

(Atina. Antonius ile Octavia.)

ANTONIUS

Yok, yok Octavia, yalnız o değil ki;
Aslında binlercesi bağışlanabilirdi.
Ama, Pompeius'a karşı yeniden savaşa girişti,
Vasiyetnamesini yazıp halka okumuş,
Arkamdan küçültücü konuşmuş.
Hakkımı vermek zorunda kaldığında bile,
Bunu olabildiğince kısa cümlelerle,

5

Soğuk ve donuk bir şekilde yapmış.
 Ne zaman yeri gelse ya konuyu geçiştirmiş
 Ya da dışlarının arasından konuşmuş.

10

OCTAVIA

Ne olur sayın lordum,
 Her duyduğuna inanma, inansan da,
 Sıkma canını. Aranızda anlaşmazlık çıkarsa,
 İkiniz için de dua eden ben, arada kalırım,
 Benden mutsuzu olabilir mi o zaman?
 Ne diyebilirim bu durumda?
 “Efendimi, kocamı esirgeyin!”
 Diye yakarırsam tanrılara,
 Ardından, “Ağabeyimi de esirgeyin,” diye,
 Önceki duamı geçersiz kılırsam,
 Alay etmezler mi benimle?
 Kocamı kollayın; yok, ağabeyimi kollayın,
 Diye dua etmek duayı etkisizleştirir.
 Bu iki uç arasında orta yol olamaz.

15

20

ANTONIUS

Bak tatlı Octavia, iki uç arasında hangisi
 Senin sevgini kazanmak için
 En çok çaba gösteriyorsa onu seçmelisin.
 Benim için, şerefimi yitirmek
 Varlığımı da yitirmektir.
 Kolum bacağım olmadıktan sonra,
 Senin olmuşum neye yarar.
 Ama, madem istiyorsun,
 Arabuluculuk yapabilirsin aramızda.
 Bu arada ben de başlıyorum savaş hazırlığına;
 Üstelik benimkinin yanında
 Onunki gölgede kalacak.
 Hadi şimdi, acele et ki,
 Arzuların yerine gelsin.

25

30

35

OCTAVIA

Efendime teşekkürler. Şimdi bana
 Jüpiter'in gücü gerek, yoksa
 Ben kim, sizi uzlaştırmak kim!
 Ama aranızda savaş çıkarsa,
 Dünya ikiye yarılr ve açılan uçurum
 Ancak cesetle kapanır.

40

ANTONIUS

Sence bu işi kim başlatmışsa
 Onu kına. İkimizin kusuru
 Denk olamayacağına göre,
 Senin, tarafları değerlendirmen de
 Aynı olmayacak. Yola çıkmaya hazırlan,
 Kimi istiyorsan al yanına ve
 Dilediğin kadar para harca. (Çıkarlar.)

45

50

Beşinci Sahne

(Atina. Ayrı kapılardan Enobarbus ile Eros girer.)

ENOBARBUS

Ne var ne yok dostum Eros?

EROS

Tuhaf haberler geliyor bayım.

ENOBARBUS

Ne haberi yahu?

EROS

Caesar'la Lepidus, Pompeius'a savaş açmış.

ENOBARBUS

Bu eski haber. Sonuç?

5

EROS

Caesar, Pompeius'a karşı Lepidus'tan yardım aldıktan sonra, onu ortak olarak kabul etmek istememiş. Zafer şerefini onunla paylaşmamış ve bununla da kalmayarak, onu, geçmişte Pompeius'a mektup yazmakla suçlamış; sonra kendi suçlamasına dayanarak onu yakalatmış. Şimdi, üçlü yönetimin zavallı eş ortağı hapse tıkılmış durumda ve daha geniş bir alana ancak öldükten sonra kavuşacak.

10

ENOBARBUS

O zaman, ey dünya,
Kala kala iki boğaz kaldı sana! Ama,
Ne kadar yiyecek atarsan at aralarına,
Çaresi yok, birbirlerini yiyecekler sonunda.
Antonius nerede?

15

EROS

Bahçesini arşınıyor, bak işte böyle
Ve yerdeki otları tekmeliyor.
Bir yandan da bağılıyor, "Aptal Lepidus!" diye;
"Pompeius'u öldüren subayın
Boynunu vurduracağım," diyor.

20

ENOBARBUS

Bizim donanmamız tüm ihtişamıyla hazır.

EROS

İtalya ve Caesar için. Ayrıca Domitius,
Efendim hemen seni görmek istiyor.
Aslında haberimi sana daha sonra versem de olurdu.

25

ENOBARBUS

Boşver, önemi yok.
Hadi beni Antonius'a götür.

EROS

Gidelim. (Çıkarlar.)

30

Altıncı Sahne

(Roma. Agrippa, Maecenas, Caesar.)

CAESAR

Roma'yı hiçe sayarak,
İşte bunları yaptı İskenderiye'de;
Hattâ daha da ileri gitti. Şu işe bakın!
Pazar yerinde kürsü kurdurmuş, gümüş işli;
Kleopatra'yla ikisi, orada, halkın önünde, 5
Altın tahtlara oturmuşlar. Ayaklarının dibinde de,
İddialarına göre babamın oğlu olan Caesarion⁽¹⁾ ile,
Aralarındaki ahlâksızca ilişki sonucu peydahladıkları
Gayrimeşru çocuklar oturuyormuş.
Antonius, Mısır'ın yönetimini 10
Olduğu gibi Kleopatra'ya vermiş;
Ayrıca, onu, aşağı Suriye, Kıbrıs ve Lidya'nın da
Mutlak Kraliçesi yapmış.

MAECENAS

Herkesin gözü önünde, öyle mi?

CAESAR

Her türlü gösterinin, 15
Yarışların yapıldığı büyük arenada.
Aynı yerde, oğullarını krallar kralı ilan etmiş,
Büyük Media, Partia ve Ermenistan'ı,
Oğlu Alexander'a vermiş. Ptolemeus'a ise,
Suriye, Kilikya ve Finike düşmüş. 20
Kleopatra, tanrıça İsis kılığındaymış.

(1) Caesarion, Caesar'ın öz oğlu idi. Octavius, kendisi Caesar'ın evlatlığı olduğundan, Mısır'da bir rakibinin bulunmasından hoşlanmıyor.

Dediklerine göre, daha önce de sık sık,
Halk içine bu kılıkta çıkmış.

MAECENAS

Roma'da bu bilinmeli.

AGRIPPA

Küstahlığından herkes zaten bezmiş durumda. 25
Onun için, hakkında kimse iyi düşünmeyecektir.

CAESAR

Halkın haberi var;
Şimdi suçlamalarını da duydular.

AGRIPPA

Kimi suçluyormuş?

CAESAR

Caesar'ı. Sicilya'da, 30
Sextus Pompeius'un mallarını yağmaladığımızda,
Adanın onun payına düşen kısmını vermemişiz.
Yine, dediğine göre, bana ödünç verdiği gemileri
İade etmemişim. Son olarak da,
Lepidus'u üçlü yönetimden azlettik 35
Ve gelirine el koyduk diye çok sinirlenmiş.

AGRIPPA

Buna bir cevap verilmeli.

CAESAR

Verildi bile, ulak gitti.
Lepidus'un çok zalimleştğini,
Yetkilerini kötüye kullandığını 40
Ve bu muameleyi hak ettiğini ilettim.
Zaptettiğim yerlere gelince;
Bir kısmını ona bırakabilirim.
Ama karşılığında, Ermenistan'dan

Ve fethettiği öteki ülkelerden
Ben de payımı isterim.

45

MAECENAS

Bunu asla kabul etmez.

CAESAR

O zaman, onun istekleri de asla kabul edilmez.

(Octavia ile yanındakiler girer.)

OCTAVIA

Selam Caesar! Selam efendim, çok sevgili Caesar!

CAESAR

Hele hele, ben de, bu bizi bıraktı, diyordum!

50

OCTAVIA

Hayır, demeysin; bırakmayacağımı da biliyorsun.

CAESAR

Niye böyle ansızın çıkıp geldin?

Caesar'ın kardeşi böyle mi gelir?

Antonius'un eşinin önünde

Bir haberci ordusu olmalıydı

55

Ve o daha yaklaşmadan,

At kışnemelerinden bilinmeliydi geldiği.

Yol üstündeki ağaçların dalları,

Gelişini gözleyen insanlarla dolu olmalıydı;

Beklemekten baygınlık geçirmeliydi bir kısmı.

60

Sana eşlik eden sayısız atının çıkardığı toz,

Gök kubbenin çatısına ulaşmalıydı.

Ama sen, pazardaki satıcı kızlar gibi

Çıkıverdin karşımıza ve fırsat vermedin ki,

Sevgimizi layıkıyla gösterelim.

65

Sevgi gösterilmezse,

Bazen yokmuş gibi gelebilir.

Bize düşen, seni denizde, karada karşılamak,
Yolculuğunun her evresinde
Gereği gibi selamlamaktı.

70

OCTAVIA

Aziz efendim,
Beni böyle gelmeye kimse zorlamadı,
Kendi isteğimle yaptım bunu.
Kocam Marcus Antonius,
Sizin savaş hazırlığı yaptığınızı duyunca,
Durumu bana açtı. Ben de çok üzıldüm
Ve buraya gelmek için izin istedim.

75

CAESAR

O da hemen verdi tabii;
Baktı ki aftosu ile arasındaki engel kalkacak!

OCTAVIA

Öyle demeyin efendim.

80

CAESAR

Gözlerim onun üzerinde;
Yaptığı her işin haberini
Anında bana ulaştırır rüzgâr.
Şu sıra nerede?

OCTAVIA

Atina'da efendim.

85

CAESAR

Hayır, benim saf kardeşim.
Bir baş işareti yetti Kleopatra'ya koşmasına.
İmparatorluğunu bir yosmaya devretti.
Şimdi, toplayabildiği ne kadar hükümdar varsa,
Onlarla savaş hazırlığı yapıyor.
Libya Hükümdarı Bocchus'u,
Kapadokya Kralı Archelaus'u,

90

Paphlagonia Kralı Philadelphos'u,
 Trakya Kralı Adallas'ı,
 Arabistan Kralı Malchus'u, 95
 Pontus Kralı'nı, Yahudilerin Kralı Herod'u,
 Komagene Kralı Mithridates'i,
 Mede ve Lycaonia kralları Polemon ile Amyntas'ı
 Yanlarına aldılar bile.
 Listede başkaları da var. 100

OCTAVIA

Ne talihsizmişim ki, en sevdiğim iki insan
 Birbirine sürekli acı verdikçe,
 Kalbimin yarısı birinde kalıyor,
 Yarısı ötekinde.

CAESAR

Buraya hoş geldin. 105
 Mektuplarımızda sana haber ulaştıramadık;
 Çünkü senin nasıl kandırıldığının
 Ve bizim içine düştüğümüz tehlikenin
 Geç farkına vardık. Yüreğini ferah tut,
 Olan biteni de dert edinme. 110
 Bazı işler olacağına varır nasıl olsa,
 Yakınmanın yararı yok.
 Roma'ya hoş geldin; seni görmekten
 Daha güzel bir şey olamaz benim için.
 Akıl almaz şekilde aldatıldın. 115
 Ama yukarıdaki tanrılar,
 Uğradığın haksızlığı onarmak için
 Bizi ve seni sevenleri görevlendirdi.
 Hoş geldin, sefa getirdin.

AGRIPPA

Hoş geldiniz bayan. 120

MAECENAS

Hoş geldiniz sayın bayan.

Roma'da ne kadar yürek varsa

Sevgi ve şefkat dolu sizin için.

Bir tek Antonius,

Ahlaksızlıkta sınır tanımayan o uçkuru düşük

125

Kıymetinizi bilemedi ve tüm yetkisini,

Şimdi bize karşı ortalığı velveleye veren

O aşifteye devretti.

OCTAVIA

Demek öyle?

CAESAR

Kesinlikle. Hoş geldin kardeşim.

130

Sonsuz sabır diliyorum sana.

Canım kardeşim! (Çıkarlar.)

Yedinci Sahne

(Yunanistan'da Actium yakınları. Antonius'un ordugâhı. Kleopatra, Enobarbus.)

KLEOPATRA

Seninle ödeşmezsem! Bak görürsün.

ENOBARBUS

Peki ama niye, niye, niye?

KLEOPATRA

Uygun düşmez diye

Benim bu savaşımlara girmeme karşı çıktın.

ENOBARBUS

Peki, düşer mi, ha, düşer mi?

KLEOPATRA

Bize savaş açmadılar mı?
Niye bizzat orada olmayalım?

ENOBARBUS (*Kendi kendine*)

Niye olacak, aygırlarla kısırakları
Aynı anda cenk meydanına salarsan,
Aygır kayıp demek de ondan. 10
Ayrıca kısırak da hem aygırı
Hem askeri taşıyacak üstünde.

KLEOPATRA

Ne diyorsun?

ENOBARBUS

Siz orada olursanız Antonius'un dikkati dağılır;
Ne yürek kalır onda, ne kafa 15
Ne de düşünmek için vakit.
Zaten şimdiden adını çıkarmışlar,
Ciddiyetsiz diye. Ayrıca,
Roma'da söylentiler dolaşıyormuş;
Bu savaşı, Photinus denen hadımla 20
Sizin nedimeleriniz yönetiyor diye.

KLEOPATRA

Roma yerin dibine batsın!
Bize dil uzatanların dilleri çürüsün!
Bu savaşta bizim de payımız var;
Ülkemin başı ben olduğuma göre, 25
Erkek gibi, komutan olarak,
Ben de bulunacağım orada.
Hiç itiraz etme, kararımı verdim,
Arkada kalmayacağım.

(*Antonius'la Camidius girer.*)

ENOBARBUS

Yok, yok, benden bu kadar.
İşte, İmparator da geliyor.

30

ANTONIUS

Tuhaf, değil mi Camidius,
Adam bir hamlede Tarentum ile
Brindisium'dan, İonia Denizi'ni⁽¹⁾ aşp
Toryne'yi alıyor? Sen de duydun bunu,
Değil mi tatlım?

35

KLEOPATRA

Acarlık en çok miskinleri şaşırtır.

ANTONIUS

Laf tam gediğine oturdu.
İnsanın uyuşukluğunu
Böyle ustaca yüzüne vurabilmek
Herkesin harcı değildir.
Camidius, onunla denizde savaşıcağız.

40

KLEOPATRA

Denizde tabii; başka nerede olabilir?

CAMIDIUS

Neden öyle düşünüyorsunuz efendim?

ANTONIUS

Bize denizde meydan okuyor da ondan.

45

ENOBARBUS

Ama hükümdarımız da ona meydan okudu,
Teke tek dövüşe çağırdı.

CAMIDIUS

Doğru; bu cenk için de Pharsalia'yı önerdi,
Caesar'ın Pompeius'la çarpıştığı yeri yani.
Ama Caesar, işine gelmeyince,

50

⁽¹⁾ İonia Denizi: Adriyatik Denizi.

Bu önerilere yanaşmadı. Bence siz de
Aynı şeyi yapmalısınız.

ENOBARBUS

Gemilerinizde doğru dürüst tayfa yok;
Gemici dediklerinizin çoğu aslında katırcı, ırgat,
Alelacele, zor belâ toplanmış insanlar. 55
Oysa Caesar'ın donanmasında,
Pompeius'a karşı çarpışmış gemiciler var.
Onun gemileri hafif ve seri, sizinkilerse hantal.
Siz kara için hazırlıklısınız,
Denizde dövüşmeye yanaşmasanız da 60
Utandırıcı olmaz sizin için.

ANTONIUS

Denizde, denizde.

ENOBARBUS

Değerli efendim, bunu yaparsanız,
Karadaki kesin üstünlüğünüz boşa gider.
Çoğu piyade olan ordunuz, 65
Bölünür ve güçten düşer.
Sizin büyük tecrübe ve bilginiz
Kullanılmadan kalır.
Zafer yolu açıkken, siz işi şansa bırakıyor,
Yok yere tehlikeye atıyorsunuz kendinizi. 70

ANTONIUS

Denizde savaşıcağım.

KLEOPATRA

Altmış yelkenlim var benim;
Caesar'inkilerden çok.

ANTONIUS

Gemilerin fazlasını yakarız,⁽¹⁾

(1) Antonius, gemilerin fazlasını, düşmanın eline düşmesin diye yakmayı planlıyor.

Kalanları alır, tam kadro tayfayla
Actium burnunda Caesar'ı karşılar,
Zafere ulaşırız. Yok başaramazsak,
O zaman karada savaşırız.

(Haberci girer.)

Evet, ne var?

HABERCİ

Haber doğruymuş efendim.
Caesar'ı görmüşler, Toryne'yi almış.

ANTONIUS

Yani, bizzat oradaymış ha? İmkânsız!
Ordusunun da oraya ulaşmış olması tuhaf.
Camidius, on dokuz birliğimiz
Senin komutanda, karada bekleyecek;
Ayrıca, on iki bin de atlı.
Biz de gemiye gidiyoruz.
Hadi, benim Thetis'im!⁽¹⁾

(Bir asker girer.)

Söyle, ne var yiğit asker?

ASKER

Ey yüce İmparator, denizde savaşmayın.
Çürük kalaslara değil,
Şu gördüğünüz kılıca ve yaralarımıza güvenin.
Ördek gibi suda debelenmeyi
Mısırlılar'la Fenikeliler'e bırakın.
Biz sağlam toprağa basıp dövüşerek,
Devirmeye alışmışız düşmanı.

⁽¹⁾ Thetis: Yunan mitolojisinde deniz tanrıçası ve Yunanlı kahraman Akhilleus'un annesi. Antonius, Kleopatra'ya hitap ediyor.

ANTONIUS

Peki peki; gidelim.

(*Antoniüs, Kleopatra ve Enobarbus çıkar.*)

ASKER

Herkül⁽¹⁾ şahidimdir ki, haklıyım!

CAMIDIUS

Evet asker, haklısın. Ama o,

Harekât planını yaparken,

100

Benim gerçek gücüm ne,

Diye düşünmüyor ki!

Önderimizin de önderi var,

Erkeklerin komutası kadınlarda.

ASKER

Sizin göreviniz,

105

Piyadeyle süvariye karada tutmak, değil mi?

CAMIDIUS

Marcus Octavius, Marcus Justeius,

Publicola ve Caelius denizde olacaklar.

Biz topluca karadayız. Hayret doğrusu,

Caesar'ın sürati inanılmaz bir şey.

110

ASKER

Daha Roma'dayken, birliklerini ayırıp

Hepsini ayrı yöne gönderdi;

Böylece bütün casusları şaşırttı.

CAMIDIUS

Başkomutanı kimmiş, duydun mu?

ASKER

Dediklerine göre, Taurus diye biri.

115

(1) Herkül: Klasik mitolojide gücü ve cesaretiyle ünlü kahraman.

CAMIDIUS

Ha, o mu? Tanıyorum onu.

(Haberci girer.)

HABERCİ

İmparator, Camidius'u çağırıyor.

CAMIDIUS

Zaman haberlere gebe,
Her an bir yenisi çıkıyor. (Çıkarlar.)

Sekizinci Sahne

(Actium yakınları. Caesar, Taurus ve Caesar'ın ordusu. Yürüyüş düzeninde.)

CAESAR

Taurus!

TAURUS

Buyrun efendim.

CAESAR

Karadan saldırma. İhtiyatta kal.
Denizde işimiz bitene kadar çatışmaya girme.

(Bir tomar kâğıt verir.)

Burada yazılı emirlerin dışına çıkma.
Kaderimiz bu taktiğe bağlı.

(Caesar, orduyla birlikte bir kapıdan, Taurus ayrı bir kapıdan çıkar.)

Dokuzuncu Sahne

(Actium civarı. Antonius ile Enobarbus.)

ANTONIUS

Birlikleri karşı tepenin yamacına konuşlandıralım;
Caesar'ın ordusunu görecek gibi.
Aynı yerden gemilerin sayısını da görür,
Ona göre hareket ederiz. (Çıkarlar.)

Onuncu Sahne

(Actium civarı. Camidius, kara ordusuyla sahnenin bir tarafından geçer;
Caesar'ın başkomutanı Taurus da ordusuyla öteki taraftan geçer. Daha
sonra bir deniz savaşı sesleri duyulur. Borazan ve davullar. Enobarbus
girer.)

ENOBARBUS

Bitti, bitti, her şey bitti! Bakamıyorum artık.
Mısır amiral gemisi *Antoniad*,
Donanmanın altmış gemisiyle birlikte,
Dümen kırmış kaçıyor.
Gözlerime karasu iniyor baktıkça.

5

(*Scarus girer.*)

SCARUS

Ey tanrılar, tanrıçalar! Neredesiniz?

ENOBARBUS

Ne diyorsun, ne oldu?

SCARUS

Salt ahmaklıktan,
 Dünyanın bir parçası elden gitti!
 Koskoca topraklara, ülkelere,
 Bir anda veda ettik.

10

ENOBARBUS

Savaşın gidişi nasıl görünüyor?

SCARUS

Bizim tarafı veba gibi al basmış,
 Arkası kesin ölüm. Hani şu
 Kırmızı kurdeleli Mısır beygiri var ya
 –Cüzam⁽¹⁾ götürsün kadını!–
 Cengin tam ortasında,
 Her iki tarafın şansı ikizler gibi aynıyken,
 Hattâ bizimki daha iyi görünürken,
 İşte o kadın, Haziran ayında
 Gerisini at sineği ısırması inek gibi,
 Bir anda yelken açıp uçtu gitti.

15

20

ENOBARBUS

Evet, ben de gördüm ve inan ki,
 Gözlerim sızladı gördüğüm şey karşısında.
 Üzüntümden fazla bakamadım.

25

SCARUS

Kleopatra orsa edip kaçmaya başlayınca,
 Onun büyüsunün yüce kurbanı Antonius da,
 Hemen, mecnun bir yeşilbaş ördek gibi,
 Teknesinin kanatlarını çırpıp çırpıp,
 Çatışmayı en hararetli yerinde bırakıp,
 Kadının peşinden seyirtti.
 Bu kadar yüz kızartıcı şey görmedim hayatımda.

30

(1) Cüzam: Burada aynı zamanda, daha çok fahişelerde ve sokak kadınlarında görülen frengi de kastediliyor.

Tecrübe, erkeklik, şeref duygusu,
Hiçbiri böyle lekelenmemiştir geçmiştir.

ENOBARBUS

Yazık! Yazık!

35

(*Camidius girer.*)

CAMIDIUS

Denizdeki gücümüzün nefesi tükenmiş,
İçler acısı bir halde dibe batıyor.
Eğer komutanımız, kendisinin de tanıdığı
O eski komutan olsaydı, bu böyle olmazdı.
Yazık ki, kaçışın en utanç verici örneğini
Kendisi verdi bize.

40

ENOBARBUS

Yaa, demek sen de aynı yere geldin!
Pekâlâ o zaman, sana da iyi geceler.

CAMIDIUS

Peloponnesus'a doğru kaçtılar.

SCARUS

Oraya ulaşmak kolay.
Ben gidip gelişmeleri beklerim.

45

CAMIDIUS

Piyade ve atlı birliklerimle
Caesar'a teslim olacağım.
Altı kral şimdiden bana örnek oldu bile.

ENOBARBUS

Aklımın rüzgârı ters yönden esse de,
Antonius'un yaralı kaderinin
Peşinden gidiyorum ben hâlâ. (*Ayrı kapılardan çıkarlar.*)

50

On Birinci Sahne

(İskenderiye. Antonius ve maiyeti.)

ANTONIUS

Duydunuz mu, toprak,
"Basma artık üstüme," diyor;
Beni taşımaktan utanıyor.
Dostlar, gelin buraya.
Karanlıkta yolumu seçemez oldum,
Sonsuza dek kayboldum artık bu dünyada.
Altın yüklü bir gemim var; alın onu,
İçindeki paylaşıp ve kaçın;
Caesar'la barışmaya bakın.

5

MAİYETTEKİLER

Kaçmak mı? Asla!

10

ANTONIUS

Ben de kaçtım; üstelik bununla kalmadım,
Arkanı dönüp kaçmak nasıl olurmuş,
Öteki korkaklara da gösterdim.
Dostlar, hadi gidin. Ben yolumu çizdim;
O yolda size yer yok. Gidin.
Hazinem limanda. Onu da alın.
Yaptığım işi düşündükçe yüzüm kızarıyor.
Saç tellerim birbiriyle atışıyor:
Aklara bakarsan, kumrallar tedbirsiz;
Kumrallara göre de, aklar ürkek ve bunak.
Gidin, dostlar. Sizler için,
Tanıdıklarına mektup yazacağım,
Bu sizin yolunuzu açar. Lütfen üzülmeyin,
İtiraz etmeye de kalkmayın.

15

20

İçinde bulunduğum durumda, 25
 Size verdiğim fırsattan yararlanmaya bakın.
 Kendini terk edeni siz de terk edin.⁽¹⁾
 Hadi, deniz kenarına, hemen!
 O gemi de, içindeki hazine de sizindir.
 Ne olur, biraz yalnız bırakın beni. 30
 Hadi, gidin şimdi lütfen;
 Kendimde değilim şu anda.
 Hadi, lütfen, birazdan görüşürüz. (*Maiyettekiler çıkar.*)
 (*Antonius olduğu yere çöker. Önden Charmian, Iras ve Eros,*
arkalarından Kleopatra girer.)

EROS

Ah, sayın bayan, koşun, onu teselli edin.

IRAS

Ah, evet aziz Kraliçem. 35

CHARMIAN

Evet, tabii, lütfen efendim!

KLEOPATRA

Durun şuraya oturayım. Ey Juno!⁽²⁾

(*Oturur.*)

ANTONIUS

Yo, yo, yo, yo, yo.

EROS (*Antonius'a*)

Bakın efendim, kim var burada!

ANTONIUS

Ne ayıp! Utan, utan, utan! 40

CHARMIAN

Bayan.

(1) Kendini terk edeni...: Antonius, kendisinden söz ediyor.

(2) Juno: Roma mitolojisinde Olimpos tanrılarının Kraliçesi, Jüpiter'in eşi.

IRAS

Bayan. Ah aziz Kraliçem!

EROS

Ah sayın Antonius, efendim!

ANTONIUS

Evet efendim, evet. Ben Philippi'de,
 O kırışık suratlı, sıska Cassius'la çarpışırken, 45
 Octavius kılıcını dansçılar gibi taşıyordu.⁽¹⁾
 Çılgın Brutus'un da sonunu getiren bendim.
 Çarpışan Caesar değil, komutanlarıydı.
 Savaşta anlamaz o; taktik, manevra bilmez.
 Oysa şimdi... her neyse. 50

KLEOPATRA (*Doğrulur. Charmian'la Iras'a*)

Ah, yanından ayrılmayın.

EROS

Yüce Antonius, bakın, Kraliçe burada, Kraliçe!

IRAS

Gidin ona hanımefendi,
 Onunla konuşun.
 Utançtan kendini kaybetmiş. 55

KLEOPATRA

Ah, tutun beni, yardım edin, ah!

EROS

Pek soylu Antonius, kalkın efendim,
 Kraliçem yaklaşıyor. Bakın,
 Baş önüne düştü, neredeyse ölecek.
 Lütfen kendinizi toplayın ve onu kurtarın. 60

⁽¹⁾ Shakespeare'in zamanında soylular dans ederken, biraz da süs diye takılan, hafif bir kılıç taşırlarmış. Burada Antonius, Octavius'un Philippi'de kılıcını kınından çıkarmadığını, "süs diye taşıdığını" söylüyor.

ANTONIUS

Şerefime leke sürdüm;
Soylu kişi bu kadar sapıtmaz!

EROS

Kraliçe, efendim.

ANTONIUS (*Doğrulur.*)

Ah Mısır Ecesi, söyle, nereye getirdin beni?
Bak, utancımı nasıl saklıyorum gözlerinden,
Geriye dönüp arkada bıraktığım şeyin
Rezil bir şekilde yok oluşuna bakarak.

65

KLEOPATRA

Ah efendim, ne olur
Bağışla benim korkak yelkenlerimi!
Hiç aklımdan geçmemişti
Peşimden geleceğin.

70

ANTONIUS

Mısır Ecesi, pek iyi biliyorsun ki,
Benim kalbimin telleri
Senin dümenine bağlıydı;
Nereye gidersen git, çaresiz,
Beni de çekip götürecektin.
Biliyordun ki, ruhum, kayıtsız şartsız
Senin buyruğundaydı; bir sözünle
Tanrıları bile dinlemez, gelirdim peşinden.

75

KLEOPATRA

Ah, bağışla beni!

80

ANTONIUS

Ama şimdi, o genç adama⁽¹⁾ ezile büzüle,
Ricalar göndermek zorundayım. Benim gibi,

(1) Genç adama....: O tarihte (MÖ. 31) Octavius Caesar otuz iki, Antonius elli iki yaşındaymış.

Dünyanın yarısıyla dilediğince oynamış,
 Kaç kişinin kısmetini açmış,
 Kaçıninkini kapamış biri;
 Şimdi, alçalan insanların sinsiliğiyle,
 Lafı dolaştırmak, evirip çevirmek zorunda.
 Biliyordun bana nasıl egemen olduğunu,
 Biliyordun ki, arzularımın şiddetiyle
 Zayıf düşmüş kılıcım,
 Gerekçe ne olursa olsun,
 Senin emrinde olacaktı.

85

90

KLEOPATRA

Affet beni, affet!

ANTONIUS

Sakın gözyaşı dökme!
 Tek bir damla gözyaşın
 Kazandığım, kaybettiğim her şeye değer.
 Gel, öpeyim seni.

95

(Kleopatra'yı öper.)

İşte bütün borcun ödendi.

(Adamlarından birine)

Bizim çocukların öğretmeni gitmişti,
 Döndü mü? *(Kleopatra'ya)* Sevgilim, kafam kurşun gibi,
(Seslenir.) Şarap ve yiyecek getirin.
 Kader bilir ki, ondan asla yılmayız biz,
 Yediğimiz her darbeye daha da güçleniriz. *(Çıkarlar.)*

100

On İkinci Sahne

(Mısır. Caesar'ın ordugâhı. Caesar, Agrippa, Thidias, Dolabella ve ötekiler.)

CAESAR

Hani nerede, Antonius'tan gelen adam?
Kimmiş, tanıyor musunuz?

DOLABELLA

Öğretmeniymiş. Anlaşılan,
Antonius iyice yolunmuş artık;
Kanaadından koparıp gönderdiği
Bu cılız tüye bakılırsa!
Daha birkaç ay önce, haberci diye,
Yanındaki fazla kralları gönderiyordu.

5

(Antonius'tan gelen elçi girer.)

CAESAR

Yaklaş ve konuş.

ELÇİ

Gördüğünüz kişi olarak,
Antonius'tan geliyorum.
Son zamanlara kadar,
Onun planları içinde adım bile geçmezdi.
Mersin yaprağı üzerindeki çiğ damlası
Koca denizin yanında neyse, ben de oydum.

10

15

CAESAR

Pekâlâ. Söyle bakalım söyleyeceğini.

ELÇİ

Ulu efendimiz, Antonius sizi selamlıyor
 Ve Mısır'da yaşamak için izniniz diyor.
 Eğer bu uygun olmazsa, hiç değilse,
 Atina'da, herhangi bir insan gibi, 20
 Yerle gök arasında soluk alabilmeyi umuyor.
 Evet, bu onun isteği. Kleopatra ise,
 Sizin büyüklüğünüzü kabul ediyor,
 Kudretinizin önünde boyun eğiyor
 Ve şimdi kaderi sizin elinizde olan 25
 Ptolemeusların tacını,
 Onun soyuna bırakmanızı diyor.

CAESAR

Antonius'un isteğine kulaklarım tıkalı.
 Kraliçeyi huzura kabul ederiz,
 Dileğini de geri çevirmeyiz; yeter ki, 30
 O şerefsiz dostunu ülkeden sürsün
 Veya orada canını alsın. Bunu yaparsa
 Onu dinlemeye hazırız.
 İkisine de söyleyeceğim bu.

ELÇİ

Talih hep yanınızda olsun! 35

CAESAR

Yol gösterin ona birliklerin arasından. (*Yanında adamlarla, Elçi çıkar.*)
 (*Thidias'a*) Belâgatini sınama zamanı geldi. Fırla.
 Kleopatra'yı Antonius'tan kopar.
 Bizim adımıza, ne isterse kabul et.
 Hattâ, hayalini çalıştır, 40
 İstedikinden fazlasını vadet.
 Ne kadar varlıklı olursa olsun,
 Kadın aslında güçlü değildir.
 Hele bir de darda kalmışsa,

El değmemiş Vesta bakiresi⁽¹⁾ bile
 Yemininden döner. Kafanı kullan Thidias.
 Zahmetlerine karşılık ödülünü sen seç;
 Dileğin benim için kanun olacak.

45

THIDIAS

Caesar gidiyorum.

CAESAR

Bak bakalım,
 Antonius nasıl katlanıyor başına gelenlere;
 Davranışları ne diyor kişiliği hakkında.

50

THIDIAS

Olur Caesar, bakarım.

(Caesar ve maiyeti bir kapıdan, Thidias ayrı bir kapıdan çıkar.)

On Üçüncü Sahne

(İskenderiye. Kleopatra, Enobarbus, Charmian, Iras.)

KLEOPATRA

Ne yapalım Enobarbus?

ENOBARBUS

Düşünelim ve ölelim.

KLEOPATRA

Suç kimde? Antonius'da mı, bizde mi?

⁽¹⁾ Vesta: Roma mitolojisinde ocak ve ateş tanrıçası. Kendilerini Vesta'ya adayan, sarsılmaz iffetleriyle ünlü, bakire rahibeler, tanrıçanın mabedindeki kutsal ateşin sürekli yanmasını sağlıyorlar.

ENOBARBUS

Sadece Antonius'da; tutkularını

Aklının efendisi kıldığı için. 5

Ne olmuş yani, gemiler saf saf çarpışırken,

O dehşetli sahneden kaçmışsanız! Antonius da

Peşinizden seyirtmek zorunda mıydı?

Böyle bir anda, dünyanın yarısı,

Öteki yarısıyla çarpışırken, kendisi de 10

Çatışmanın tek nedeniyken, size olan sevgisi,

Komutanlık duygusuna üst gelmeyecekti.

Donanmasını ortada bırakıp

Dalgalandıran bayraklarınızın peşine düşünce

Kaybından daha büyük oldu ayıbı. 15

KLEOPATRA

Yeter, lütfen sus!

(Elçi ile Antonius girer.)

ANTONIUS

Cevabı bu mu?

ELÇİ

Evet efendim.

ANTONIUS

Demek, bizi teslim ederse,

Kraliçe'ye iyi davranılacak. 20

ELÇİ

Öyle diyor.

ANTONIUS

Kraliçe de duysun bunu.

(Kleopatra'ya) Caesar denen oğlana

Bu kır saçlı kelleyi gönderirsen,

Dilek dağarcığını ağzına kadar 25

Ülkelerle dolduracakmış.

KLEOPATRA

O kelleyi, öyle mi?

ANTONIUS

(Elçi'ye) Geri git Caesar'a ve, de ki
 O gonca gülü yeni açmış dünkü çocuğa,
 Henüz kişisel bir başarısı yok bu dünyada. 30
 Ödleğ bir insanın da pekâlâ parası,
 Gemileri, orduları olabilir;
 Bir çocuğun emri altında da,
 Caesar'ın emrindekiler gibi,
 Yöneticiler, iş yapacak insanlar olabilir. 35
 Onun için, söyle ona, cesareti varsa,
 O gösterişli takılarını bir yana bıraksın
 Ve şu geçkin adamın karşısına çıkıp,
 Teke tek, kılıç kılıca çarpışsın.
 Şimdi gidip bunları yazayım. 40
 Gel benimle. (Antoniüs'la Elçi çıkar.)

ENOBARBUS (Kendi kendine)

Ya, evet! O göz vardı Caesar'da!
 Her türlü güç kuvvet elindeyken,
 Kısmetinden vazgeçecek,
 Âlemin gözü önünde 45
 Bir silahşorun karşısına çıkıp
 Maskara olacak ha!
 Demek ki, insanların fikirleri neyse,
 Kaderleri de o oluyor; dış olaylar,
 Kişinin içindeki nitelikleri de 50
 Peşlerinden felakete sürüklüyor.
 Hayret! Onca gün görmüş Antonius,
 Bu kof çağrısına, dolgun Caesar'ın
 Cevap vereceğini hayal etsin! Caesar,
 Sen bu adamın aklını da bozguna uğratmışsın! 55

(Bir Hizmetkâr girer.)

HİZMETKÂR

Caesar'dan haberci geldi.

KLEOPATRA

Ne o, artık teşrifat filan yok demek!

Görüyorsunuz kadınlarım,

Geçmişte goncaların önünde diz çökenler,

Gül solmaya başlayınca, koklamayı bırakıveriyor.

60

Söyle, gelsin bakalım. (*Hizmetkâr çıkar.*)

ENOBARBUS (*Kendi kendine*)

Şeref duygumla mücadeledeyim şimdi.

Aptal birine sadık kalan

Kendisi de aptalın tekidir;

Ama efendisi düşerken,

65

Sonuna kadar yanından ayrılmayan,

Efendisine üst gelenden de üstün olur

Ve tarihte yer almaya hak kazanır.

(*Thidias girer.*)

KLEOPATRA

Caesar ne istiyor?

THIDIAS

Mesajı özel.

70

KLEOPATRA

Dostlar arasındayız. Çekinme, söyle.

THIDIAS

Ya Antonius'un da dostu varsa burada?

ENOBARBUS

Bayım, Caesar'ın ne kadar dostu varsa,

Antonius'un da o kadar olacaktır.

Ya da, biz dahil, hiç. Eğer Caesar isterse,

75

Efendimiz onunla dost olmaya çoktan hazır.

Bize gelince, elbette, o kimden yanaysa,
Biz de ondan yanayız, yani Caesar'dan.

THIDIAS (*Kleopatra'ya*)

Pekâlâ. O zaman, ey şanlı Kraliçe,
Caesar'ın mesajı şu:

80

Sizin için endişe edecek bir durum yok;
Caesar'ın Caesar olduğunu bilin yeter.

KLEOPATRA

Caesar çok âlicenap; devam et.

THIDIAS

Biliyor ki, siz aşkınızdan değil,
Korkunuzdan kucak açtınız Antonius'a.

85

KLEOPATRA

Oo!

THIDIAS

Onun için, onurunuzla sürülen lekeleri,
Hak etmediğiniz, zorunlu özürler olarak
Kabul ediyor ve hoş görüyor.

KLEOPATRA

O bir tanrı olduğuna göre,
En doğrusunu bilir. Onuruma gelince,
Teslim olmadı, zapt edildi.

90

ENOBARBUS (*Kendi kendine*)

Demek öyle! Bir de Antonius'a soralım,
Bakalım o ne diyor. Ah efendim,
Her tarafından su almış batıyorsun.
En yakının bile terk etti seni, baksana.
Bizim de artık çaremiz kalmadı
Seni bırakıp gitmekten başka. (*Çıkar.*)

95

THIDIAS

Caesar'dan arzunuz neyse,

Ona iletebilir miyim? Çünkü,
Dileğinizi belirtin diye
Özellikle rica ediyor. Diyor ki,
Kendi başarılarından
Size de dayanacak bir direk çıkarsa
Çok memnun olacakmış. Bu arada,
Antonius'tan ayrıldığınızı ve
Yeryüzünün efendisi olan kendisinin
Himayesine sığındığınızı duymak
İçini ısıtacakmış.

KLEOPATRA

Senin adın ne? 110

THIDIAS

Adım Thidias.

KLEOPATRA

Pek nazik haberci,
Benim adıma büyük Caesar'a de ki,
Onun muzaffer ellerinden öpüyorum.
Ayrıca, tacımı ayaklarının dibine koyarak,
Mısır'ın kaderi hakkında onun ağzından çıkacak
Mutlak buyruğu duyana kadar
Önünde diz çökmeye hazırım.

THIDIAS

En soylu yolu seçtiniz.
Akılla şans karşı karşıya geldiğinde,
Eğer akıl var gücüyle çarpışırsa,
Şans karşısında asla gerilemez.
Şimdi görevimin sonunda
Elinizi lütfederseniz şeref duyarım.

(Kleopatra'nın elini öper.)

KLEOPATRA

Sizin Caesar'ın babası da sık sık, 125
 Yapmayı düşündüğü fetihleri planlarken,
 O değersiz ele dudaklarını dokundurur,
 Yağmur gibi öpücük kondururdu.

(*Antonius ile Enobarbus girer.*)

ANTONIUS

Bu ne yılışıklık!
 Yıldırımlar tanrısı Jüpiter adına, 130
 Sen kimsin be adam?

THIDIAS

Dünyanın en üstün,
 Buyruğu en yaman adamının,
 Yap dediğini yapan biri.

ENOBARBUS

Kırbaçlanmayı hak ettin. 135

ANTONIUS (*Seslenir.*)

Hey, kim var orada? –Ah, seni akbaba!⁽¹⁾
 Ey tanrılar ve şeytanlar!
 Otoritem eriyip akıyor üstümden artık.
 Bir zamanlar, “Hey!” diye seslendiğimde,
 Armağanlarını almaya koşturan çocuklar gibi, 140
 “Buyrun!” diye hükümdarlar seyirtirdi yanıma.
 Kulağınız nerede? Ben hâlâ Antonius'um.

(*Hizmetkârlar girer.*)

Alın bu zıpçıktıyı, kırbaçlatın.

(1) Akbaba: Metinde “çaylak” (“kite”) geçiyor. Kadınlar için kullanıldığında, hakaret ifade eden bir terim. “Çaylak,” Türkçe’de başka çağrışımlar yapıyor. İçinde “leşle beslenen” anlamı olduğundan, ve “çaylak”la benzeşen bir hakaret ifadesi taşıdığından, “akbaba”yı kullandım.

ENOBARBUS (*Usulca Thidias'a*)

Günü sayılı aslanla uğraşmaktansa,
Aslan yavrusuyla oynamak yeğdir.

145

ANTONIUS

Ey gök kubbedeki ay ve yıldızlar!
(*Hizmetkârlara*) Vurun kırbacı. İsterse onun yerinde,
Caesar'a haraç veren beylerin
En haşmetlisinden yirmisi olsun;
Bu kadının –Kleopatra mı, neyse adı–
Eline yapışıp böyle yılışanın cezası budur.
Vurun kırbacı baylar,
Dayak yiyen oğlanlar gibi,
Zırlamaya başlayıp, “Vurmayın!” diye
Yalvarıncaya kadar acımayın.
Götürün bunu karşımdan.

150

155

THIDIAS

Marcus Antonius...

ANTONIUS

Götürün şunu! Kırbaçlandıktan sonra
Geri getirin. O zaman, bu zıpçıkıyla
Caesar'a gidecek bir haberimiz olacak. (*Hizmetkârlar,
Thidias'ı da alarak çıkarlar.*)
(*Kleopatra'ya*) Daha ben seni tanımadan,
Senin günün zaten geçmişti.
Ha? Bunun için mi
Yastığıma başımı koymadım Roma'da?
Meşru evlat edinme fırsatını teptim?
Hem de mücevher gibi bir kadından!
Yanında bir sürü asalak besleyen birinin
Oyuncağı olmak için mi yaptım bunu?

160

165

KLEOPATRA

Aziz efendim...

ANTONIUS

Hep gelgeç biriydin zaten. Ama işte 170
 Kusurlarımız böyle kemikleştiğinde,
 –Ah, ne korkunç!–
 Bilge tanrılar gözlerimizi bağlar.⁽¹⁾
 Sonra da, biz bulunduğumuz kümeste,
 Kendi pisliğimizin içinde eşelenir; 175
 Hatalarımıza hayran, kurula kurula gezinir
 Ve bu şekilde sonumuza yaklaşırken,
 Onlar da gülerek seyrederler halimizi.

KLEOPATRA

Ah, demek iş buraya geldi!

ANTONIUS

Ben seni bulduğumda, 180
 Sen ölen Caesar'ın tabağında kalan,
 Çoktan soğumuş bir yiyecektin;
 Dahası, Gnaeus Pompeius'ın artığıydın.
 Bunlar duyulanlar; bir de duyulmayanlar var.
 Kimbilir başkalarıyla da nasıl fingirdedin. 185
 Bana kalırsa, sen namus nedir bilmiyorsun;
 Olsa olsa tahmin yürütebilirsin belki.

KLEOPATRA

Anlamıyorum, ne oluyor?

ANTONIUS

Ne olacak; adam gelmiş, sadakasını alacak,
 “Allah razı olsun,” deyip gidecek. 190
 Ama sen ne yapıyorsun?
 Herifin, eline sivaşmasına izin veriyorsun.
 O el ki, benim oyun arkadaşım,
 Senin kraliçelik mührün,

(1) O çağda, av için yetiştirilen doğan ve şahin gibi yırtıcı kuşları ehlileştirmek için, göz-kapaklarını diker ve onları bu şekilde bir süre kapalı alanda bırakırlarmış.

Aramızdaki yüce gönül bağı. 195
 Keşke şu anda, Basan tepesindeki
 Boynuzlu boğalar arasında olsaydım;
 Hepsini bastırırdım böğürmemle.⁽¹⁾
 Öyle vahşice bir ses ki içimdeki,
 Bunu uygarca ifadeye çalışmak 200
 Boynuna ilmek geçmiş adamın,
 Elini çabuk tuttuğu için
 Cellada teşekkür etmesi gibi olur.
 (Bir Hizmetkâr'la Thidias girer.)
 Kırbaçlandı mı?

HİZMETKÂR

Adamakıllı efendim. 205

ANTONIUS

Ağlayıp af diledi mi?

HİZMETKÂR

Merhamet diledi.

ANTONIUS (Thidias'a)

Eğer baban hayattaysa, senin yerine
 Kız evladım olsaydı keşke, diye dövünsün şimdi.
 Sen de, sırf zafer kazandı diye 210
 Caesar'ın her dediğini yapmada
 Bu kadar hevesli olma; yoksa,
 İşgüzarlığın yüzünden böyle kırbacı yersin.
 Bundan böyle, ne zaman
 Bir hanımefendinin beyaz elini görsen, 215
 İrkilecek ve titremeye başlayacaksın.
 Şimdi Caesar'a git ve ona,
 Seni nasıl hoş tuttuğumuzu anlat.

(1) Basan tepesi: Kutsal kitapta adı geçen bir tepe. Antonius, Kleopatra'nın onu "boynuzladığını" düşünüyor.

Söyle ona, beni kızdırmasin;
 Öyle kibirli, küçümser havalara girmesin; 220
 Bugünkü halime değil,
 Geçmişte ne olduğuma baksın.
 Kızdırıyor beni; şu sıra da
 Bu o kadar zor bir şey değil.
 Eskiden bana kılavuzluk eden uğurlu yıldızlarım, 225
 Şimdi kürelerinden fırlayıp, alev alev,
 Cehennemin dipsiz derinliğine kaydılar.⁽¹⁾
 Eğer dediklerim ve yaptıklarım
 Hoşuna gitmezse, söyle ona,
 Benim azatlı kölem Hipparchus 230
 Onun yanında nasıl olsa.
 Benimle ödeşmek isterse,
 Aynı şeyi o da Hipparchus'a yapsın;
 İster kırbaçlasın adamı, isterse assın,
 Veya işkence etsin ona. Unutma, söyle. 235
 Hadi şimdi, yediğin kırbacın
 Sırtındaki izleriyle birlikte çek git.

(*Hizmetkâr'la Thidias çıkar.*)

KLEOPATRA

Tamam mı, rahatladın mı?

ANTONIUS

Heyhat! Yeryüzünün ayı karardı.

Bunun da tek anlamı olabilir: 240

Antonius'un sonu geldi.

KLEOPATRA (*Kendi kendine*)

İyisi mi bekleyelim, kendine gelsin.

⁽¹⁾ Uğurlu yıldızlarım: Devrin inancına göre (ki bu inanç, zamanın "yıldız falı" için de geçerli), her yıldız çevreleyen saydam bir küre vardı. Yıldızlar, bu küre içinde, yörüngelerinde dönerlerdi.

ANTONIUS

Caesar'a iltifat olsun diye mi cilveleştin
Adamın dizbağını bağlayan uşağıyla?

KLEOPATRA

Daha beni tanıyamadın mı?

245

ANTONIUS

Yüreğin soğudu benden, değil mi?

KLEOPATRA

Ah, canım, eğer öyleyse,
Tanrı dolu yağdırsın o soğuk yüreктen,
Kaynağında zehirlesin taneleri
Ve ilk tane benim boğazıma düşsün;
O eridikçe, canım da birlikte erisin.
İkinci tane Caesarion'a çarpsın
Ve fırtına sonrası dolu eriyip sel olunca,
Büyük Mısır, halkıyla birlikte,
Kendi yavrularım da mezarsız kalsın;
Nil'in sinekleriyle böceklerine yem olup
Silinsin hepsi yeryüzünden.

250

255

ANTONIUS

Peki, inandım sana.
Caesar İskenderiye'yi kuşatıyor.
Ben kadere inat, onun karşısına çıkacağım.
Karadaki kuvvetlerimiz gayet iyi durumda;
Bölünen donanmamız da yeniden birleşti;
Gemilerimiz denize açıldı ve savaşa hazır.
Peki, sen nerelerdeydin, ey yüreğim?
Duyuyor musun, hanımefendi?
Eğer bir defa daha cenk meydanından dönüp
Bu dudakları öpmek nasip olursa bana,
Göreceksin nasıl kanlı canlı olacağım.
O zaman ben de, kılıcım da

260

265

Tarih kayıtlarında yer almaya hak kazanacağız.
Hâlâ ümit var.

270

KLEOPATRA

İşte, benim yiğit efendim!

ANTONIUS

Üç kat daha yürekli, cüretli, soluklu olacağım,
Kudurmuş gibi vuruşacağım. Eskiden,
Talih yüzüme gülerken,
Bana bir hoş söz söyleyenin
Canını bağışladığım olurdu.
Ama şimdi, kimseye aman vermek yok!
Önüme çıkanı karanlığa yollayacağım.
Hadi gel, bir gece daha keyfedelim.
Mahzun komutanlarımı çağırın.
Kupalarımız bir kere daha dolsun.
Varsın çalsın gece yarısı çanı,
Biz onunla alay edelim.

275

280

KLEOPATRA

Bugün benim doğum günüm.
Sade bir kutlama düşünmüştüm,
Ama, madem efendim yine Antonius oldu,
Ben de Kleopatra olacağım.

285

ANTONIUS

Bak, daha neler yapacağız.

KLEOPATRA

Yüce komutanları çağırın,
Efendimin huzuruna gelsinler.

290

ANTONIUS

Evet, çağırın hepsini.
Onlara söyleyecek sözümüz var.
Bu gece yaralarından şarap sızdıracağım.

Hadi gel Kraliçem. Merak etme,
Daha bizde iş var.
Bundan sonraki ilk dövüşümde
Ölüm bana âşık olacak;
Onun felaket saçan tırpanından
Geri kalmayacak kılıcım çünkü. (*Enobarbus dışında*
herkes çıkar.) 300

ENOBARBUS

Şimşekten yaman çakıyor şu anda!
Böyle çılgına dönünce insan,
Korku filan kalmaz onda.
Bu havaya girdi mi,
Güvercin bile şahine kafa tutar. 305
Her zaman olduğu gibi,
Bizim komutanın beyni zayıflayınca
Yüreği güçleniyor. Bu tür cesaret
Akı avlayıp yok edince,
Kendi kılıcını da yutmuş oluyor sonunda. 310
Artık bir yolunu bulup
Antonius'tan ayrılmanın zamanı geldi. (*Çıkar.*)

DÖRDÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(İskenderiye önlerinde, Caesar'ın ordugâhı. Caesar, Agrippa, Maecenas, Caesar'ın ordusu. Caesar'ın elinde bir mektup vardır.)

CAESAR

Bana oğlan diyor ve paylıyor. Gücü yetse
Döve döve Mısır'dan atacak beni.
Habercimi kırbaçlatmış; bana da meydan okuyor,
Antonius'a karşı Caesar, teke tek çarpışaymıştık.
Bu geçkin budala bilmiyor ki,
Ölmek istesem bunun yolu çok.
Bence çok gülünç böyle meydan okuması.

5

MAECENAS

Caesar herhalde biliyor ki,
Böyle büyük biri hırlamaya başlayınca,
Köşeye sıkışmış, işi bitmek üzere demektir.
Nefes aldırmayın, bu çılgınlığından yararlanın.
Öfkeye kapılan her zaman kaybeder.

10

CAESAR

Seçkin komutanlar, dinleyin:
Bugüne kadar çok çarpıştık.
Bunların sonuncusu da yarın.
Askerlerimiz arasında, yakın zamana kadar
Antonius'un emrinde olanlar var;
Onlar daha kolay ele geçirir Antonius'u.

15

Bu iş bittikten sonra askere ziyafet çekin.

Yeterince erzakımız var; ayrıca,

Bu ödülü de hak ettiler. Zavallı Antonius! (Çıkarlar.)

20

İkinci Sahne

(İskenderiye. Antonius, Kleopatra, Enobarbus, Charmian, Iras, Alexas ve ötekiler.)

ANTONIUS

Benimle dövüşmeyi kabul etmiyor, ha, Domitius?

ENOBARBUS

Hayır.

ANTONIUS

Peki, neden?

ENOBARBUS

Bahtı sizden yirmi kere daha açık olduğundan,

Ona göre, yirmiye karşı bir oluyormuşunuz.

5

ANTONIUS

Peki asker. Yarın, denizde ve karada çarpışıyorum.

Ya ölürüm ya da ölmeye yüz tutan şanımlı

Dökeceğim kanda yıkar, yeniden can veririm ona.

Ya sen, iyi dövüşecek misin?

ENOBARBUS

Her vuruşta, "Ya hep ya hiç!" diye bağıracağım.

10

ANTONIUS

Güzel söyledin.

Hadi şimdi hizmetkârları çağırın,

Esaslı bir sofraya hazırlansın bugün bize.

(*Hizmetkârlar girer.*)

Ver elini bana.

Dürüst ve namuslu bir adamsın sen.

15

Sen de öyle, sen de, sen de.

Bana iyi hizmet ettiniz. Zamanında,

Hükümdarlar yoldaşınız oldu.

KLEOPATRA (*Enobarbus'a*)

Bu ne demek oluyor?

ENOBARBUS (*Kleopatra'ya*)

Üzüntü bazen insana

20

Böyle tuhaf şeyler yaptırıyor.

ANTONIUS (*Bir hizmetkâra*)

Sen de namuslu bir adamsın.

Keşke ben bölünüp,

Tek tek hepiniz olabilseydim;

Sizler de birleşip Antonius olsaydınız.

25

O zaman, sizin bana yaptığınız güzel hizmeti

Ben de size yapardım.

HİZMETKÂRLAR

Tanrılar göstermesin!

ANTONIUS

Evet, aziz yoldaşlarım,

Bu gece de görün hizmetimi,

30

Kupalarımı boş bırakmayın,

Beni onurlandırın. Geçmişte,

Tüm İmparatorluğum bir emrime bakardı;

Sizler de şimdi öyle yapın.

KLEOPATRA (*Usulca Enobarbus'a*)

Ne demek istiyor?

35

ENOBARBUS (*Usulca Kleopatra'ya*)

Adamlarını ağlatmaya çalışıyor.

ANTONIUS

Hizmetinizi esirgemeyin bu gece.

Belki bu son göreviniz olacak.

Beni bir daha göremeyebilirsiniz;

Ya da bakarsınız, hayaletim kalmış geriye. 40

Kimbilir, belki yarın,

Başka bir efendiye hizmet ediyor olursunuz.

Size veda ediyor olabilirim şu anda.

Benim sadık dostlarım, size yol vermiyorum.

Aksine, sizensiz olamayan iyi bir efendi gibi, 45

Ölüme kadar yanınızda kalıyorum.

Bana bu gece iki saat hizmet edin.

Fazlasını istemiyorum. Bunu yaparsanız,

Tanrılar sizden razı olsun derim.

ENOBARBUS

Yapmayın efendim; 50

Niye böyle üzüyorsunuz onları?

Bakın, ağlıyorlar. Benim de,

Soğan soymuşum gibi oldu gözlerim,

Eşeklik işte. Çok ayıp,

Hepimiz kadınlara döndük. 55

ANTONIUS

Hah, hah, ha! Niyetim bu değildi.

Cin çarpsın beni eğer öyleyse.

O gözyaşlarının düştüğü yerde

Tanrıların şifalı otları bitsin.

Benim can dostlarım, 60

Sözlerimi çok acıklı anlamda aldınız.

Oysa ben, siz rahatlayın ve bu geceyi

Meşalelerle alev alev tutuşturun istemiştim.

Bilin ki, canlarım, yarın için umutluyum
 Ve inanıyorum ki, önderiniz olarak,
 Sizi zafere götüreceğim, onurlu ölüme değil.
 Hadi, şimdi yemeğe; hem yiyelim
 Hem kupalarda boğalım kötü düşünceleri. (Çıkarlar.)

65

Üçüncü Sahne

(İskenderiye, Kleopatra'nın sarayının önü. Bir grup asker.)

BİRİNCİ ASKER

İyi geceler kardeş. Gün yarın.

İKİNCİ ASKER

Her şey belli olacak. Talihin açık olsun.
 Bu arada tuhaf şeyler çalındı mı kulağına?

BİRİNCİ ASKER

Yo; ne gibi şeyler?

İKİNCİ ASKER

Hiç, sadece bir söylenti herhalde.
 Sana iyi geceler.

5

BİRİNCİ ASKER

Sana da ahabap.

(Başka askerler de girer ve önceki gruba katılır.)

İKİNCİ ASKER

Askerler, nöbette dikkatli olun.

ÜÇÜNCÜ ASKER

Sen de. İyi geceler, iyi geceler.

(Askerler, sahnenin köşelerinde yerlerini alır.)

İKİNCİ ASKER

Yerimiz burası. Yarın donanma kazanırsa,
Bence kara birliklerimiz de kesin dayanır.

10

BİRİNCİ ASKER

Ordumuz çok iyi, çok da azimli.

(Sahne altından obua sesleri gelir.)

İKİNCİ ASKER

Dur! Bu sesler de ne?

BİRİNCİ ASKER

Dinle, dinle!

İKİNCİ ASKER

Bak, gene!

15

BİRİNCİ ASKER

Müzik sesi geliyor.

ÜÇÜNCÜ ASKER

Yerin altından.

DÖRDÜNCÜ ASKER

Bu uğurdur, değil mi?

ÜÇÜNCÜ ASKER

Hayır.

BİRİNCİ ASKER

Susun dedik!

20

Peki, ne bunun anlamı?

İKİNCİ ASKER

Tanrı Herkül bu. Antonius onu severdi.

Ama şimdi o Antonius'u terk ediyor.⁽¹⁾

(1) Kahramanlığıyla ünlü Herkül, bazı kaynaklarda Antonius'un hayali atası olarak geçiyor. Enobarbus'la aynı gün Herkül'ün de Antonius'u terk etmesi anlamlı.

BİRİNCİ ASKER

Yürü. Bakalım öteki nöbetçiler de
Bizim duyduğumuzu duymuş mu?

25

İKİNCİ ASKER

Merhaba beyler.

HEPSİ (*Aralarında konuşurlar.*)

Vay canına! Şu işe bak! Duydun mu dediğini?

BİRİNCİ ASKER

Ya! Tuhaf, değil mi?

ÜÇÜNCÜ ASKER

Duydunuz mu beyler? Duydunuz mu?

BİRİNCİ ASKER

Nöbet boyunca sesi dinleyelim;
Bakalım sonrası nasıl gelecek.

30

HEPSİ

Oldu. Çok acayip! (*Çıkarlar.*)

Dördüncü Sahne

(*Kleopatra'nın sarayı. Antonius, Kleopatra, Charmian ve ötekiler.*)

ANTONIUS (*Seslenir.*)

Eros, zırhımı getir Eros!

KLEOPATRA

Biraz uyusan.

ANTONIUS

Hayır canım. Eros, gelsene; zırhım nerede?

(*Eros, Antonius'un zırhını getirir.*)

Gel bakalım ahbap.

Şu elindeki demiri geçiriver üstüme.

5

Eğer talih bugün bizden yana çıkmazsa,

Ona kafa tuttuğumuz için yapacak bunu. Gel.

KLEOPATRA

Durun, ben de yardım edeyim.

Şu parça nereye geliyordu?

ANTONIUS

Ah, bırak, bırak!

10

Sayende yüreğim bir zırh kuşandı zaten.

Yanlış, yanlış, orası değil, şurası.

KLEOPATRA

Sakin ol canım, yardım ediyoruz.

İşte şuraya geliyor herhalde.

(Antonius'un zırhı kuşanmasına yardım eder.)

ANTONIUS

Pekâlâ, tamam. Artık kimse duramaz önümüzde!

15

Gördün mü ahbap, nasıl becerdi!

Hadi git, sen de kuşan zırhını.

EROS

Hemen efendim.

KLEOPATRA

Nasıl, iyi bağlamış mıyım kemeri?

ANTONIUS

Hem de nasıl! Harika! Bu kemeri,

20

Biz kendi arzumuzla çıkarana kadar

Çözmeye kalkışan bir gök gürültüsü duyacak.

Bir türlü beceremiyorsun Eros.

Senin yanında, Kraliçem bu işte

Bir şövalye çırağı kadar usta. Bitir artık.

25

Ah sevgilim, keşke bugün
Cenk meydanında olsaydın da
Hükümdar nasıl çarpışmış,
Ustalık neymiş görseydin!

(Teçhizatlı bir asker girer.)

Merhaba asker. Hoş geldin.
Dövüşten anlayan birine benziyorsun.
İnsan işini sevince, erkenden kalkıp
Hevesle ona koşar.

30

ASKER

Evet efendim; vakit erken ama,
Hepsi zırhını kuşanmış bin asker
Şehir kapısında sizi bekliyor.

35

(Bağışmalar. Borazanlar. Subaylar ve askerler girer.)

SUBAY

Güzel bir sabah. Günaydın komutanım.

ASKERLER

Günaydın komutanım.

ANTONIUS

İyi başladık arkadaşlar.
Sabah erken gösterdi kendini; tıpkı
Adam olacak gencin karakteri gibi.
Eksik bir şey kaldı mı üstümde?
Hah, onu da ver. O da buraya. Şimdi oldu.
Hoşça kal, bayan. Sonum ne olursa olsun,
Bu bir asker öpücüğü.

40

45

(Kleopatra'yı öper.)

Bu durumda, sıradan bir veda
Doğrusu ayıp ve uygunsuz olurdu.
Şimdi artık çelikten bir adam olarak

Ayrılıyorum yanından. Sizler,
 Dövüşmek isteyen peşimden gelsin. 50
 Tam yerine gidiyoruz. Sağlıcakla kalın.
 (Kleopatra ile Charmian dışında herkes çıkar.)

CHARMIAN

Odanıza çekilmek ister miydiniz?

KLEOPATRA

Hadi düş önüme.
 Ona yakışır bir vedaydı.
 Bu büyük savaşın sonucunu 55
 Teke tek dövüş belirleyecek olsaydı;
 O zaman Antonius... ama şimdi!
 Neyse, hadi. (Çıkarlar.)

Beşinci Sahne

(İskenderiye, Antonius'un ordugâhı. Borazanlar. Bir köşeden Antonius
 ile Eros, öbür köşeden bir asker girer.)

ASKER

Dilerim tanrılardan,
 Antonius'un şanslı günü olsun bugün!

ANTONIUS

Keşke şu yaralararla
 Daha önce çıkmış olsaydın karşıma!
 O zaman karada dövüşmeyi seçerdim mutlaka. 5

ASKER

Öyle yapmış olsaydınız,
 Sizi terk eden beyler de,
 Bu sabah ayrılıp giden asker de
 Şu anda peşinizden geliyor olurdu.

ANTONIUS

Kim ayrılmış bu sabah?

10

ASKER

Kim mi? Hep sizin yanınızda olan biri.

“Enobarbus!” diye seslenirseniz,

Sizi duymayacak ya da,

Caesar’ın ordugâhından seslenecek,

“Ben artık senin tarafında değilim,” diye.

15

ANTONIUS

Ne diyorsun sen?

ASKER

Enobarbus Caesar’ın yanında efendim.

EROS (*Antoniüs’a*)

Sandıkları ve değerli eşyaları

Burada kalmış efendim.

ANTONIUS

Gitmiş, öyle mi?

20

ASKER

Kesinlikle.

ANTONIUS

Git Eros, eşyalarını da gönder ona.

Hadi durma. Tek parça kalmasın,

Yoksa karışmam! Bir de mektup yaz

–Ben imzalarım– yumuşak bir dille,

Benim adıma veda et ve esenlik dile.

25

Umarım bundan sonra

Efendi değiştirmek zorunda kalmaz.

Bunu da ekle. Yazık! Benim kaderim

Şerefli insanları yoldan çıkardı!

30

Hadi Eros, durma. Enobarbus! (*Çıkarlar.*)

Altıncı Sahne

(İskenderiye. Caesar'ın ordugâhı. Agrippa, Caesar, Enobarbus, Dolabella.)

CAESAR

Hadi Agrippa, git ve cengi başlat.
Unutmasınlar, Antonius'u sağ istiyoruz.

AGRIPPA

Hemen gidiyorum Caesar. (Çıkar.)

CAESAR

Evrensel barış çağı yakın.⁽¹⁾
Eğer bugün uğurlu bir gün olursa,
Dünyanın üç köşesinde⁽²⁾
Kendiliğinden zeytin ağaçları büyüyecek.

5

(Bir haberci girer.)

HABERCİ

Antonius cenk meydanına geldi.

CAESAR

Git, Agrippa'ya emrimi ilet:
Antonius'tan kaçan askerleri

10

(1) Evrensel barış: Daha sonra İmparator Augustus adıyla tanınan Octavius Caesar, hüküm sürdüğü yıllarda, tarihte *pax Romana* (Roma barışı) olarak adlandırılan, uzun bir barış ve huzur dönemi sağlanmasına önayak olmasıyla ünlü. Shakespeare, buradaki ifadeyle, Augustus'un imparator olduğu dönemde doğan İsa Peygamber'e de atıfta bulunuyor.

(2) Dünyanın üç köşesi: Roma'nın başındaki üç yöneticinin her birine düşen bölge; Avrupa, Asya, Afrika. Bazı araştırmacılar, bu ifadedeki "3" rakamında başka değiniler de görüyor. Örneğin, Shakespeare'in burada "yer, gök, deniz"e ve Nuh Peygamber'in soyundan türeyen üç ırka da değindiği görüşü var.

Ön saflara sürsün. Böylece Antonius
İlk öfkesini kendi askerinden çıkarmış olur.

(Haberci bir köşeden, Caesar ile Dolabella ayrı bir köşeden çıkar.)

ENOBARBUS

Alexas da Antonius'a ihanet etti.

Antonius ona görev vermiş,

Yahudilere göndermişti;

15

Ama Alexas, kendi dönmediği gibi,

Yahudilerin kralı Büyük Herod'u da kandırdı.

Böylece Herod da efendisi Antonius'u bırakıp

Caesar'ın tarafına geçti. Ama Caesar,

Bu hizmetine karşılık Alexas'ı astırdı.

20

Yine, Antonius'tan ayrılan Camidius ve diğerleri de

Caesar'ın hizmetine alındılar ama,

Şerefli insanlar olarak güvenini kazanamadılar.

Ben de kötü bir iş yaptım. Bu yüzden de

Kendimi o kadar suçluyorum ki,

25

Bundan sonra artık huzur bulamam.

(Caesar'ın bir askeri girer.)

ASKER

Enobarbus, Antonius senin mal ve servetini

Arkandan göndermiş; üstelik,

Gönlünden kopmuş, fazlasını da eklemiş.

Haberci benim nöbetim sırasında geldi;

30

Şu anda senin çadırının önünde,

Katırların yükünü indiriyor.

ENOBARBUS

Hepsi senin olsun.

ASKER

Şakayı bırak Enobarbus,

Doğru söylüyorum. İyisi mi,

35

Sen bir an önce git, adamın güvenliğini sağla.
 Görevime dönmek zorunda olmasam
 Bu işi ben de yapardım. Senin İmparatorun
 Hâlâ Jüpiter gibi davranıyor bence.

ENOBARBUS

Yeryüzünün en alçak insanı benim; 40
 Tüm varlığımla hissediyorum bunu.
 Ah Antonius, bu ne sınırsız cömertlik!
 Adi davranışım karşısında bile
 Böylesine eliaçık olan sen,
 Kimbilir sadakatimi nasıl ödüllendirirdin. 45
 Yüreğim dayanamaz buna.
 Bu düşünceler hemen parçalamazsa onu,
 Belki ben, daha hızlı davranıp
 Aynı işi yapabilirim. Ama hissediyorum,
 Düşünce yetecek bu işi bitirmeye. 50
 Sana karşı çarpışmak ha! Yo, hayır!
 En iyisi ben uygun bir hendeke bulup
 İçinde öleyim. Suyu ne kadar pis olursa,
 O kadar yakışır şu kalan ömrüme. (Çıkar.)

Yedinci Sahne

(İskenderiye. Cenk meydanı. Davul ve borazanlar. Agrippa, davulcular
 ve borazancılar.)

AGRIPPA

Ricat borusu! Çok ileri düştük.
 Caesar da zorlanıyor.
 Tahminimizden baskın çıktı düşman. (Çıkarlar.)

Sekizinci Sahne

(Önceki sahnenin devamı. Antonius ile, yaralı halde Scarus.)

SCARUS

Ey kahraman İmparatorum,
Dövüş diye buna derim ben!
Eğer baştan böyle yapsaydık bu işi,
Hepşini, kafaları sargılarla,
Geldikleri yere göndermiştik.

5

ANTONIUS

Çok kan kaybediyorsun.

SCARUS

Şuramda T şeklinde bir yaram vardı,
Ama şimdi H'ye dönüştü.⁽¹⁾

(Uzaktan ricat borusu duyulur.)

ANTONIUS

Çekiliyorlar.

SCARUS

Hepsini lağım çukurlarına dökeceğiz.
Benim daha sekiz kesiğe yerim var.

10

(Eros girer.)

EROS

Yendik onları efendim;
Kazandığımız üstünlük sayesinde,
Zafer bizim olacak.

⁽¹⁾ Scarus, T şeklindeki yarasının alt ucuna, enine bir kılıç darbesi daha almış ve yarası, yanlamasına dönük bir H'ye benzemiş.

SCARUS

Ricat yollarını kesip tavşan yakalar gibi, 15
 Yakalayalım onları arkadan.
 Kaçanları kovalayıp binelim tepelerine;
 Çok eğlenceli olur.

ANTONIUS (*Eros'a*)

Ödülünü alacaksın. Öncelikle, 20
 Hep iyimser ve neşeli olduğun için;
 Ama bunun on katı da, kahramanlığın için.
 Hadi gidelim.

SCARUS

Ben de seke seke geliyorum. (*Çıkarlar.*)

Dokuzuncu Sahne

(*Önceki sahnenin devamı. Borazan ve davullar. Antonius, davulcu ve borazancılar, Scarus ve ötekiler uygun adımla girer.*)

ANTONIUS

Onu ordugâhına kadar sürdük.
 Koşun biriniz önden ve
 Kraliçe'ye anlatın yaptığımız işleri.
 Yarın, güneş bizi görmeden,
 Bugün elimizden kaçanların 5
 Kanını da akıtırız. Hepiniz sağ olun;
 Hem yiğitliğiniz için, hem de,
 Bana hizmet olsun diye değil,
 Dava, kendi davanızmış gibi
 Dövüştüğünüz için. Her biriniz 10
 Birer Hektor olduğunuzu gösterdiniz.⁽¹⁾

⁽¹⁾ Hektor: Yunanlılarla Truvalıların savaşı sırasında, Truva'nın en büyük kahramanı.

Şehre gidin, eşinizi, dostunuzu kucaklayın,
 Neler yaptığınızı anlatın onlara ki,
 Yaralarınızda pıhtılaştıran kanı
 Sevinç gözyaşlarıyla yıkasınlar,
 Öpsün, iyileştirsinler tüm yaralarınızı.

15

(Kleopatra girer.)

(Scarus'a) Ver elini bana. Yaptığın işleri
 Bu muhteşem büyücüye anlatayım ki,
 O da şükran duygularıyla kutsasın seni.

(Kleopatra'yı kucaklar.)

Ey yeryüzünün ışığı,
 Zincirle kollarını zırhlı boynuma;
 Olduğun gibi, giysilerinle birlikte fırla gel,
 Del göğsümdeki zırhı, kalbime ulaş,
 Bin üstüne zaferle, o atarken.

20

KLEOPATRA

Hükümdarlar hükümdarı!
 Yücelerden yüce kahraman; gülüşüne bakılırsa,
 Tarihin kurduğu en büyük tuzağa
 Düşmemeyi başarmışsın, ha?

25

ANTONIUS

Bülbülüm benim,
 Onları haklayıp döşeklerine gönderdik.
 Sen bakma kızım;
 Kafamızdaki genç teller arasına
 Aklar karıştıysa da artık,
 Bizdeki beyin hâlâ iyi besler kaslarımızı,
 Gençlerle yarıştırmaya yeter bizi.
 Şimdi şu adama bak. O zarif elini
 Esirgeme onun dudaklarından.
 Hadi, öp bu eli, savaşçım.

30

35

(Scarus, Kleopatra'nın elini öper.)

Bu adam öyle bir dövüştü ki bugün,
Sanırsın, insanlıktan nefret eden bir tanrı,
Scarus kılığına girmiş, önüne geleni deviriyor.

40

KLEOPATRA

Pekâlâ, dostum, sana hediyem
Altın bir zırh olacak.
Bir hükümdara aitti bir zamanlar.

ANTONIUS

O zırh, Phoebus'un arabası gibi⁽¹⁾
Her yanı mücevher kakmalı olsa da,
Scarus'a layıktır. Ver elini bana.
İskenderiye'de bir uçtan bir uca
Keyifli bir yürüyüş yapalım seninle.
Delik deşik kalkanlarımızı,
Sahiplerine yakışır şekilde taşıyalım.
Sarayımız bu orduyu alabilseydi,
Yemeği hep birlikte yer,
Yarın karşımıza çıkacak
Krallara layık tehlikeler şerefine
Kupalarımızı birlikte kaldırırdık.
Haydi şimdi çalsın borazanlar, vursun davullar,
Patlasın şu şehrin kulakları;
Yer gök bizi alkışlasın. (*Borazanlar. Çıkarlar.*)

45

50

55

Onuncu Sahne

(*Caesar'ın ordugâhı. Nöbetçi subayı ve adamları.*)

NÖBETÇİ SUBAYI

Bir saat içinde yerimize yeni nöbetçi gelmezse,

⁽¹⁾ Phoebus: Klasik Yunan mitolojisinde güneş tanrısı.

Biz nöbetçi odasına döneriz.
Gece aydınlık; dediklerine göre,
Sabaha karşı ikide çatışma başlayormuş.

BİRİNCİ NÖBETÇİ

Şu son gün bizim için uğursuz bir gündü.

5

(*Enobarbus girer.*)

ENOBARBUS

Sen tanığım ol, ey gece...

İKİNCİ NÖBETÇİ

Bu adam da kim?

BİRİNCİ NÖBETÇİ

Kenara çekilip dinleyelim.

ENOBARBUS

Sen tanığım ol, ey kutsal Ay!
Tarih kayıtlarında kaçaklar lanetle anılırken,
Zavallı Enobarbus'un, senin huzurunda
Nedamet getirdiğine tanık ol.

10

NÖBETÇİ SUBAYI

Enobarbus?

İKİNCİ NÖBETÇİ

Durun, dinleyelim.

ENOBARBUS

Ey gerçek hüznün eşsiz ecesi! Söyle,
Gecenin zehirli sisi üstüme yağsın,⁽¹⁾
İrademe inat, ısrarla süren bu yaşam,
Benimle bağını koparsın artık.
Acıdan kupkuru olmuş yüreğimi,

15

(1) Shakespeare'in zamanında, gecenin sisli, rutubetli havasının hastalık yaydığına inanılmış.

İşlediğim kusurun taş duvarına fırlat at, 20
 Toz olup dağılsın orada;
 Kötü düşünceler son bulsun artık.
 O Antonius! Gözden düşmek bile
 Kaçmak kadar korkunç olamaz.
 Tarihin kayıtlarına, nankörlerin, 25
 Kaçakların şahı diye geçsem de olur;
 Yeter ki sen beni bağışla.
 O Antonius, Antonius! (Ölür.)

BİRİNCİ NÖBETÇİ

Gelin, konuşalım onunla.

NÖBETÇİ SUBAYI

Evet, konuşalım, 30
 Söyleyecekleri Caesar'ı ilgilendirebilir.

İKİNCİ NÖBETÇİ

Evet, ama uyumuş.

NÖBETÇİ SUBAYI

Hayır, bayılmış.
 Bu kadar acı bir duadan sonra
 Uyuyabilmesi mümkün değil. 35

BİRİNCİ NÖBETÇİ

Gidip bakalım.

İKİNCİ NÖBETÇİ

Hey, uyanın efendim, uyanın!
 Konuşun bizimle.

BİRİNCİ NÖBETÇİ

Bizi duyuyor musunuz?

NÖBETÇİ SUBAYI

Ölüm almış götürmüş onu. 40
 (Uzaklardan davul sesleri)

Dinleyin, davullar usulca,
 “Uyanın artık,” diyor uyuyanlara.
 Hadi onu nöbetçi odasına götürelim, önemli biri.
 Saatimiz de tam doldu.

İKİNCİ NÖBETÇİ

Hadi o zaman. Bakarsın kendine gelir. (*Cesedi de alarak çıkarlar.*)

45

On Birinci Sahne

(*Bu ve bundan sonraki iki sahne cenk meydanında geçer. Antonius, Scarus ve Antonius'un ordusu.*)

ANTONIUS

Bugün hazırlıklarını denizde yapmışlar;
 Bizimle karada savaşmak işlerine gelmiyor.

SCARUS

Ne karada, ne denizde efendim.

ANTONIUS

Nerede isterlerse savaşırız onlarla,
 Hattâ, ateşte ya da havada bile.⁽¹⁾
 Ama şimdi yapacağımız şu:
 Şehrin yakınındaki tepelerde bulunan piyademiz
 Bizimle birlikte kalacak.
 Denizle ilgili emir verilmişti.
 Düşman gemileri sığındıkları limandan çıktı;
 Şimdi artık ne yapmak istediklerini,
 Savaş planlarının ne olduğunu
 Daha iyi gözleyebiliriz. (*Çıkarlar.*)

5

10

(1) Antonius, tarihin belli dönemlerinde benimsenen düşünceye göre, evreni oluşturan dört temel maddeden söz ediyor: Toprak (“kara”), su (“deniz”), ateş, hava.

On İkinci Sahne

(*Caesar ve ordusu.*)

CAESAR

Bize saldırı olmadıkça, karada bekleyeceğiz.
Herhalde olmayacak da, çünkü
En iyi birliklerini kadırgalarına ayırdı.
Şimdi vadilere inelim ve orada
En iyi şekilde mevzilenelim. (Çıkarlar.)

5

On Üçüncü Sahne

(*Uzaklardan, bir deniz savaşından geliyormuş gibi, borazanlar. Antonius ile Scarus.*)

ANTONIUS

Hâlâ savaşa girmediler.
Şu karşıdaki çamın oraya gidip
Ne olup bittiğine bir bakayım.
Hemen döner, durumu sana bildiririm. (Çıkar.)

SCARUS

Kleopatra'nın yelkenlerinde
Kırlangıçlar yuva yaptı. Kâhinler,
Meşum bir suratla bakıyor,
"Bilmiyoruz, söyleyemeyiz," diyor,
Gördüklerini açığa vurmaya çekiniyorlar.
Antonius kâh yavuz, kâh bezgin;
Talihi karardıkça, nöbetleşe,
Bir ümitleniyor, bir korkuyor;

5

10

Bir an, kaybettiklerini kazanırım sanıyor;
Sonra, ya elimdeki de giderse diyor.

(*Antonius girer.*)

ANTONIUS

Her şey bitti. 15
Bu alçak Mısırlı bana ihanet etti.
Donanmam düşmana teslim oldu.
Şimdi orada hep birlikte,
Ne zamandır ayrı kalmış dostlar gibi,
Başlıklarını havaya fırlatıp eğleniyorlar. 20
Seni üç kere dönek aşifte!⁽¹⁾
Sen sattın beni bu yeni yetmeye;
Yüreğimin tüm savaşı seninle.
Scarus, söyle kaçsın herkes.
Benim tek bir işim kaldı, 25
O da bu cadıdan öcümü almak,
Söyle kaçsın herkes. Hadi git. (*Scarus çıkar.*)
Ey güneş! Bu son görüşüm senin doğuşunu.
Burada Talih'le Antonius'un yolları ayrılıyor.
El sıkışma zamanı geldi artık. 30
Buraya mı varacaktı?
Peşimden hiç ayrılmayan,
Her istediğini yaptığım insanlar,
Şeker gibi eriyip kopuyor benden,
Tatlı iltifatlarını, yeni açılmakta olan 35
Caesar çiçeğine bırakıyorlar. Bir zamanlar
Hepsine tepeden bakan bu koca çamın
Kabuğu soyuldu artık.⁽²⁾ İhanete uğradım.

(1) Üç kere dönek: Kleopatra'nın arka arkaya üç kişiye, Julius Caesar, Pompeius ve Antonius'a ihanet ettiğini söylüyor.

(2) Antonius kendisinden söz ediyor; Caesar'ın, "hayatının baharında," kendisinin ise ölmeye yakın bir ağaç olduğunu belirtiyor.

Ah o Mısır'ın sahte ruhu yok mu!
 Ne varsa, o öldürücü büyüde var. 40
 Bir bakışı yetti beni savaşa sokmaya,
 Ya da yanına koşturmaya.
 Tek amacım, tacım, tahtım,
 Onun koynuna girmek oldu.
 Tam bir çingene gibi benimle oynadı; 45
 Mahvedinceye kadar oyaladı beni.
 Hey Eros, Eros!

(Kleopatra girer.)

Ah, seni cadı! Yok ol!

KLEOPATRA

Efendim sevgilisine neden böyle öfkeli acaba?

ANTONIUS

Gözüme görünme! 50
 Yoksa benden bulursun layığını;
 Caesar'ın geçit töreni de berbat olur.⁽¹⁾
 O törene katıl ki, seni alıp kaldırsın havaya,
 Çılgınlık atan kalabalığa göstereyim.
 Kadın ırkının en ağır lekesi olarak, 55
 Arabasının peşinden git. Bir ucube gibi,
 Zavallı insancıkların, meczupların eğlencesi ol.
 O yumuşak huylu Octavia bile,
 Özel olarak uzatsın tırnaklarını,
 Tarla sürer gibi tırmalamak için suratını. (Kleopatra çıkar.) 60
 İyi ki gittin de canını kurtardın. Ama,
 Öfkemin kurbanı olsaydın da olurdu;
 Bir ölüm, bir sürü ölümü engellerdi o zaman.

(1) "Seni öldürür, Caesar'ın da ganimet olarak Roma caddelerinde teşhir etmesini engellerim," diyor.

Eros, hey! Üstümde Nessus'un gömleği var.⁽¹⁾

Alcides, büyük dedem, gazabını öğret bana!

65

Öğret ki, Lichas'ı göğşe fırlatıp,

Aydın boynuzlarına takayım;

Değneklerin en ağırını taşıyan o ellerle

Kendi yaman benliğimi yola getireyim.⁽²⁾

Bu cadı ölecek. Beni Romalı oğlana sattı.

70

Komploya kurban gittim. Bunun için ölecek.

Eros, hey! (Çıkar.)

On Dördüncü Sahne

(İskenderiye. Kleopatra, Charmian, Iras, Mardian.)

KLEOPATRA

Ne olur, yardım edin kadınlarım!

Aklını kaçırmış! Kalkanı yüzünden çıldıran

Telamon'dan farksız. Ağzı köpürüyor;

Tesalya domuzundan beter.⁽³⁾

(1) Nessus'un gömleği: Antonius burada, bazı kaynaklarda atası olarak geçen Herkül'ün (bir başka adıyla, Alcides'in) ölümüne değiniyor. Mitolojideki insan başlı at "sentor" ("centaur"), Herkül'ün karısı Deianira'ya zehire batırılmış gömleğini verir ve bir tür aşk iksiri olan bu gömleği Herkül'e gönderirse kocasının ona yanıp tutuşacağını söyler. Deianira gömleği ulak Lichas'la gönderir. Herkül gömleği giydiğinde zehirlenir ve büyük acılar içinde ölür. Ölmeden önce gazaba gelerek ulak Lichas'ı göğşe fırlatır. Lichas deniz kıyısındaki kayaların üstüne düşerek parçalanır.

(2) Herkül'ün değneği: Herkül'ün ağır değneği sanat ve edebiyatta ünlü. Bu değnek, aynı zamanda, yer yer onun "erkekliğinin" simgesi olarak da geçiyor.

(3) Telamon: Truva'ya sefer yapan Yunan ordusundaki kahramanlardan biri olan Aias Telamon, öldürülen Akhilleus'un kalkanı kendisine değil Odysseus'a layık görülünce kıskançlıktan çıldırır ve düşman sanarak, bir koyun sürüsünü kılıçtan geçirir. Tesalya domuzu: Klasik mitolojiye göre, Kral Caledon Tanrıça Diana için kurban kesmeyi reddedince Diana ceza olarak Caledon'un tarlalarına azgın bir yaban domuzu gönderir.

CHARMIAN

Hemen anıt mezara gidin!

5

Kendinizi içeri kilitleyip

Öldünüz diye Antonius'a haber salın.

Ha insan yüceliğini kaybetmiş,

Ha ruhla beden ayrılmış, aynı şey.

KLEOPATRA

Anıta gidiyorum o zaman.

10

Mardian hadi sen de git ona,

Kraliçe kendini öldürdü, de.

Son sözü "Antonius!" oldu de

Ve ne olur, acıklı konuşmayı unutma.

Durma Mardian. Hemen bana haber getir;

15

Öldüğümü duyunca ne yapacak bakalım.

Anıta! (Çıkarlar.)

On Beşinci Sahne

(İskenderiye. Antonius ile Eros.)

ANTONİUS

Eros, hâlâ görüyor musun beni?

EROS

Evet yüce efendim.

ANTONİUS

Bazen bulutlara baktığımızda

Acayip şekiller görürüz;

Kimi zaman bir ejderha,

5

Ya da ayı, aslan, kale burcu,

Yardan aşağı sarkan bir kaya,

Çatal doruklu bir dağ,

Denize uzanan mavi bir burun;

Burnun üzerinde, göz aldanmasıyla, 10
 Dünyaya baş sallıyor gibi
 Sallanan ağaçlar görürüz.
 Sen de görmüşündür bu şekilleri.
 Bunlar, yaklaşan karanlık gecenin
 Eğlenceli habercileridir. 15

EROS

Evet efendim.

ANTONIUS

Bir an için bulutta gördüğümüz
 Ata benzeyen bir şekil, bulutun hareketiyle,
 Düşünce hızıyla değişir, seçilemez olur;
 Suyun içinde su gibi. 20

EROS

Haklısınız efendim.

ANTONIUS

Ya, aziz evladım Eros,
 Senin komutanın da aynı durumda.
 Ben, Antonius, buradayım evlat,
 Ama şu görünen şeklimi koruyamıyorum. 25
 Bu savaşları Mısır için yaptım.
 Kraliçe de kalbini bana verdi sanmıştım,
 Çünkü benim kalbim ondaydı. Meğerse,
 O, üstüne bir milyon kalp daha eklemiş.
 Onunki de bende değil artık. 30
 Bunu yapmakla kalmamış, Caesar'la da
 El altından anlaşıp oyuna hile katmış;
 Bana şan kazandırıyor gibi yaparken,
 Kozları onun eline vermiş.
 Yok, yok, ağlama iyi yürekli Eros. 35
 Hiç değilse, kendi sonumuza karar vermek
 Bizim elimizde.

(*Mardian girer.*)

Ah, o hain hanımın yok mu,
Beni kılıcımdan etti o!

MARDIAN

Hayır Antonius, 40
Benim hanımım sizi sevdi;
Kaderini tüm varlığıyla sizinle paylaştı.

ANTONIUS

Yıkıl karşımdan, kendini bilmez hadım.
Kes sesini! O bana ihanet etti;
Bedelini canıyla ödeyecek. 45

MARDIAN

Can bedeli bir kere ödenir;
O da bunu ödedi bile. Sizin yapmak istediğiniz,
Sizin yerinize yapıldı. Son sözleriyse,
“Antonius, yüce Antonius!” oldu.
Bu sözlerin tam ortasında, 50
Derin bir iniltiyle yarım kaldı Antonius adı,
Yüreğiyle dudakları arasında bölündü söz.
Öyle ki, can verirken sizin adınız vardı içinde.

ANTONIUS

Öldü demek?

MARDIAN

Öldü. 55

ANTONIUS

Çıkar zırhımı Eros. Bu uzun günün görevi bitti.
Şimdi uyku vakti. (*Mardian'a*) Buradan giderken
Can güvenliğinin sağlanacak; zahmetinin karşılığı.
Hadi git. (*Mardian çıkar.*) Çek şunu, çek!

(*Eros, zırhını çıkarması için Antonius'a yardım eder.*)

Aias'ın yedi kat kalkanı olsa⁽¹⁾ 60
 Dayanamaz yüreğimin vuruşlarına.
 Parçalan, ey bedenim!
 Ey yürek, göster gücünü, yar şu kabını,
 Kır kalıbını. Çabuk ol Eros, çabuk!
 Asker değilim artık. Ey paramparça zırhım, 65
 Sana da güle güle, asil görevin bitti.
 Eros, biraz yalnız bırak beni. (*Eros çıkar.*)
 Sana yolda yetişirim Kleopatra;
 Ağlayarak, af dileyeceğim senden.
 Evet, artık geçen her an işkence. 70
 Meşalen söndüğüne göre,
 Olduğun yere yat ve kımıldama artık.
 Bundan sonra her çaba beyhude;
 Debelendikçe daha fazla dolaşırsın ağa.
 O halde mühürü bas ve bu işi bitir. 75
 Eros! –Geliyorum, Kraliçem– Eros!
 Bekle beni. Seninle el ele tutuşup,
 Seven ruhların çiçekler üzerine uzanıp yattığı
 O diyara gittiğimizde, oradaki hayaletler,
 Dido ile Aeneas'ı seyretmeyi bırakıp⁽²⁾ 80
 Bizim mutluluğumuzu seyre koşacak.
 Neredesin Eros, Eros?

(*Eros girer.*)

EROS

Buyrun, efendim.

ANTONIUS

Kleopatra öldüğünden beri,

(1) Aias'ın kalkanı: Yunanlı kahraman Aias'ın pirinçten yapılma kalkanı, altı kat sığır postu ile kaplıymış ve delinmezliğiyle ün yapmış. (Kalkan, kendi madeniyle birlikte yedi kat.)

(2) Vergilius'un *Aeneas Destanı*'nda, Truvalı kahraman Aeneas, sevdiği kadın, Kartaca Kraliçesi Dido'yu terk eder. Dido da üzüntüsünden kendini öldürür.

Öyle aşağılık bir yaşam sürüyorum ki, 85
 Tanrılar adiliğimden öğreniyor.
 Kılıcımla dünyayı parçalara bölen,
 Yeşil Neptün'ün sırtında,
 Gemileriyle şehirler kurmuş olan ben,⁽¹⁾
 Şimdi bir kadından yüreksizim. 90
 Kleopatra ölümü seçerek, Caesar'a
 "Ben kendimin fatihyim," demeyi bildi.
 Ben onun kadar soylu davranamadım.
 Bak Eros, yemin etmiştin,
 Gün gelir başka çare kalmazsa, 95
 Emir verdiğimde, itirazsız öldürecektin beni.
 İşte o gün geldi. Geriye baktığımda,
 Utanç ve dehşet görüyorum yalnız.
 Hadi, yap işini şimdi. Merak etme,
 Kılıcın bana değil, Caesar'a inecek, 100
 Yenilen o olacak. Ne o, rengin soldu,
 Hadi, topla cesaretini

EROS

Tanrılar göstermesin!
 Düşman Partların oklarıyla yapamadığını
 Ben nasıl yaparım? 105

ANTONIUS

Düşün Eros, koca Roma şehrinde
 Bir camın arkasına oturtacaklar seni
 Ve benim halimi seyrettirecekler oradan.
 Efendinin, kolları bağlı, boynu bükük,
 Yüzü derin bir utançla kızarmış vaziyette, 110
 Kısmetli Caesar'ın arabasının arkasında,
 Damgalanmış suçlular gibi horlanarak
 Teşhir edilmesini görmeye dayanabilir misin?

(1) Neptün, deniz tanrısı olduğundan "Yeşil" diye nitelendiriliyor. Antonius, "Bir şehrin evleri kadar çok sayıda gemiyle denizlere açılmış olan ben," diyor.

EROS

Hayır, dayanamam.

ANTONIUS

Hadi o zaman. Şu anda
Bana şifa verecek tek ilaç bir kılıç darbesi.
Vatana büyük hayrı dokunan
O şerefli kılıcını çek şimdi.

115

EROS

Ah! Beni bağışlayın efendim.

ANTONIUS

Seni azat ettiğimde yemin etmedin mi,
Yap dediğim gün bunu yapacağına?
Derhal bitir bu işi. Yoksa anlarım ki,
Bugüne kadar yaptığın hizmetlerin hepsi
Rasgele yapılan, boş şeylermiş.
Çek kılıcını ve gel.

120

125

EROS

O zaman, bütün dünyanın
Önünde huşu duyduğu
O asil yüzünüzü öteye çevirin.

ANTONIUS (*Başını çevirir.*)

Hadi, göreyim seni!

EROS

Kılıcı çektim.

130

ANTONIUS

Ne yapmak için çektiysen
Hemen yap o zaman.

EROS

Benim aziz efendim,
Komutanım, İmparatorum;

Bu kanlı darbeyi vurmadan önce,
Size elveda diyorum.

135

ANTONIUS

Pekâlâ dostum, benden de elveda.

EROS

Elveda, büyük önder. Şimdi vurayım mı?

ANTONIUS

Vur Eros.

(Eros kılıcı kendine batırır.)

EROS

İşte vurdum. Tek kurtuluşum buydu,
Antonius'u öldürüp o acıyı çekmekten. (Ölür.)

140

ANTONIUS

Ey, benden kat kat asil, yiğit Eros!
Yapamadığın işle, yapmam gerekeni
Öğrettin bana. Kraliçem de, Eros da,
Verdikleri kahramanca örnekle,
Büyük insanlar olarak tarihte
Benim önümde yer alacaklar.
O zaman ben de, gerdeğe girecek
Bir güvey gibi giderim ölüme,
İşte, Eros, efendin çömezsin oluyor ölümde.
Bu işi yapmayı senden öğrendim.

145

(Kılıcı kendine batırır.)

Ah, ölmedim mi yoksa? Ölemedim mi?
Hey, muhafızlar! Gelin, bitirin şu işi!

150

(Muhafızlarla Decretas girer.)

BİRİNCİ MUHAFİZ

Sesler duydum, ne oldu?

ANTONIUS

Beceremedim dostlar.

155

Ne olur, bitirin şu başladığım işi!

İKİNCİ MUHAFİZ

Bir yıldız kaydı.

BİRİNCİ MUHAFİZ

Kıyamet günü geldi.

TÜM MUHAFİZLAR

Heyhat! Yazık!

ANTONIUS

Beni seven vurup öldürsün.

160

BİRİNCİ MUHAFİZ

Ben yapamam.

İKİNCİ MUHAFİZ

Ben de.

ÜÇÜNCÜ MUHAFİZ

Kimse yapamaz. (*Nöbetçiler çıkar.*)

DECRETAS

Ölümün ve kaderin adamlarını kaçırdı.

(*Antonius'un kılıcını alır.*)

Bu haber yanında kılıcı da Caesar'a götürdüm mü,

165

Gözüne girdim demektir.

(*Diomedes girer.*)

DIOMEDES

Antonius nerede?

DECRETAS

İşte Diomedes, orada.

DIOMEDES

Yaşıyor mu? Cevap versene be adam!

(*Decretas çıkar.*)

ANTONIUS

Sen misin Diomedes? Çek kılıcını;

170

Öldürünceye kadar sapla bana.

DIOMEDES

Yüce efendim,

Hanımım Kleopatra gönderdi beni.

ANTONIUS

Ne zaman gönderdi?

DIOMEDES

Şimdi efendim.

175

ANTONIUS

Kendisi nerede?

DIOMEDES

Anıt mezarına kilitledi kendini.

Olaçakları hissetmiş ve korkmuştu.

Baktı ki, Caesar'la ittifak yaptığından şüpheleniyorsunuz

–Ki asla olmamıştı böyle bir şey–

180

Ve öfkeniz de yatışmayacağı benziyor,

Öldü diye haber gönderdi.

Sonra da yaptığı işin sonucundan korkup

Doğruyu anlatmam için beni yolladı.

Ben de geldim, ama korkarım çok geç kaldım.

185

ANTONIUS

Çok geç, aziz Diomedes.

Muhafızımı çağır lütfen.

DIOMEDES

Hey, İmparatorun muhafızı! Muhafızlar! Hey!

İmparator çağırıyor, koşun.

(Dört-beş muhafız girer.)

ANTONIUS

Sevgili dostlar,

190

Beni Kleopatra'nın olduğu yere götürün.

Sizden istediğim son hizmet bu.

BİRİNCİ MUHAFİZ

Çok üzgünüz efendim, çok üzgünüz.

Sadık adamlarınız hizmete hazır,

Siz yeter ki yaşayın.

195

TÜM MUHAFİZLAR

Ne kara bir gün!

ANTONIUS

Yo, aziz yoldaşlarım, bırakın üzülmeyi,

Yoksa zalim kader kendini fazla önemser.

Bize ceza vermeye gelene hoş geldin diyelim ki,

Cezayı umursamadığımızı gösterip

200

Biz onu cezalandırmış olalım. Kaldırın beni.

Ben size çok yol gösterdim;

Şimdi de siz beni taşıyın, iyi dostlar.

Her şey için teşekkürler. (Muhafızlar Antonius'u ve Eros'u taşıyarak, birlikte çıkarlar.)

On Altıncı Sahne

(İskenderiye, Kleopatra'nın anıtı. Sahnenin yukarısında –bir yükselti üzerinde veya merdivenin üst kademesinde– Kleopatra, nedimeleri, Charmian, Iras.)

KLEOPATRA

Oo Charmian, asla çıkmayacağım buradan.

CHARMIAN

Lütfen içinizi ferah tutun hanımcığım.

KLEOPATRA

Hayır, tutamam. Varsın en acayip,
En korkunç olay gelsin başımıza.
Ferahlık da neymiş! Bize lüzumu yok.
Üzülme gerekçemiz ne kadar büyükse,
Acımız da o kadar büyük olmalı.

5

(Aşağıdan Diomedes girer.)

Ne oldu? Öldü mü?

DIOMEDES

Ölüm başucunda, ama henüz ölmedi.
Anıtın öteki tarafına bakarsanız
Onu görürsünüz; muhafızlar getirdi.

10

(Aşağıdan muhafızlar Antonius'u taşıyarak girer.)

KLEOPATRA

Ey güneş, yak şimdi çevrendeki küreyi!
Değişim son bulsun, kararsın dünya.⁽¹⁾
Oh Antonius! Antonius! Antonius!
Yardım et Charmian, yardım edin,
İras, aşağıdaki dostlar, yardım edin!
Buraya getirelim onu, hadi.

15

ANTONIUS

Durun. Caesar'ın gücüyle yıkılmadı Antonius;
Antonius'u yenen yine Antonius oldu.

KLEOPATRA

Tabii ki, Antonius'tan başka

20

⁽¹⁾ Güneşin de, öteki yıldız ve gezegenler gibi, kendisini çevreleyen bir küre içinde hareket ettiğine inanılıyormuş. Güneşin, çevresindeki küreyi yakması demek, yörüngesinden sapması, dünyayı karanlıkta bırakması ve tüm yaşama son vermesi demek olacak.

Kimse yenemezdi Antonius'u.
Ama çok yazık oldu!

ANTONIUS

Ölüyorum Kraliçem, ölüyorum.
Ölümünden tek ricam, biraz beklesin ki,
Binlerce öpücükten sonra,
Son zavallı öpücüğü
Dudaklarına kondurayım.

25

KLEOPATRA

Aşağı gelemem, sevgilim,
Canım efendim, beni affet.
Gelemem; gelirsem alırlar beni.
Bıçakların ağzı, ilaçların gücü,
Yılanların zehiri varsa,
Kısmetli İmparator Caesar'ın
Zafer gösterilerinin süsü olmayacağım.
Emniyetteyim. Merak etme,
Senin o dengeli, alçak gönüllü karın Octavia,
Bana vakarla bakıp, sessizce yargılayarak
Kendine onur payı çıkaramayacak.
Ama sen buraya gel, gel Antonius.
-Yardım edin, kadınlar-
Yukarı çekelim seni.
Yardım edin, iyi dostlar.

30

35

40

ANTONIUS

Çabuk olun, gidiyorum!

KLEOPATRA

Bu iş de pek zevклиymiş doğrusu!
Ne kadar da ağırımıssınız efendim!
Kederden gücümüz de kalmamış,
Ağır gelişiniz ondan.
Juno'nun yetkisi bende olsaydı,

45

Mercury'ye söyledim,
 Güçlü kanatlarıyla seni kaldırır, 50
 Jüpiter'in yanına oturturdu.⁽¹⁾
 Hadi, biraz daha gel.
 Vakti özlemle geçirmek ne aptalca!
 Oh hadi, gel, gel, gel!

(Antoniüs'u yukarı, Kleopatra'nın yanına kaldırıyorlar.)

Hoş geldin, hoş geldin! 55
 Önce yaşa, sonra öl; öpüşlerimle canlan.
 Dudaklarımda o güç olsaydı,
 İşte böyle kullanırdım onları.

(Öpüşürler.)

SAHNEDEKİLER

Ne kadar acı!

ANTONIUS

Ölüyorum Kraliçem, ölüyorum. 60
 Biraz şarap verin. Konuşmak istiyorum.

KLEOPATRA

Hayır, ben konuşacağım.
 Hem de, Talih denen o hain aşifteye
 Öyle bir veriştireceğim ki,
 Hakaretlerime dayanamayıp 65
 Hırsından çarkını kıracak.

ANTONIUS

Sakin unutma tatlı Kraliçem.
 Caesar'dan güvence iste;
 Şeref ve canın korunsun. Ah!

⁽¹⁾ Juno: Roma mitolojisinde, büyük tanrı Jüpiter'in eşi. Mercury: Tanrıların kanatlı habercisi.

KLEOPATRA

Bu ikisi bir arada olmuyor.

70

ANTONIUS

Canım, beni dinle. Caesar'ın çevresinde,
Proculeius'tan başka kimseye güvenme.

KLEOPATRA

Ben yalnızca kendi kararına
Ve ellerime güvenirim;
Caesar'ın adamlarına değil.

75

ANTONIUS

Kaderin bana reva gördüğü
Şu zavallı sona hiç hayıflanma,
Sakin dertlenme. Düşüncelerini hoş tut,
Dünyanın en büyük, en asil hükümdarı olduğum
Eski parlak günlerimle besle onları.
Hem şimdi de, bir sefil gibi ölüyor değilim.
Kendi vatandaşlarımdan birinin önünde,
Ödleğe çıkarmış değilim tolgamı.
Romalıya yiğitçe yenilen bir Romalıyım.
Artık ruhum uzaklaşıyor. Gücüm tükendi.

80

85

KLEOPATRA

Büyük insan, ölüyor musun?
Beni bırakıp nasıl gidersin?
Nasıl bırakırsın bu tatsız dünyada,
Bu domuz ahırında beni sensiz?

(*Antoniüs ölür.*)

Ah, bakın kadınlarım,
Yeryüzünün tacı eriyor işte. Efendim!
Ah, savaşın çelengi soldu,
Askerin sancağı düştü.
Toy oğlanlarla kızlar erkeklere denk oldu.

90

İnsanlar arasında fark kalmadı.

95

Ayın yeryüzünü bir dahaki ziyaretinde,
Görölmeye değır bir şey olmayacak aşğıda.

(Yere yğıılır.)

CHARMIAN

Ah, sakın olun hanımcığım!

IRAS

Kraliçemiz de öldü.

CHARMIAN

Hanımfendi!

100

IRAS

Bayan!

CHARMIAN

Ah, bayan, bayan, bayan!

IRAS

Yüce Kraliçe!

CHARMIAN

Dur, dur Iras!

KLEOPATRA (*Kendine gelir.*)

Hayır, artık Kraliçe filan değıl,

105

Sıradan bir kadınımf sadece.

Süt sağıan, ev işi yapan bir kız gibi

Heyecanıma kapılıverdim bir anda.

Şimdi bana yakışan, hükümdarlık esasını

O insafsız tanrılara fırlatıp,

110

“Siz mücevherimizi çalana kadar

Bu dünya sizinkine denkti,” demek.

Her şey boş. Sabırla katlansan aptallık olur;

Katlanmasan kuduz köpekten farkın kalmaz.

O zaman, ölüm üstümüze gelmeden,

115

Biz onun meçhul dünyasına koşsak, günah mı?
Ne o, ne var kadınlar? Hadi, neşelenin biraz.
Benim asil kızlarım! Ah kadınlar, kadınlar!
Bakın, lambamızın ışığı tükendi, söndü artık.
Aziz bayanlar, toplayın kendinizi.

120

Önce onu gömelim; sonra da,
Ne yapmak zorundaysak,
Güzel olan, asil olan neyse onu yapalım,
Hem de en âlâsından Roma usulüyle.

Öyle yapalım ki, ölüm bizimle gurur duysun.
Hadi, gidelim. O yüce ruhun kalıbı soğudu.⁽¹⁾

125

Ah kadınlar, kadınlar! Gelin,
Artık iki dostumuz kaldı bizim:
En kısa yol ve en kesin sonuç. (*Antonius'un bedenini
taşıyarak çıkarlar.*)

(1) Ruhun kalıbı: Antonius'un bedeninden söz ediyor.

BEŞİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Caesar'ın ordugâhı. Caesar ve savaş kurulu: Agrippa, Dolabella, Maecenas, Gallus, Proculeius.)

CAESAR

Git söyle ona Dolabella, teslim olsun.
De ki, yenildiği bu kadar açıkken,
Oyalama taktikleri gülünç oluyor.

DOLABELLA

Gidiyorum Caesar. (Çıkar.)
(Elinde Antonius'un kılıcıyla, Decretas girer.)

CAESAR

Bu da ne? Sen kimsin ki, 5
Bu halde karşımıza çıkıyorsun?

DECRETAS

Benim adım Decretas.
Marcus Antonius'un hizmetindeydim.
Yani, en değerli, hizmete en layık insan Antonius'un.
Ayağının üstünde durup konuşabildiği sürece 10
Benim efendim oldu. Bense, hayatımı
Onun düşmanlarına karşı çarpışmaya adadım.
Lütfeder, yanınıza alırsanız beni,
Onun için ne yaptımsa, Caesar için de yaparım.
Almazsanız da siz bilirsiniz, verecek bir canım var. 15

CAESAR

Sen ne söylüyorsun?

DECRETAS

Oh Caesar! Antonius öldü.

CAESAR

Bu kadar büyük bir haberin
Getirdiği ses de onca şiddetli olmalıydı.
Yer yerinden oynamalı, 20
Aslanlar caddelere fırlamalı,
İnsanlar inlere kaçışmalıydı.
Antonius'un ölümü tek bir kişinin kaderi değil;
O isimde dünyanın yarısı yatıyordu.

DECRETAS

Antonius öldü Caesar. 25
Üstelik ne bir adalet görevlisi eliyle,
Ne de kiralık bir hançerle. Hayır,
Kendi eliyle öldü; yaptığı her işe
Şerefli imzasını atan el, bu defa,
Yüreğinden aldığı cesaretle, 30
Yine kendi yüreğini parçaladı.
İşte bu da onun kılıcı.
Yarasından çekip aldım onu.
Bakın, asil kanı hâlâ üzerinde.

CAESAR (Ağlar.)

Biliyorum acılı dostlar, 35
Tanrılar beni ayıplıyor,
Ama böyle bir haber
Hükümdarların da gözünü yaşartır.

AGRIPPA (*Maecenas'a*)

Ne kadar tuhaf şu doğanın işi:
Onca çaba harcıyoruz, sonra 40
Başarıya ulaşınca gözyaşı döküyoruz.

MAECENAS (*Agrippa'ya*)

Antonius'un kusurlarıyla erdemleri denkti.

AGRIPPA (*Maecenas'a*)

İnsan yönetmeyi onun gibi bilen görülmemiştir.

Ama siz tanrılar, insan olalım diye,

Kusur da veriyorsunuz bizlere. Caesar sarsıldı.

45

MAECENAS (*Agrippa'ya*)

Böyle koca bir ayna konunca karşısına.

Kendini görmemesi mümkün değil.

CAESAR

Ah Antonius! Bunun sorumlusu benim,

Hiç aman vermedim sana. Ama bazen

Kendi yaramızı deştığımız olur.

50

Aslında başka çarem yoktu;

Ya ben senin gününü solduracaktım,

Ya sen benimkini. Şu koca dünyaya

Bir türlü sığışamadık seninle.

Ama gözümdeki yaştan bil ki,

55

Yüreğim kan ağlıyor. Sen ki, kardeşim,

En büyük davalarda tek rakibim,

İmparatorluğun ortak önderi,

Cephe arkadaşım, can yoldaşım, elim, kolum,

Yüreğimin esin kaynağı yürektin.

60

Yazık ki, uzlaşmaz yıldızlarımız,

Ortaklığımızı bölüp bizi bu hale getirdi.

Dinleyin, aziz dostlar...

(*Bir Mısırlı girer.*)

Neyse, daha uygun bir zamanda konuşuruz.

Belli ki bu adamın önemli bir işi var.

65

Dinleyelim bakalım ne diyecek.

Nereden geliyorsun?

MISIRLI

Gariban bir Mısırlıyım. Hanımım Kraliçe'ye
Kala kala bir tek anıt mezarı kalmıştı;
Şimdi oraya sığındı, niyetiniz neyse
Bilmek istiyor, ona göre davranacak.

70

CAESAR

Söyle ona, gönlünü ferah tutsun.
Yakında bir adamımız ona haber getirecek.
Kararımızı duyunca, ne kadar şerefli
Ve anlayışlı olduğumuzu görecek.
Caesar haşin davranmayı sevmez.

75

MISIRLI

Peki, tanrılar sizi korusun! (Çıkar.)

CAESAR

Gel Proculeius. Git söyle ona,
Niyetimiz onu küçük düşürmek değil.
İçinde bulunduğu duruma göre,
Onu rahatlatmaya çalış, ne gerekiyorsa yap.
Yoksa, haysiyeti incinebilir; o zaman
Kendine kıyıp çabamızı boşa çıkarabilir.
Öyle bir zafer töreni yapalım ki,
Asla akıllardan çıkmasın. Bunun için de,
Kleopatra sağ salim Roma'da olmalı.
Git ve en kısa zamanda bize haber getir;
Ne diyor, durumu nasıl,
Bir an önce bilmek istiyorum.

80

85

PROCULEIUS

Gidiyorum Caesar. (Çıkar.)

90

CAESAR

Gallus, sen de beraber git. (Gallus çıkar.)
Dolabella nerede? Hani Proculeius'a yardım edecekti?

CAESAR DIŞINDA HEPSİ
Dolabella!

CAESAR

Neyse, bırakın.

Şimdi hatırladım ne işi olduğunu. 95

Zamanı gelince burada olur.

Gelin, çadırıma gidelim. Biliyor musunuz,

Bu savaşa gönülsüz girdim ben.

Antonius'a yazdığım her mektupta

Yumuşak ve nazik ifadeler kullandım. 100

Gelin de anlatayım size işin gerçeğini. (*Çıkarlar.*)

İkinci Sahne

(*Kleopatra'nın anıtı. Kleopatra, Charmian, Iras, Mardian.*)

KLEOPATRA

Başıma gelenler sayesinde

Şimdi daha iyi anlıyorum

İyi yaşamak ne demekmiş.

Caesar olmanın hiç değeri yok.

Talihin kendisi değil o, uőağı, maőası. 5

Marifet, yapacağın işle,

Öteki işlerin hepsine son verebilmekte;⁽¹⁾

Rastlantıya köstek, değişime kilit vurabilmekte.

Bu büyük işi yapabilen insan artık uykusunda

Fakire de Caesar'a da can veren gübreyi⁽²⁾ 10

Bir daha asla tatmayacaktır.

(*Proculeius girer.*)⁽³⁾

(1) Kleopatra, intihardan söz ediyor

(2) Gübre: Kleopatra, toprağı ve toprağın verdiğı ürünü kastediyor.

(3) Kleopatra anıtın içinde, ötekiler ise dışında.

PROCULEIUS

Caesar, Mısır Kraliçesi'ne selam gönderiyor
Ve her türlü makul isteğinizi
Çekinmeden kendisine iletmenizi istiyor.

KLEOPATRA

Adın ne senin?

15

PROCULEIUS

Adım Proculeius.

KLEOPATRA

Antonius senden söz etmişti bana;

Ona güvenebilirsin, demişti.

Hoş, aldatılsam da umurumda değil,

İnsanlara güvenmenin yararına

20

İnanmıyorum artık çünkü.

Eğer efendinin aklında

Bir dilenci kraliçe varsa,

O zaman benim gibi bir majesteye,

Olsa olsa bir ülke dilenmek yakışır.

25

Şayet lütfeder, fethettiği ülkem Mısır'ı

Oğlum için bana bağışlarsa,

Zaten benim olanı bana vermiş olsa da,

Ona şükran duyar, önünde diz çökerim.

PROCULEIUS

Yüreğinizi ferah tutun.

30

Siz bir hükümdar eline düştünüz; korkmayın.

Ne istiyorsanız çekinmeden söyleyin.

Öyle âlicenap bir insandır ki o,

Tüm muhtaçların üzerinden akar geçer iyiliği.

Sizin bu yumuşak başlı ve uyumlu tavrınızı

35

Ona ileteceğim. Biri, önünde diz çöküp

İyilik istemeyegörsün, o fatih,

Elinden geleni yapmakla kalmaz,

“Başka bir şey var mı yapabileceğim?”

Diye de sorar üstelik insanlara.

40

KLEOPATRA

Lütfen ona söyleyin, bendeniz, naçiz kulları,

Yüce efendimize saygılarımı iletiyorum.

Saat başı yeni bir itaat dersi öğreniyorum

Ve onunla yüz yüze gelmekten onur duyacağım.

PROCULEIUS

Söylerim sayın bayan. Merak etmeyin,

45

Sizi bu duruma getiren kişi

Durumunuzu anlıyor.

(Sahnenin gerisinden Romalı askerler girer.)

(Askerlere) Onu gafil avladık; gördüğünüz gibi, kolay oldu.

Yakalayın ve Caesar gelene kadar bırakmayın.

IRAS

Yüce Kraliçem!

50

CHARMIAN

Ah Kleopatra, yakaladılar sizi Kraliçem!

KLEOPATRA (Bir hançer çeker.)

Çabuk, çabuk, güzel ellerim!

PROCULEIUS (Hançeri Kleopatra'nın elinden alır.)

Durun, değerli bayan, yapmayın!

Kendinize zarar vermeyin; ihanet değil bu,

Sizi kurtarmak için yaptık.

55

KLEOPATRA

Kimden kurtarıyorsunuz beni? Köpekleri bile

Rezil bir yaşamdan kurtaran ölümden mi?

PROCULEIUS

Kleopatra, kendinizi harap ederek

Efendimizin iyi niyetini istismar etmeyin.
 Bırakın, dünya âlem seyretsin,
 Takdir etsin büyüklüğünüzü. Eğer ölürseniz,
 Bu asla gerçekleşemez.

60

KLEOPATRA

Neredesin, ey ölüm? Gel buraya, gel.
 Gel, gel de, nice bebekle biçareye bedel⁽¹⁾
 Şu Kraliçeyi de al götür.

65

PROCULEIUS

Metin olun bayan.

KLEOPATRA

Bayım, yeme içme yok artık bana,
 Uyku da yok. Boş sözlerle oyalar,
 Uyanık tutarım kendimi gerekirse.
 Caesar ne yaparsa yapsın,
 Yok etmeye kararlıyım ben bu ölümlü barınağı.⁽²⁾
 Şunu bilin ki bayım, efendinizin sarayında,
 O ruhsuz Octavia'nın suratına katlanacak ya da,
 Eli kolu bağlı bekleyecek biri değilim ben.
 Beni Roma caddelerinde dolaştıracaklar,
 Havaya kaldırıp, bağrıışan kalabalığa seyrettirecekler,
 Maskara edecekler, öyle mi? Onun yerine
 Mısır'da bir hendeğe atın beni, razıyım;
 Rahat bir mezarım olur hiç değilse.
 Ya da, Nil'in balçığına çırıl çıplak yatırın beni,
 Su sineklerinin yumurtalarından çıkan
 Kurtçuklar kaynaşsın üstümde,
 Midesi bulansın bana bakanın.
 Ülkemin ulu piramitleri darağacı olsun bana,
 Zincire vurup asın beni birinin tepesine, daha iyi.

70

75

80

85

(1) Bebekle biçare: Ölümün en kolay kurbanları.

(2) Ölümlü barınak: Kleopatra, bedenini kastediyor.

PROCULEIUS

Bence konuyu büyütüyorsunuz.
Bu dehşet verici düşünceleri
Haklı kılacak bir gerekçe bulamazsınız
Caesar'ın planlarında.

(*Dolabella girer.*)

DOLABELLA

Proculeius, efendin Caesar
Yaptığın işi haber aldı; seni çağırıyor.
Kraliçe'nin muhafızlığını ben üstleniyorum.

90

PROCULEIUS

Pekâlâ Dolabella, benim için çok uygun.
Ona nazik davran.
(*Kleopatra'ya*) Caesar'a bir söyleyeceğiniz varsa,
Ben kendisine aynen iletirim.

95

KLEOPATRA

Var; ölmek istiyorum. (*Proculeius çıkar.*)

DOLABELLA

Pek soylu İmparatoriçe,
Benim adımı duydunuz mu?

KLEOPATRA

Bilmiyorum.

100

DOLABELLA

Herhalde kim olduğumu biliyorsunuz.

KLEOPATRA

Ben bilmişim, duymuşum, ne fark eder?
Herhalde, çocuklar ya da kadınlar
Size rüyalarını anlattıklarında
Gülenlerdensiniz, değil mi?

105

DOLABELLA

Anlamadım bayan.

KLEOPATRA

Rüyamda Antonius diye bir İmparator gördüm.

Ah, keşke aynı uykuyu bir daha uyusam da,

Böyle bir adamı bir daha görebilsem.

DOLABELLA

Eğer isterseniz...

110

KLEOPATRA

Yüzü gökyüzünden farksızdı;

Orada da bir güneş, bir ay vardı

Ve bulundukları yerden yeryüzünü,

Oradaki ufak yaratıkları aydınlatıyorlardı.⁽¹⁾

DOLABELLA

Pek yüce efendim...

115

KLEOPATRA

Ayakları, okyanusun iki kıyısına basıyordu;

Havaya kalkan kolu, armalardaki gibi,

Dünyaya egemen olduğunu gösteriyordu.

Sesi, dostları için, göksel kürelerin

Ahenkli müziğinden farksızdı.⁽²⁾

120

Ama bir de canı, yerküreyi sarsıp

Ona gözdağı vermek istedi mi,

Gümbür gümbür gök gürültüsü oluverirdi.

Cömertliğine gelince, kış mevsimini tanımazdı;

Ekini biçtikçe büyüyen sonbahar gibiydi.

125

Neşelendi mi, oynayan yunuslar gibi,

Yerinde duramazdı heyecandan.

(1) Güneş ve ay: Antonius'un gözleri.

(2) Çağın inancına göre, gökteki gezegen ve yıldızları birer küre çevreliyordu. Bu kürelerin yörüngelerindeki hareketi, normal olarak insanlarca duyulamayan ve evrendeki ahen- gi yansıtan çok etkili bir "ilahi" müzik oluşturuyordu.

Krallara, prenslere hükmederdi.
Onun için, ülkeler, adalar,
Cebindeki bozuk paradan farksızdı.

130

DOLABELLA

Kleopatra...

DOLABELLA

Sence, rüyamda gördüğüm
Bu adam gibi biri gerçekten var mıydı,
Olabilir mi böyle biri?

DOLABELLA

Hayır aziz bayan.

135

KLEOPATRA

Yalan söylüyorsun
Ve tanrılar duyuyor yalanını.
Yine de, öyle biri varsa veya olmuşsa bile,
Aslında rüyalara sığmaz o.
Tuhaf şeyler yaratmada,
İnsan hayaliyle yarışamaz doğa,
Ama Antonius gibi bir varlık
Doğa'nın şaheseri bence;
Muhayyile sınırlarını aşan,
Onu gölgede bırakan bir gücün ürünü.

140

145

DOLABELLA

Dinler misiniz sayın bayan:
Kaybınız tıpkı sizin gibi büyük;
Duygularınız da ona yaraşır ağırlıkta.
İnanın bana, gördüğüm kadarıyla,
Sizin duyduğunuz acıyı,
Yüreğimin en derininde duymuyorsam,
Peşine düştüğüm işi başarmak
Asla nasip olmasın bana.

150

KLEOPATRA

Teşekkür ederim bayım. Peki,
Caesar bana ne yapacak, biliyor musunuz?

155

DOLABELLA

Bilmeniz gereken şeyi
Söylemeye çekiniyorum.

KLEOPATRA

Yo, yo, lütfen söyleyin.

DOLABELLA

Aslında şerefli bir insandır...

KLEOPATRA

Demek beni teşhir edecek zafer töreninde.

160

DOLABELLA

Doğrusu evet bayan.

(Borazanlar. Caesar, Proculeius, Gallus, Maecenas ve Caesar'ın
maiyetindeki öteki kişiler girer.)

CAESAR'IN ADAMLARI

Açılın! Caesar!

CAESAR

Hani, hangisi Mısır Kraliçesi?

DOLABELLA (Kleopatra'ya)

İmparator, bayan.

(Kleopatra diz çöker.)

CAESAR

Kalkın! Diz çökmeyin!
Kalkın lütfen, kalkın Kraliçe.

165

KLEOPATRA (Doğrulur.)

Efendim, tanrılar böyle istiyor.

Efendimin ve İmparatoru'mun önünde
Baş eğmek düşer bana.

CAESAR

Kötü düşünceleri atın kafanızdan. 170
Bize verdiğiniz zararların kaydı
Etimize kazınmış olsa da, biz onları,
İstenmeden olmuş farz edeceğiz.

KLEOPATRA

Yeryüzünün tek efendisi, davamı savunup
Masum göstermeye çalışacak değilim. 175
Gerçek şu ki, her zaman
Kadın kısmının ayıbı sayılan kusurlar
Bende de var.

CAESAR

Kleopatra, bilesiniz ki, biz, 180
Başınıza kakmaya değil, hoş görmeye geldik.
Düşüncelerimizi uygun bulursanız,
Ki, çok hoş şeyler düşünüyoruz hakkınızda,
Bu değişiklik yararınıza olacak.
Ama, Antonius'un yolundan gider,
Beni gaddar gösterme çabasına girerseniz, 185
O zaman iyi niyetimi boşa çıkarır,
Çocuklarınızı koruma fırsatını elimden alır,
Onları tehlikeye atarsınız.
Şimdi müsaadenizle ayrılıyorum.

KLEOPATRA

Elbette, müsaade sizin; 190
Bütün dünya sizin olduğuna göre!
Bizi de, savaşta ele geçen kalkanlar gibi,
Zafer ganimeti olarak
Dilediğiniz yerde teşhir edebilirsiniz.

(*Caesar'a bir kâğıt verir.*)

Buyurun efendimiz.

195

CAESAR

Kleopatra'yla ilgili her şeyi anlatın bana.

KLEOPATRA

Para, gümüş, mücevher, neyim varsa

Hepsi tam olarak orada yazılı.

Ufak tefek şeyler hariç. Seleucus nerede?

(*Seleucus girer.*)

SELEUCUS

Buyurun efendim.

200

KLEOPATRA (*Caesar'a*)

İşte hazinedarım.

Kendime bir şey sakladıysam söylesin;

Doğruyu söylemezse canını alın.

Doğrusu neyse söyle Seleucus.

SELEUCUS

Doğru olmayanı söyleyip canımdan olmaktansa

205

Ağzımı dikerim daha iyi efendim.

KLEOPATRA

Ne saklamışım kendime?

SELEUCUS

Açıklamadığınız, açıkladığınızı satın almaya yeter.

CAESAR

Yok, yok, yüzünüz kızarmasın Kleopatra,

Gerekçenizi çok iyi anlıyorum.

210

KLEOPATRA

Bakın işte Caesar;

Saltanat, yaltakçıları nasıl çekiyor, görün.

Benim adamlarım, şimdi sizin adamlarınız olacak.
 Şu anda yer değiştirsek, sizinkiler benim olurdu.
 Bu Seleucus gibilerin nankörlüğünü gördükçe
 Çılgına dönüyorum... Seni sefil!
 Kiralık sevgiye bu kadar güvenilirmiş demek!
 Gel buraya gel, kaçma! Nereye gidersen git;
 Bulur, tırnaklarım o gözlerini,
 Kanatlanıp uçsalar da kaçamazlar elimden.
 Rezil herif, ruhsuz alçak, köpek!
 Senden adisi görülmemiştir!

215

220

CAESAR

Aziz Kraliçe, lütfen sakın olun.

KLEOPATRA

Ah Caesar! Utanç verici bir leke bu!
 Siz lütfedip buraya kadar geliyorsunuz,
 Ben naçiz kulunuza şeref veriyorsunuz;
 Ama benim bir hizmetkârım çıkıyor,
 Huzurunuzda sıkılmadan,
 Kendince ayıplarımı sayıp döktüğü gibi,
 Üste garecini de ekliyor. Aziz Caesar,
 Diyelim ki, bir kadın olarak
 Sevdiğim ufak tefek şeyleri,
 Eşi dostu karşılarken taktığımız
 Değersiz incik boncuğu alıkoydum.
 Diyelim ki, daha değerli bazı eşyaları da,
 Sırf beni kollasınlar diye,
 Livia ve Octavia için ayırdım.⁽¹⁾
 Ne yani, bunun için,
 Yanımda beslediğim biri tarafından
 Suçlanmaya müstahak mıyım?
 Ah tanrılar! Daha fazla alçalamam sanıyordum!

225

230

235

240

⁽¹⁾ Livia: Caesar'ın eşi.

(*Seleucus'a*) Hemen defol karşımdan!
 Yoksa, kaderimin külleri arasında kalan
 Ruhumun korlarını bulursun karşıda!
 Zaten sen erkek olsaydın, acırdın halime.⁽¹⁾

245

CAESAR

Hadi git Seleucus. (*Seleucus çıkar.*)

KLEOPATRA

Şunu bilin ki, biz en büyükleri yanlış tanıtan.
 Başkalarının yaptığı işlerdir.
 Bir gün sonumuzu getiren de,
 Yine, bizim adımıza
 Başkalarının yaptığı hatalar olur.
 İşte bu nedenle anlayışı hak ediyoruz.

250

CAESAR

Kleopatra, merak etmeyin,
 Hiçbir şeyinizi alacak değiliz
 Zafer ganimeti olarak;
 Ne açıkladıklarınızı, ne de alıkoyduklarınızı.
 Hepsi sizde kalsın.
 Dilediğiniz gibi kullanın malınızı.
 Caesar tüccar mı ki, alışverişe çıkmış gibi
 Sizinle pazarlık etsin! Hadi, neşelenin biraz;
 Kurtulun düşüncelerinizin tutsaklığından.
 Yok, yok, aziz Kraliçe, önemli olan
 Sizin arzularınız; ona göre davranacağız biz.
 Yiyip içmenize, uyumanıza bakın.
 İçiniz rahat etsin, kaygılanmayın,
 Bizi dost bilin. Hadi şimdi hoşça kalın.

255

260

265

KLEOPATRA

Kulunuzum, efendimiz!

⁽¹⁾ Daha önce de söylediği gibi, "Hadım olmasaydın," diyor.

CAESAR

Yo, yo, öyle demeyin; esen kalın. (*Borazanlar. Caesar ve maiyeti çıkar.*)

KLEOPATRA

Şuna bakın kızlar, lafı çevirip
Yatıştırmaya çalışıyor beni, 270
Kendime kıymayayım diye.
Bak Charmian, ne diyeceğim sana.
(*Charmian'ın kulağına fısıldar.*)

IRAS

Bitirseniz iyi olur sayın bayan,
Günün ışıkları soldu, karanlık basıyor.

KLEOPATRA (*Charmian'a*)

Hemen dön. Ben talimat verdim; her şey tamam. 275
Hadi git söyle, çabuk olsunlar.

CHARMIAN

Peki efendim.
(*Dolabella girer.*)

DOLABELLA

Kraliçe nerede?

CHARMIAN

İşte, orada. (*Çıkar.*)

KLEOPATRA

Dolabella! 280

DOLABELLA

Bayan, yeminimi tuttum ve emrinizi yerine getirdim
–Size olan sevgimin gereği idi bu zaten–
İşte öğrendiklerim: Caesar, yoluna
Suriye üzerinden devam etmeyi planlıyor.
Üç gün içinde sizi çocuklarınızla birlikte 285
Önden gönderecek. Bu bilgidен

En iyi şekilde yararlanmaya bakın.
Gördüğünüz gibi, sözümü tutup
Dileğinizi yerine getirdim.

KLEOPATRA

Dolabella, sana borcumu unutmayacağım.

290

DOLABELLA

Naçiz hizmetkârınızım.
Elveda aziz Kraliçem;
Caesar'ın yanına dönmek zorundayım.

KLEOPATRA

Güle güle ve teşekkürler.

(Dolabella çıkar.)

Pekâlâ Iras, sen ne diyorsun?
Benim gibi seni de, Mısır kuklası diye
Roma'da oynatacaklar.
Yağlı önlükleriyle, cetvel ve çekiçleriyle
Sıradan işçiler, bizi kaldırıp herkese gösterecek.
Yedikleri adi yemeklerden
Leş gibi kokan soluklarının dumanı
Üstümüze çökecek, içimize dolacak.

295

300

IRAS

Aman! Tanrılar göstermesin!

KLEOPATRA

Yo, yo, bu kesin Iras. Arsız görevliler,
Bize fahişe muamelesi yapacak,
Oramızı buramızı elleyecek;
Pespaye sokak ozanları, arkamızdan
Akortsuz türküler yakacak.
Açıkgöz tiyatrocular bir konu uydurup
Bizi oynayacaklar tiyatrolarında,
İskenderiye şenliklerimizi gösterecekler.

305

310

Sarhoş bir Antonius çıkarılacak sahneye;
 Cırlak sesli bir oğlan, sürtük pozunda⁽¹⁾
 Büyük Kleopatra'yı oynayacak karşımda.

IRAS

Ah, ulu tanrılar!

315

KLEOPATRA

Yo, yo, bu böyle.

IRAS

Ben bunu asla görmeyeceğim;
 Eminim tırnaklarım gözlerimden güçlüdür.

KLEOPATRA

Hah, işte onların işini bozmanın,
 Aptalca planlarını boşa çıkarmanın yolu bu.

320

(*Charmian girer.*)

Gel bakalım Charmian.

Hadi kadınlarım, giydirin beni şimdi,

Ama kraliçe gibi giydirin.

Gidin, en iyi giysilerimi getirin.

Ben yine Cydnus'a gidip

325

Marcus Antonius'la buluşacağım.

Yürü Iras, durma. Hadi, asil Charmian,

Biz de hemen işimize bakalım.

Bu görev de bittikten sonra

Artık sana keyfince yaşaman için

330

Kıyamete kadar izin vereceğim...

Hadi, tacımı filan, ne varsa getir. (*Iras çıkar.*)

(*İçerden sesler gelir.*)

Bu ses de ne?

(*Bir muhafız girer.*)

(1) Shakespeare'in zamanında kadın rollerine yaşı büyükçe oğlan çocuklar çıkarmış.

MUHAFAZ

Dışarda bir köylü var.

İlle huzurunuzda gelmek istiyor.

Size incir getirmiş.

335

KLEOPATRA

Bırak, gelsin. (*Muhafız çıkar.*)

Hayret! Bazen basit bir araç

Büyük bir iş için yeterli olabiliyor.

Bana özgürlük getiriyor bu adam.

340

Kararım kesin; kadınsı hiçbir şey kalmadı içimde.

Şimdi, baştan ayağa değişmez mermer kesildim.

Değişken ay benim gezegenim değil artık.

(*Muhafız ve elinde bir sepetle, Köylü girer.*)

MUHAFAZ

İşte bu adam.

KLEOPATRA

Pekâlâ, sen çıkabilirsin. (*Muhafız çıkar.*)

345

Nil vadisinin minik yılanlığını getirdin mi?

Acı vermeden öldürürmüş hani.

KÖYLÜ

Getirmesine getirdim de, bence ona dokunmasan iyi olur,

sokuşu ebedidir⁽¹⁾ çünkü; onun sokuşundan ölen zor

ilah olur ya da hiç olmaz.

350

(1) Shakespeare, oyunlarında zaman zaman "saf köylü" tipini komik unsur olarak kullanır. Buradaki köylü de abuk sabuk konuşuyor ama, farkında olmadan anlamlı şeyler söylüyor. Yılanın ısırtığı "öldürücü"dür ("mortal") diyecekken, "ölümsüz"dür ("immortal") diyor. Ancak, çeviride "immortal" teriminin "ölümsüz" olarak karşılanması inandırıcı değil. İngilizce'de yabancı (Latince) kökenli. Onun için, bir köylünün bunu yanlış kullanması doğal. Türkçe'de ise, bir köylünün "öldürücü" ile "ölümsüz"ü karıştırması muhtemel değil. O nedenle ben "ebedi" karşılığını seçtim. Köylünün yanlış anlamlı, çünkü yılan Kleopatra'yı sokarak, onu hem öldürüyor hem de ona bir tür ölümsüzlük kazandırıyor. Bu sahnede, sözlerin gerisinde cinsel çağrışımlar olduğundan (yılanın, erkeklik organı simgesi olarak kullanılması, ölümün orgazm çağrışımı yapması, v.s.) yılan ısırmasını yılan "sokması" olarak karşılamayı uygun buldum.

KLEOPATRA

Bildiğin var mı, onun sokuşundan ölenlerden?

KÖYLÜ

Hem de sürüyle; erkek, kadın, dolu. Daha dün duydum birini, çok temiz kadınmış, ama ara sıra iş çevirdiği olurmuş; yani, temiz kadına yakışmaz tabii; ama yılan soktuğu gibi, kadın bi ölmüş, bi acı çekmiş, hiç sorma! Anlayacağın, bu yılanı o kadına soracaksın. Ama her dediğine de inanma bunların; yoksa işin iş olur; sen yaptıklarına bak. Neyse, sen bu yılanı kullan, pişman olmazsın, acayip bir yılan bu.

355

KLEOPATRA

Hadi o zaman, güle güle.

360

KÖYLÜ

Dilerim yılan hoşuna gider.

KLEOPATRA

Güle güle.

KÖYLÜ

Sakın unutma, yılan yılanlığını yapar.

KLEOPATRA

Peki, peki, güle güle.

KÖYLÜ

Bak, bu yılana güven olmaz, akıllı davranıp dikkat etmek lazım. Malum, içinde iyilik yoktur yılanın.

365

KLEOPATRA

Tamam, sen merak etme, dikkat ederiz.

KÖYLÜ

Çok iyi. Bir şey de vermeyin lütfen, beslemeye değmez.

KLEOPATRA

Beni yer mi?

KÖYLÜ

Beni aptal sandınız galiba? Kadını şeytan bile yemez. 370
Kadın tanrılar yiyeceğidir bence, yeter ki hazırlanırken
şeytan karışmasın. Yani gerçekten de, bu kahpe dölü
şeytanlar, kadın konusunda çok zarar veriyor tanrılara;
tanrılar on kadın yaratsa, beşini bozuyorlar.

KLEOPATRA

Anlaşıldı, hadi şimdi uğurlar olsun. 375

KÖYLÜ

Oldu, gidiyorum. Dilerim yılan hoşunuza gider. (Sepeti
bırakarak çıkar.)

(Elinde bir kaftan, bir taş ve mücevherlerle Iras girer.)

KLEOPATRA

Kaftanımı ver. Koy başıma tacımı;
Ölümsüzlük özlemleri var içimde.
Mısır üzümlerinin suyu
Bir daha hiç ıslatmayacak bu dudakları. 380
(Charmian'la Iras giyinmesine yardım ederler.)

Hadi Iras'cığım, hadi canım, çabuk...
Antonius sesleniyor sanki bana.
Görüyorum onu; yerinden doğrulmuş
Asil tavrımı övüyor. Duyuyorum,
Caesar'ın talihini hor görüyor. 385
Tanrılar bir dönem talihli kılıyor insanı,
Arkadan gelecek öfkeleri dengelensin diye.
Eşim, geliyorum yanına. Bakalım,
Ona eşim demeyi hak edecek kadar yürekli miyim.
Şimdi ateşle havayım ben yalnızca; 390

Öteki öğeleri aşağıda, yaşamda bırakıyorum.⁽¹⁾
 Pekâlâ, işiniz bitti mi? Gelin o zaman,
 Dudaklarımın son sıcaklığı sizin olsun.

(*Charmian'la Iras'ı öper.*)

Elveda tatlı Charmian; Iras, elveda.

(*Iras düşer ve ölür.*)

Yılanın zehri dudaklarımda galiba. 395
 Yoksa niye düşesin?
 Can bedenden ne kadar rahat ayrılıyor,
 Ha ölüm dokunmuş ha âşık çimdirmiş;
 Acı verse de arzulanıyor ikisi de.
 Hiç kımıldamıyorsun, ha? 400
 Böyle anında yok oluverdiğine göre,
 “Veda etmeye değmez,” diyorsun kalanlara.

CHARMIAN

Çözülün kara bulutlar,
 Bırakın yağmurunuzu ki,
 Tanrıların ağladığı belli olsun. 405

KLEOPATRA

İşte alçaklığımın kanıtı!
 Kıvrıcık saçlı Antonius'a ilk o rastlarsa,
 Hayalini kurduğum cennet öpücüğü ona gider.

(*Sepetten bir yılan alır ve göğsüne koyar.*)

Hadi bakalım, öldüren yaratık,

⁽¹⁾ Shakespeare'in zamanına kadar gelen inanışa göre; dünyadaki her maddesel şey dört temel öğeden oluşuyordu: Ateş, hava, su, toprak. Bu öğelerden, daha ağır olan ve altta kalan su ve toprak, kadınla bağdaştırılıyor, onun gelgeçliğinin ve vefasızlığının açıklaması olarak görülüyordu. Kleopatra da oyun süresince, Nil Nehri'nin suyu ve kili çamuru ile bağdaştırılıyor. Oysa şimdi Kleopatra ateşle su olduğunu söylerken, hem “erkekliğine” hem de ölümden ruhla beden ayrılışına değiniyor.

Keskin dişlerinle çözüver şimdi 410
 Şu dolaşık yaşam yumağını.
 Zavallı zehirli budala, öfkelen hadi,
 Kız da bitir şu işi. Keşke dile gelip,
 Dolapları boşa çıkan yüce Caesar'ın
 Nasıl bir eşek olduğunu söyleyebilseydin bize. 415

CHARMIAN

Oo, doğu yıldızı!⁽¹⁾

KLEOPATRA

Sus, sus.

Çocuk emziriyorum, baksana!

Emdikçe uyutuyor ebesini.

CHARMIAN

Parçalan yürek, parçalan! 420

KLEOPATRA

Merhem gibi şifalı, hava gibi yumuşak, huzur veriyor.

Oh, Antonius!

(Sepetten bir yılan daha alır.)

Hadi seni de alalım.

Ne anlamı var ki yaşamanın... *(Ölür.)*

CHARMIAN

Bu iğrenç dünyada! Hadi, sana güle güle. 425

Ey ölüm, ne kadar övünsen az şimdi,

Eşsiz bir kadın alıp götürdün çünkü.

Tüylü pencereler, kapanın.⁽²⁾

Altın yüzlü Phoebus, işte,⁽³⁾

Gelmiş geçmiş en muhteşem gözler 430

⁽¹⁾ Doğu yıldızı: Sabah yıldızı, Venüs.

⁽²⁾ Tüylü pencereler: Kleopatra'nın gözkapakları.

⁽³⁾ Phoebus: Güneş tanrısı.

Bir daha asla bakamayacak sana.
 Tacın eğilmiş, onu düzeltelim,
 Sonra biraz da ben eğlenirim.⁽¹⁾

(Paldır küldür iki muhafız girer.)

BİRİNCİ MUHAFİZ

Kraliçe nerede?

CHARMIAN

Dur, bağırma, uyandıracaksın onu.

435

BİRİNCİ MUHAFİZ

Caesar haber gönderdi...

CHARMIAN

Geç kalmış bir haberci.

(Tenine yılanı koyar.)

Hadi, çabuk ol, yap işini. Hissetmeye başladım bile seni.

BİRİNCİ MUHAFİZ

Hey, gelin buraya! Bir şeyler dönüyor. Caesar'ı aldattılar!

İKİNCİ MUHAFİZ

Dolabella'yı göndermişti Caesar. Çağırın onu.

440

(Bir muhafız çıkar.)

BİRİNCİ MUHAFİZ

Ne olmuş burada? İyi mi oldu şimdi bu yaptığınız?

CHARMIAN

Çok iyi oldu. O Kraliçe ki,
 Nice yüce hükümdarın soyundan gelmiş;

Ona bu yakıştırdı.

Ah, asker! *(Charmian ölür.)*

445

(Dolabella girer.)

⁽¹⁾ Eğlenirim: Charmian, kinayeli bir ifadeyle yılanları kastediyor.

DOLABELLA

Ne oluyor burada?

İKİNCİ MUHAFİZ

Hepsi öldü.

DOLABELLA

Caesar, aklına gelenler gerçek oldu.

Birazdan gözlerinle göreceksin;

En korktuğun şey başına geldi,

Ne yaptıysan engel olamadın.

450

MUHAFİZLAR

Yol açın, Caesar'a yol açın!

(Yürüyüş düzeninde Caesar ve maiyeti girer.)

DOLABELLA (Caesar'a)

Ah efendim, müthiş bir kahinsiniz!

Korktuğunuz şey aynen gerçek oldu.

CAESAR

Çok yürekliymiş; asil kadın,

Aklımızdan geçeni kestirince,

Kendi yolunu kendi seçti.

Nasıl ölmüşler? Kan görmüyorum üzerlerinde.

455

DOLABELLA (Muhafıza)

En son kim varmış yanlarında?

BİRİNCİ MUHAFİZ

Garip bir köylü varmış;

Kraliçe'ye incir getirmiş.

İşte, sepet de orada.

460

CAESAR

Zehirlenmişler demek.

BİRİNCİ MUHAFİZ

Bu Charmian daha şimdi yaşıyordu;
 Karşımda durmuş konuşuyordu. 465
 Ölen hanımının başındaki tacı düzeltiyordu.
 Titreyerek doğruldu, sonra aniden düşüverdi.

CAESAR

Ne asil zayıflık!
 Zehir içmiş olsalardı,
 Vücut şişer, belli olurdu. 470
 Ama şimdi, tıpkı uykuda gibi Kraliçe.
 Bu haliyle o zarif ve etkili tuzağını kurmuş,
 Bir Antonius daha yakalamaya hazır sanki.

DOLABELLA

Bakın, şurada, göğsünde bir damla kan var;
 Orası biraz da şişmiş. Kolu da aynı. 475

BİRİNCİ MUHAFİZ

Bunlar yılan izi.
 İncir yapraklarının üstünde de
 Nil'in çamuru var.
 Nil vadisindeki mağaralarda da vardır aynı izler;
 Bu yılanlar bırakır. 480

CAESAR

Büyük ihtimalle ölüm nedeni bu.
 Zaten doktoru bana demişti;
 Kolay ölmenin yollarını araştırırmış hep, .
 Deneyler yapar dururmuş.
 Yatağını kaldırın. Kadınlarını da anıttan çıkarın. 485
 Kraliçe, Antoniusu'nun yanına gömülecek.
 Yeryüzünde hiçbir mezar, bir daha
 Bu kadar ünlü bir çifti kucaklayamaz.
 Böylesi büyük olaylar, en çok,
 O olaylara yol açanları etkiler. 490

Bu ikisini bu hale getirenin
Yaptığı iş ne kadar şanlıysa,
Onların hikâyesi de o kadar hüzünlü.
Ordumuz tören yürüyüşüyle
Cenazeye eşlik edecek;
Sonra Roma'ya döneriz. Dolabella,
Bu hazin olayın ağırlığına yakışır,
Büyük ve vakur bir tören yapılsın.

495

*(Herkes çıkar. Askerler, yatağının üzerinde yatan Kleopatra ile,
Charmian ve Iras'ı taşıyarak götürürler.)*

William Shakespeare

- ♦ Antonius ve Kleopatra
- ♦ Atinalı Timon
- ♦ Bir Yaz Gecesi Rüyası
- ♦ Coriolanus
- ♦ IV. Henry
- ♦ Fırtına
- ♦ Hamlet
- ♦ Huysuz Kız
- ♦ Julius Caesar
- ♦ Kral Lear
- ♦ Macbeth
- ♦ Onikinci Gece

- ♦ Othello
- ♦ Romeo ve Juliet
- ♦ Size Nasıl Geliyorsa
- ♦ Soneler
- ♦ III. Richard
- ♦ Venedik Taciri
- ♦ Veronalı İki Beyzade
- ♦ Windsor'ın Şen Kadınları
- ♦ Yanlışlıklar Komedyası
- ♦ Yeter ki Sonu İyi Bitsin
- ♦ Yok Yere Yaygara

ISBN 978-975-14-0858-7

9 789751 408587

₺15,00